

X
Գրեւելիք էր Սուառ օրաթերքին ալ կը
հարգուէր Մարտ 25էն իր թիւով թէ թուր-
քիայ արեւմտեան զինեակիցիները 1,2 մի-
լիառ տարրի սօսնդակութիւն մը ծրա-
դաս են: Այս յատուկ օգնութիւնը յա-
նդուցուած է Արեւմտեան Գերմանիոյ
նշմանկան նախարարը:

ՅԻՍՈՒՆ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ

Պատրաստեց՝ ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԻՓԵԱՆ

U C P S - 1930

(Р. и. в. 1978)

Հայրը մի որ եկ յուզի արտասանման հարցերի վրա՝ վատեհակի նոր օրինա-
դրերը էլ չբուր բուր համոզելիկ եկեղեցի-
ներում։ Սրբապետը էլ չնչ բուր աչ-
քայիկ եկեղեցական աստուծո կիները
առանձնահարմար, կրասառափունիկ -
բը, պահելով միայն լիզուները։ Հայր-
եկան չէր մոռնում մի կամ։ « Յու-
նուք » չի մէջ լուր էլ տեսնի թագավոր-
նամոտիկը և յոշտամանի բաղաժի բուռն
մայնի բարձրացնելով հայ կամ։ Կեկեղ-
իկ լառանկարանական տանակի տակէն

[illegible]

Ոչ շատ հեռու գտնվախ երեւոյթ մը
էր: Կամախոտի զրօքսան Սէլեօյի գաղ-
թակալանի մէջ ապաստան դասմ 700
Հայերը: Շատ ողբերգական վիճակի
մատնուած է: Կալուստամեղքը գիտի եւ
գաղտնաբան: Իր պահանջի եր շողն պար-
պտում: Տրուած վճիւր կը պարտադրի
Հայերը շատ ողբերգական վիճակի
Հետեւը կայտնի է մը եւս:

Այգլինբու հրկրին մէջ, Մառլաֆի
մօտ ապաստան գտած Հայերը, քիչ մը
աւելի բախտաւոր են: Հիմաւում է Հայ-
կական գիւղ մը ուր կ'ապրին հազարը-
ութեանը: Կան 36 ընտանիքներ որոնք
դրձ են կրկնց վիճակին:

Պարսկաստանին հասած նամակներին
կը հաստատենք որ աղլային կենսը
մէշա խողմած, է, մանստանը Նոր Զու-
ղայի մէջ, տխրահաշակ Սահակ վրդ-ի
բանդիչ աշխատանքներով:

Մանր լուրերով կարգին, ահաւասիկ
ի ճանի անցուղաքանքը.— Պերկինի մէջ
«Մականթիկի օրոտն» առիթն էր այդ երե-
ւոտապայտեման Մեղեկինը կը նշեցաւ —
մինչ Երբմանգաղէի «Պատուի համար»ը։
Փառաւոր մէջ՝ Մարի Պոտուրեան կը
կատարէ մեծ յաջողութեամբ զաշնակի
կը առաջին նուազանիւնդը քնոր թաց-

մութան մը առին: Անկերկաւոյ կար
միւր խաւը իր բերէ իր օտանդակներէն
սփռելով կարծրոր ազգային դատախա
նայական շատառատութիւններն: Պար
կայի մէջ (Վոլիարիւր) Գրիգորեան
էն կաթմութիւն, հայ կնոջ հանգր
ստանութիւնն համար: Տիբեթի
մէջ (Մ. Կառնգինըր) քայտն է. Յ. Գ.
Հաւաքան ճան տեղանի չենք: Իրա
նօք (Պոլիարիւր) Ն՝ նորընտքն մտն
ըր քորնէ. է. Յ. Գաշնպետեան չար
բեր ընկ. Ա. Զամաթանի կըստայն
թիւր:

X

Հավելեցին Մարգարիտ արքայազնաներին հետևիկներ: Երկար շուրջում իր արտերը շրջում Սու. Միքայելան: Կամփոփելին Սեկ Սու, Հայկերեն տուններ իր շրջում հույան իրեն կրտսեր զապախելին ստորաբնակներ վրայ, որոնք ինք ձեռնվել կատուցումը է հայել: Դասուցում: Բակեր արտ ձը որ իր զրքածուր իր արդև հայեր արտ: Մրահին հավաքող իր ծածանին հայեր հայեր իր Լուսինյան իր Տան իր հասարակ լուսնուրները զորքին ժամերին զուրք: Դարդեր իր հարտն 1500 ապախեր, իրեն սուտաշխարհ իր երկու հավաքում: Բակեր Մարգարիտ, հավաքում իր քանակության զապախուրդներին: Ե. Թրքախուրդներին այս պարզին շրջանը ունի սեփական մասում, մանկապարտեզ 135 ապախերով: Բակ ուսուցչներ իր երկու վարժարանով: Բակմանը Բեթլեմ: ձեռն մասաբոր քան կենտրոն ին Բամիկ Ստապի որ հաստատում է այս քաղաք ու զրքածուր զապախուրդներին վրայ: Ունի սեփական մասում: Ե. մանկապարտեզ 125 ապախերով: Բակ ուսուցչներ իր երկու վարժարանով: Բակմանին Բեթլեմ, արտաքաղաք իր ուսուցչին տարի զրքածուր, Բեթլեմ: Կիսարտ մասաշխարհին չորի իր Լուսինյան: Հարդարներ նախադաս արդող հայեր իր զրքով 80 հարդար Գրանդ հայեր իր իր Լուսին Սեկու, Կարտ կարտ Կամար իր իր Լուսինյան զապախուրդներին: Կիսարտմանը զապախել: Հուսինյան: Ե.մասաշխարհինը Հայեր ին: Միքայել: Հայեր վրայ կատուցում է մասաբոր է մանկապարտեզ: Կարտ 55 ապախեր, Կարժարան: Բակ - Միքայել, ձեռն մասաբոր Բակ, Ստապի իր քանակության զապախուրդներին: Լուսինյան սեփական կարտան: Դարդեր 35 ապախերով: Ե. մեկ վարժարան, զապախել կենտրոն արքայան իր սակիներ: Ուսուցչով Ստապ, ձեռն մասաբոր Բակիկ: Ստապներին: Երևախուրդները ապա - կարժարանը:

Սեանց զգուհին անցան իր բարեխիտին
ապրանքի կանգը: Վարչւո. առ
հասարակ տեսնելին զի մէկ տեղի
նշանակելի դասերը արտից ի հետեւին 16
աշխարհաւոր մէկ անգամաշիւղ ու երկ
շաբաթահաւ: Սեւ թիւիկէն (Գործն):
Հիւսիս հիւսիսայինը արտելին զ Գա
նձո՛ւմ չի: Ուրի Գործակա՛ն Բնիկեանը
Թիւրք ուր իր կտառագործ մասնուն ու ման
կապարտելն: Բէլ իւր անկեանս շրջա
ման զ հանդէպ Աղլ. ՎարչուԹեան, ի
հետեւանք: Խառն ու ինքնատաաննեանք: Սե
ւի 65 աշակերտ, մէկ Գործն: Սե
ւի թիւիկէն - լէ ԳՈՒԹԻԼ, Գործին մասիկ բար
բարտաւանդն իւր վրայ տարածուն իւր
շարքիկն ուսուներ, շատեր կրնայ իսկ մեծ
բերելով կտառացան, զարմանան չալա
ման՝ առաւ կամքն ու աշխտասարգութիւն
մասնատու զլ: Գարուն, չորեքհաւթ թիւ
մէ ժամ Մարտիկէն, ունի չալմանան Շր
մարտունքն ու աղլ. կամքանկարգութիւն
լ. ի. Գ. Գործանքութեան կենդանութիւն
իւր տնօրէնը արտադարձ զ Ժողովուր
դի: Սեւ թիւնոր կամքանկարգութեան
ձամբոր վրայ զ: 1929ի, 69 տնօրէնաւոր
տնօրէնուր վրայ առ արտի կարգիկ զ ա
ւելցնի տասն աւելի լուր տարածելու
ճեղքելու ու զարգոցի կենտրնեան կ
մեծարելու:

Ընդհանուր առմամբ պայլալին կանգնեցան: Եւ Վառապիկը կորցրոյ էլէ Տարաւոսէ ձեռնադիմելու: Ընկերակիցներով փախտաւայն յայրենեակէսման եւ կուսակախոս: Յիշենք Մարտ առնուան էջէնէ յաւելեանքը, Քաղաքները, Նաւաղոցիները Անիին Դարձաբաղարներուն (Մարտսէլ), Կեօտաբաղարներուն (Մարտսէլ), Երկրբերներուն (Լիւն), Չարաւանացիներուն (Մարտսէլ), Քէշերեցիներուն (Մարտսէլ), Անշուցնիներուն (Վալաւան) Մարտբերցիներուն (Փանիկէլ), Պուլոցնիներուն (Լիւն), Դաւաղարներուն (Փարսէլ): Այս եւ այլ Նաւաղանացիանիւն զանաւանի շնորհիւ իր կապտանի օգնելով Տարաւոս կարօտաւայ յայրենակիցներուն իմա պահելու: Գրողները:

Փեարուար 18ի տօնակատարութիւնն
բիւ ժը ամէն տեղ՝ Փոն տ'Սպընա, Տէ-
սին, Կարտան, Լիոն, Ալֆորվէ, Կը-
նտպը, Սարսէ, Սէն Շամոն, Պիյանքու-
եւային:

ՏՆՆԻՆ ԼՈՒՐ ՏՈՒՆ: Կենտրոնակ գա-
ղութ մը: Հ. Թ. Դանիակցութեան Տա-
լիսութիւնը կը շարունակուի ընկերի -
նէն, համակրեցեալն. դորձնակայն աշխա-
տանքով և. գոհազովիւններով: 13 պա-
տանիներով կրելիք մը կը զգուի Հ. Յ.
Դանիակցութեան Պատանեակն Միութեան
մը:

Անդրդիլի Շ. Յ. Դաշնակցութեան Ս
Միութեան անթաղաթիւն կը կայանա
լիքով ձեռնարկ մը նուիրած Բրիւն
տափոր Միջգլխեան մասունք 25ամ
եակին, Հա՛ն Մըկըրի սրճարանը: Այ
տա՛կն 7 նորագլխեան կը մտնէ Շ. Յ
Դաշնակցութեան շաբաթը: Եղնիկ
Քատերակի ներկայացում «Վարդանանց
Պատերազմ» ձև «Էկոն 2գիտնայուն Հա
մա՛ր» Քատերակի խնդիրը:

Յատկանշական: Ս. Մուրաևսկու վրա
Ժառանի աշակերտության անդամ
ներկայացումը Սելիբի քաղաքական
թատրոնին մէջ: Յայտարար «Ինչ
Սալոնի» (Փրանսիէն) և «Պոլսոյ
Սանը» կառուկերդութիւն, (Հանդէս)

[illegible]

Ֆրանսայի հարաւային շրջաններու
ղղղուներու զօհերուն համար ֆրանս
հայ զանրութիւն կը մասնակցի աշխա
ներու տանգալով թխան: Հարաւային
բանասայի Ազգ. Վարչութիւնը կը ձե
նարիք հանդանակութեան: Փաբլի:
Մ. Մ. իւր կը կազմակերպէ ֆուբլ
մրցում:

Կազմով ի իւրն Հեռահառակ Գրադէանը
Բարեկամները՝ անուանել Հրապարակը
նի մը, որ պարբերական հրապարակ
Երեւանի քաղաքի աշխարհի քիմիայի
մշակման նահապետի կամ մեղած գր.
դէտեկտի. երկերը, ջրուած գտած
պարբերականներու կամ իմերկերու վր
նախաձեռնողները Կր կուտին Ս. Կ.
բացակա, Մ. Գրաբուհեան, Լ. Մարտի
Լ. Գրիգորեան, Մ. Երեմեան, Կ. Ս.
ստեյն, Ծ. Նազարեան:

Միշտ զրգահան . «Եստա՛յ» կը կարգէ
կերակը մրցումներ : Հրտառարկում զի
տա՛նն տա՛նաւանդները կը դատակարարէ
Տայ բանաստեղծիկները : Պէտք է զե-
նայ թէ՛ ո՛ր տա՛նը ո՛ր բանաստեղծի-
կէ՛ն , ո՛ր տա՛նաւանդն փրցում է ,
զըզէն տա՛նում : Ետե՛ր՝ վեցանոց
«Եստա՛յ» : Հնաաբբերփրկութեւն եւ ասան
շմարտակողիկներն Տա՛սար , ա՛նաւան
Նմո՛ճը մը .
Փոխերանս մե՛ք՝ արեւն բարբրէ մը
Ուր տակախմ տարակոյցներ կը խնայ

Եւ կը սպասեմ դեռ, անձկաւ
սիրտս՝ յոյսով լի
Ժպիտներուն բոսոր նորոգ առտուն
Փնտուկէ՛ք:

Միաժ և Արուեստ: Յայսնի գաճա-
կարունի Օր. Տիրունի Զառափեան ի
ւաղանաղէսներու շարք մը տուաւ իր

քանակը՝ զանազան զայաքներենով մէկ ներս Գեղարուստայի Ընկերութեան Աջուցանանքներէ կը իրաւանքէ հաշուարժէ տալ իւր ծախանկարիչը՝ վարդապետ Ստեփաննի։ Շահան Շահնուբէ Ընտանիքն իր զգալը իրեն խոստովանելով՝ ինչքէ երեսնայն թուով, ապուրջ տակու վերքէ ձեռով, արժանանալով Շահնուբէ Զարգուսիին, վաճառ թէքէնէն ի Ա. Աճարսնեանին գնահատուած խաղաքուն, ի մէկ այլոց։

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

- ԷՐ ՆՍԹ ՖԻՇԸՐ -

Համադրեց՝ ՅԱԿՈԲ ՓԱՓԱԶ ԵՐԵՎԱՆԻ

Դ. - ԽՈՐԳ ԵՒ ՋԵՒ

Ձեռի եւ Խորի քոնցարաբերութիւն
նլ արոնեսսներոն Միջ

Պատկերը ցերեպանական արտաբերության Բոնոնար քաղաքը կրթվել էր քրիստոնեական քաղաքը հին ճեղքը կը դարձանք ներկայացուցիչը համար նոր խորթը: Համարաբար արտոնվելով արտաբերականորեն պարզ է զան ին անց - ինն մեկն. որ նոր ձևը համարապատասխան է նոր խորթը: Նոր ձևերը ամփ - խաղէ զնն պար, զնն իրականորեն, հարձակոթներով: Նորը հարկելի է զան խորթը գարգալանք: Մեկ խոսք յառաջ է անվայն, որ խորթն է որ կը ամփել: Ոնք - ինն է զան որ ձևը ձևովն ինքն կարծ - իրարակցի կը տեսանք կը տեսնել ինքն, որ խորթը ինքնով է աղվեն: Նոր խորթը անշուշտ պարզվել է տեսականն է ուն -

ԼԷՐԱՅԻՆ փՈՒՓՈՒՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ :

Յեղափոխական դիմադրանքն ժամանակա-
րաբար, խորքից զրկված տեղեր կ'ըլլա-
նային մեծ, որ արտ լայնից կ'անտեսու-
մբնէ։ Հեղինակը անհամար պիտի լլայ-
նուի, թէ կարեւորեալ մեծ պետք է ը-
նայել ձեռքն ու ձեռք զարգացնել ար-
ուեստական մեքէ։ Առանց նորութիւններ
հիմնադրուի մեքէ չէ, գրականութիւնը
չէ կարող նոր բնիքի ու նոր կարծիքի
ներս տար զարգացնել կ'ընէ Գրեթէ
պետք է նախորդ կ'ընայ անհամար -
թիւնով մեքէ, չի՞ ձեռք արարողներ -
Գրեթէ Գրեթէ Գրեթէ Գրեթէ Գրեթէ
չէ՞ պարզ կարելի է ասուիտ ներկա -
լայնել չի՞ ձեռքով ինչ Գրեթէ ինչ Գրեթէ
չէ՞ արտ ինչու ինչ Գրեթէ Գրեթէ Գրեթէ

Արուսեանի վարձ մը պէտք չէ գլխակ դր-
պէս վերադառնալ ամբողջութիւն մը: Ա-
տիկա յարարութեան մէջ կը մտնէ յա-
մարդոց հետ ինչպէս նաև ուրի իրեն յա-
տուէ եւ անկախ գոյութիւնը: Աստիկա

գործն է անհատ արուեստագետի մը ոչ ունի իրեն յատուկ ներաշխարհ մը ունի իր ձիրքերը եւ իր աշխարհահայեացքը ինքուստի գործի մը վերլուծածին աւ
որնթեր պէտք է սերտիկ տուելն ըն-
կերթին կայունթիւն մը եւ այդ շրջա-
նին տիրող տաղանդակներն ու հավատա-
թիւնները:

Ղեւոր չէ սակայն մեքենաբար արուես-
տը գործի մը մէջ փնտռել միայն ընկե-
րային զինանարարը: Դառաակարգային
հարցեր: Հռուստաբարեւոյ պէտք չէ որ -
ուեալսէ գործ մը զատիկ միայն համա-
մայն անոր «խառնաշփոխական» կամ «հե-
տադիմական» պիտանկներու տակ հաս-
կերդի ալ կրնան ժխտաւորութեամբ ըլլալ
ինչպէս լինին ցոյց կուտայ Քրոյսթիոյ
մասին իր զերկրամասին մէջ:

«Արուստիկ Աճաքաճառութիւն» գործը չի ճիւղանալ հաստատներու ներքալացումը կը զերկարանէր յոյնիքն մինչեւ բաւրբովը:

Կոբլէի, Մոյսէսովսկիի, Թոյնզովսկիի, Ալեքսէրէֆսկիի գործերը մէկ մտադրապահունացած մէ ոչ ընկերգրական երկերու տեսքով ժողովրդական ծառայութիւնը:

Մինչեւ Չափլիւնի, Յաքոբեանի, Հմիլիոնսկիի, Լորաքի գործերը ընդունութիւն կը գտնուէր ժողովրդական երկերներու, ժողովուրդը ներքուստ: Իրեքսանիւրը ընկերակալութիւն չի նախադրուած:

Բայց զհրջապէս նոյն աշխարհին
կ'ապրինք մենք: Մեր աշխարհը պէտք
նի Սովետին, Ամերիկացիին, ծափո-
ցիին, Մաքսիքացի որմնաաշխարհի-
բուն, Պրեսիքին, փրատոյին, Հալի-
Մուրի:

Քաղաքական պայթյւրը երկու տե-
լեմներու միջեւ կը շարունակուի: Եւ
այս պէտք է ըլլայ խաղաղութեան
պտտեղապմ. մեր իրաւունքն զոյգակի
կը պայմանաւորուի ատու: Հերթն
է՛ր մարդիկը պէտք է խախտե՛ն
պին մէկ, պէտք է մէկը խախտայ մե-
սին Հարցերը, նպատակները, գաղա-
սները եւ այս կ'ըլլայ ժամանակակից պո-
ռեւարի սո՛ժադայի գերը:

(Զար. — 16 և վեր)

Դնթ. — Այս համալսարանին մեջ յի-
նամ ըստի մեթոդականներ կատարու-
են Ֆիշերի կողմէ, «Արուեստի Անդա-
մեշտութիւնը» գրքին մէջ:

(Temp. — 16 hr. 45 min.)

ՀԻՄ ԱՌԻԻԷ

«Երկիր և Մշակույթ»

«ՎԱՐԻԱՆԱԿԻԻ

ՏՈՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կալուկերուպեան

ԼԻՈՒՄ ԵՐԵ

Երեւան, Մարտ 22, Երեւանի քաղաքում...

Կալուկերուպեան, որ երեք տարի... Երեւանի քաղաքում...

Իսկ այսօր, այդ հոգը պայմաններում... Երեւանի քաղաքում...

Երեւանի քաղաքում, որ քաղաքային... Երեւանի քաղաքում...

Այդ արշալույսը ընթացքին կատար... Երեւանի քաղաքում...

Արեւմտյան զորութեանը և որ կը կա... Երեւանի քաղաքում...

Հայկական վարչարարին երկուս ա... Երեւանի քաղաքում...

Վարչարարը կը բացայտի և մեր առջև... Երեւանի քաղաքում...

ԿԵՐԸ Կալուկերուպեան ճառագանքը...

Երեւանի ընթացքին պատկերներ... Երեւանի քաղաքում...

Ներկայ առեկն ըստ 400 հանգուստան... Երեւանի քաղաքում...

Բովանդակելով, ճաշակով և Կալուկ... Երեւանի քաղաքում...

ԵՐԵ. ԹՂԱՅԻՑ

միկերուստ անունով մարմինները։ Տպա... Երեւանի քաղաքում...

Պետությունական բանքին սկսելը ա... Երեւանի քաղաքում...

Սերովյի Արք. Մանուկեան պիտեմա... Երեւանի քաղաքում...

Հայկ. գիտությունների պատկերը կեն... Երեւանի քաղաքում...

Սերովյան պատմական ոճին, գիտարար... Երեւանի քաղաքում...

Այս ներկայացուցող երկուս վերջ. Չա... Երեւանի քաղաքում...

Հանգիստ երկրորդ բանքին կը սկսի... Երեւանի քաղաքում...

Կր պիտեմա լույսով որ, լույսովիկայ հան... Երեւանի քաղաքում...

Միայն զայ ներկայ բնակչի ու ծախսա... Երեւանի քաղաքում...

ՉԻՄԱՆ ԶԻԱՆՈՐԸ = ՀԵՄԵՍԵԵԼ =

Մարտի քննչն ուսին, հաստ դաշա... Երեւանի քաղաքում...

րուն, որ արկյն նույնպիսի իր ծառ ե... Երեւանի քաղաքում...

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱԲԵԿԱՅԻ

Գրեց՝ Լ. ՍՈՐՈՎԻԷ ԱԳՎԱՆՆ

Քրիստոսի յարութեան մեծարժէք հրաշափան ասօնի առիթով անկէ յարժար նկատեցինք յիշատակի Գր. Նաբեկայի ծննդեան եւ մահուան տարեալները որովհետեւ՝ Քրիստոսի խաղով եւ յարութեամբ մեղքերն եւ մահուան դժմ տարւած յաղթանակին եւ մարտուն փրկել - դարձութեան եւ անմահացումին երկերն են Գրիգորի բոլոր գործերը։

×

Հայ Ժողովուրդի մեծագոյն դասակներն եւ անհատները յարձուքս արարանք քառասունցումնական, Գրիգոր Նաբեկայի ծննդեան 1035թ. եւ իրանի մահուան 970թ. տարեալներն է 1980 թուականը։

Հայ քառասունցումնական տեղ հետու եւ հարուստ, Գրեգորի երկերու 250(տասն) հայ թարգման մեջքն էր հոսք տն՝ երբեմն յորդանան... երբեմն մեղք։

10թ դարուն Գր. Նաբեկայի եղանակ հոգին փայլեց զաբանական աշխարհ, եւ քաջագին զօրութեամբ ծաղկեցող հայ քառասունցումնական։ Տիրեալականացող անոր նախը, պատեց հոգին Սերա - ստուրի գիշերը եւ սոսկեց լոյս, լոյս եւ զնդեցութիւն։ Մտեցաւ Ամերքեմ - լինի, զգաս հոս փրկութիւն, սէր, յապաղութիւն եւ երանութիւն։ Գրիգորի գերազանց տաղանդն ու արքունիքն իշխեց՝ ոչ միայն հայ եկեղեցւոյ խորաններուն վրայ եւ զգական փանթեղին ներս, այլ եւ միջազգային սէնտրու եւ սուրբերու սահմանին մէջ փայլեցաւ ան։

Նաբեկայի խաղաղութիւն եւ բոլոր մարտանկերուն այն բոլոր իտեղներն որ փորձու անցնող յոյժացաւ է։

Հայ ժողով եւ համադարձային հոգեւան զոյգաբաններ, տալանակներ, այս - սերը եւ յաղթանակները զոյգեց հայ ցեղին նկարագրէ բնորոշը զոյգեց իր - ծոցերն եւ քրական անմեղաքեղ զոյգար - ներ տուաւ։

Գր. Նաբեկայի Խոնարի Անանայի որդին է, 945 թուականին ծնաւ, ունէր երեքն ձեռն երկուս ներայրերն՝ Սահակ եւ Յովնան։

Գրիգորի ստացաւ Վասպուրականի Խաչատուրի դաստիարակ փանդեղին մէկուն մէջ՝ որ նոյն զարուն սիրերը, Փոքր Հայքէն Հայաստան հայ հրամանարին հիման էին, Վասպ լսին ծառիք, եւ

որ յետոյ կոչուեցաւ « Նաբեկ փանդ », զնորն ալ « Նաբեկ փոյգ »։

Գրիգորի արժանաւոր հոգին սնաւ եւ ուսնացաւ Ս. Գրեգ. Ս. Հայրերի եւ զաստիան հին մեծերու գործերուն ընթերցումով, ան մաղեց եւ վերածեց զանեղ իր մաղին հոյր լոյսով։

Սակայն ընտելանք կաւ Գրիգորի համար մեծագոյն եւ տրեկական զգրեցող, զոր սիրել, ընկզկեցաւ անոր ծոցը, կարգաց հոս անյաղճելն արարչական սիրով զոյգապեղեց, այլ համար յարձարեալ Աննիւթիւն եւ հոգեազատ։

Գրիգոր հոգեւան 32 տարեկան էր եւ սրբին էր մեծարեւել Ժողովուրդին իր սուրբ եւ գիտական։ Ապացոյց էր հուստեղբայրներն ու նախնածուները, որոնք անցն հոգեւ իր թափելն տարաւ - մաղի ժողովուրդը եւ Գրիգորի դժմ հաւնէ։

Նաբեկայի ծնունդ 1010 թուականին, 65 տարեկան էր, եւ թաղուեցաւ Ս. Մարտիրոսի տաճարին մէջ։ Քաջագոյն - ներ եւ իշխաններ փառաբանեց իշխանական Սուրբին մաղուր մարմնին կողմէն որովհետեւ։ Սկեզբերի մեծութիւն թաղուեց իրան յաղեցող փոքր մարմնին։ Փոքր Հայք տանը 1021թ. մասունքը մը անկէ։

Գրիգորի գործերուն ժամանակագրական կարգը հետեւեալն է -
(Ինկնիւթիւն երկ եղեցին Ներքալիսաններ (Առաքելներու, Ս. Խաչի, Ս. Առաքելաների)

Գանձիք - Տաղիք
Աղօթաւանան - «Նաբեկ» սոս կոչ - ուեցաւ ծնաւ « Մատան աղբիւր » թիւն » (1) եւ զլոյս գործեց Գրեգորի։ Կարգում է 95 « Բան ձեռք (զգլխեղեցին), որոյցմէ իրաքանդիկը կը սկսէ « Ի խոյրդ արեւի խոսք Սատանայ յով, որտի խորեղն Սատանայ հետ խոսք։ Ունի 366 ստորագրածանուն - ներ, տարբեր օրերուն թիւով, երբ թիւը զլոյս օրական հոգեւոր խորհրդանշութեան ներկիւր։

Գրիգոր զայն դեպք էր հոգեւոր եղ - բարեկերտ խորհրդեցին զայն (2)։ Իր - բարեկերտ փեսան աղօթքի ձեռով ընտելեան պատկերներով՝ բարոյական, ստուստարական հոգեւած մասնական է, տարաբանանուններ ընդոյգիտման եւ պատար ներկին, որոնք մէջ Գրիգորի

հոյր մաղուր գրած է սերտ միտելիւն։ Մատան Ողբերգութեան Գանձիք Արիւթիւրի Աստուածային Կատակերգութիւն աշխարհաշուկ զորքն զրեկը երեք դար տալով՝ դրուած Հանձնարք թափանցումով եւ քառասունցումնական վառ երես - կալութեամբ՝ արդէ կը պատկերացնէր մարդուն կեանքը՝ որ մեղքով պար - տուած եւ իր փրկարարութեամբ վերադառնալիս նորոգուեցաւ։ Մատան Ողբերգութեան հոգին եւ ներքին մէջ կտար - ուսով ցատաւորն աւանդ պայքարն է, ստորին թնոցներն եւ երկնայալց մաղ - տուեցանք ուսիրն ընդհարումն է... Հոսով մեր եւ արեւին փոփոխութեանն պատճառած աւերանք մէջն « Ողբ »-ը որ կը արժարանայ երկիր, օդը՝ որ լցու - ղն ապան, այլ էր եւ վճառական կամք, մեղքութիւն եւ ներքին ձեռքադառնում, ու դէպք աննիւթ « աննաւք » խոյանք, վերացում։

Գրիգորի քառասունց հոգին հրճուն - ցով եւ անմահ զնդեցութեամբ կ'երեւ իրեկանայ նորոգել՝ մարդուն պարզե - ւած այս յաղթանակը, որով ան կը հաս - նի տրեկական քարիւն, միակ քարիւն, Աստուծոյ։

Հոս ալիւս « Ողբերգութիւն »-ը կը փախուր սոսկ եւ դժայիկ « զիցայ » - ներկութեան ։

Գրիգոր Նաբեկայի արդարաւ կեանքը եւ գործերը՝ հաւաքել, լոյսը, սիրով ուսիրն յարձուր վերադարձումն եւ երկ - րի փայլ անմահ զնդեցութեամբ կ'երե - ւանի պատկերին Քրիստոսի, որուն ու զորմութիւնը մեծ է աստուածութեան սին։

Գրիգորի համար Քրիստոս՝ Առաւու - րամարտ, յարեցող կեանք եւ անմա - հոթութիւն, Փրկիւն է մարդուն, վերադա - րած անդեկութիւն, վերադարձումն զպատկեր Սատանայ։ Հաստացաւոր Քր - իստոսի մէջ եւ Քրիստոսի հետ խափն կը հանի աշխու երանական կեանքին, անմահութեան, եւ կ'ընդ - ուրախարար սիրով բաժնալք անդէր։

×

Իտալացի երեւելի փիլիսոփայ - ստու - րածարան, Գաւաթիթի Գր. Նաբեկայի գործերուն ծափաբանեց խոսք՝ կը զրէ « շարունակաբար կարգար Գր. Նաբե - կայի գործերը դիտար է, արեւիկն մե - ծութիւն էր ունին անոր »։ որ ուրիշ քառասունցներուն մէջ զոյգութիւն լուսնի, զանի կ'ըսէ եւ չմեծանար ։

- (1) «Մատան Ողբերգութեան» կոչում է Ալիւան։
- (2) Բան Գր.։
- (3) «Բազմալեզ», 1969, քիւ 1 - 3, էջ 33 - 43։

կէր հոգեւան թուստութեան. ստոր կ'երկրին ընդտիրութեան, բնութեան եւ ուսի դժմ ոչեղն անկէ չն կարող եւ երեւց շարժ միայնակ մէջ է եւ ոչ էր կ'երկայանալութեան. եւ աղ խոսքի դաւ - անցութիւնը է շա՛տ էր կ'երկուն է, ուրոյցք մէկը՝ երկու կ'երկերին իրա - յութեամբի միայնակ է, որ Իրանի Թիւրքիայի լոյսով կ'ապուլ է եւրոպայի հետ։

Հոս պարզ է, որ այս երկու երկեր - ները եւ ժողովուրդներն, նման չեն հա - զրեղեցութեանը, որ իրականութեան մէջ Արեւիկան եւ Արեւմտեան երկրները միացումն է, շառ դո՛ւն։

Այս ցանկութեան զնդեցիկ է վեր է, որ Արեւելք եւ Արեւմուտք մոյր - վարդերի փոքր զրաղեցել է. Զրաք ուղում էին ցանաբանք եւ ծովային ծա - յարանքներով Իրանին ծանոնեւ եւ զա - ճառախականան, անտեսական եւ մշ - կութեան յարաբերութիւններ (հաս - ճարար զարգացման կապը, այս էր այն - փոփոխել, որ հիշուած լինիւրն շարժ - արական, ընդամենն եւ աշխարհ - ճալարութեան լոյս) ստեղծել եւ ձեռք անակ էր շարժ հաւանա գործեր, ո - ռոնք երեւց զնդեցիկ մէջ մի նոր եւ կա - րեւոր շրջան կարող եւ բացել։

Միևնոյն ժամանակ այլ փոփոխու - րեւոր զարգացման պատմութեան եւ զա -

Փարկ, այս շրջանի, նախկին միջազգային փառքեր մեծարելու իւ - ռումին, փաստելու համար, թէ եւ տա - փական արտաւոր մարդաբանք լո - յանք մեծանորը։ Տայիկ եւ փրկա - թանդ, պարմանքներն եւ մեր ծրարն եւ մեր դարուն, իր արտաւորն ան - իր արարելի կրան Փաշէ մէջ, որ փնդեցիկութեան ծարար ունեցող այն - րուն հրճուեց մեր է պայքարեց ին - նի ցուցանողէն։ Այնպէս, որ կոչեցամ լոյսին մէջ կը պարզ, որ աստուծական տաղտուկներն պար - տացած։

Ման, 14 տարեկանի կը նկարէ իր անքն արեւ խոսք խոսք կը ժամանակացող հանդէպ մը, ու կը մտնէ կ'երեւ - ուստանոցը, սակայն ին կ'արք հոս գործել ին տիրող ուսուցան կ'ըն - կին։ Հետեւանք անմահութեանը պայ - անդով այս միջադրանք է հրէ իւր կ'երկերուն ու ին կ'ըլլայ անոր - սուցող։ Տաննակ մը արեւոր ըն - թիւն - ուսուցիչին զնդեց ծառիկն այս, այլիւս իրեցանք իր կարկանդակ - ներուն, եւ թէ երկուսներուն մե - կարող ու կը նախկին արտաւորն կարգ մասնատկան մէջ կ'ըլլայ ըն - եւ զոյնի լեզուներուն թաղանթիւն։ Իրանի նկարչութիւնը թաղանթի ծառիկն է, զայն թաղանթ անմահ - ծառիկն։ Իր արդարաւոր փնտր - իր հետեւի արեւի շրջանի, կը կա - րար լուսալուստեան փառաբանութի - նը, կը թանձրացնէ զպայքարն իր միջ - թիւնը եւ կը փոխալքէ զիսկը ստեղծած ընտելեան մէջ, որ անմահ երեւցումներն զիւրաքանչէր մը է, կը զին եւ քառասունցութեան միայնակ մով անկուցան։

Ման, քաջութեան կը նկարէ իր խոսքայան անկուցանութեան։ արեւ մարդ ման, կը հաւաք մըր եւ նկարչական կը հետանք։ Եւ կը երբ չկայ եւ ու չկայ « խոսքը կ'ըլլայ արտաւորն նշանաբան։ Իր մէջ հոս լոյս եւ շուրջ զոյնի երկու տարբեր իր կ'անուրիւններն եւ, երկու տարբեր իր ներ օրոնց տաւան են լոյս եւ շուրջ ան - ները։ Կը տարաբանեց արեւին ծառ - յաղթերն զիւրեւ թաղանթի ծառիկ մէջ, ու անոնց միջոցով կուտայ քառ - անգուստն պարեկան լոյսի տաղե - թիւններ։ Գոյնի միակ աղբիւր է արտաւորն մէջ արեւին լոյսն է եւ լոյսն լոյսի անարական երանգներն թաղ - անք կ'երկայներով։ Երբ կը զարդ - լոյսը կը փուն են ծանցել եւ համան տաղանթներ, քարկաններն մի - Նան զայն ու անոր անոր կը փայտ մեղանց ծանցող մը, ու, ի տես աղբի -

զարգացիկութեան յառաժեշտութեան մէ - կ'արտաւորներն, որպէս կը նոր աղ - զեցիկ զայն...
×

Իմ անապարհաշուրդները Բեռլինի Բաղադր անկիւ ունեւա. 1915 թ. շուր - ծանց խոսք, այսինքն Աւանի Զար - խարանքի Գաւաթիթի սերունդն է։

Զայն անկա աստ։
Հիմա թողնեմ այն։ Չնայած եւ հոս - րայ էր ընկէ Իրանի եւ Թիւրքիայի մի - ծանցներն՝ այսինքն Թուրքիան եւ Ան - լոյսներն զէմ ծաղկեցողն Զապաթիկ եւ Անլիւացիներն ու Թուրքիի Թիւ - րեւորն ծառայութեան անկալք անմահ ցանկութեամբ - որոնք հետ Թիւրքի - քարկանական զաւեցել անկ, եւ Թի - րեւոր - Թիւրքիան կուտայ իր, թայն Գոյիս հանդիսն սին քրքրական կա - րարական հարցաքննութիւնը իրան - իրանցիկ օրինակ՝ Ինք մտաւորն եւ իրան - քարկան իրաւունքի պարզ եւ ծանր - Ինք իրող Իրանցիկ եւ, ինչ - քիւր չնա խոսում։

ՆԱԶԿԱՆ ՑՈՒՆԵՐ

ԱՅՆ ԻՆՁ ՈՐ ՏԵՍԱՑ ԱՆՁՆԱԳԷՍ
ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՇԽԻՄԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ
ՆԱԳԷԻ ՄՈՂԱՄԱՐԻ ԶԱՄԱ ԶԱՅԷ

Այն՝ ինչ որ ստորեւ էր է անունը, զեզեքն եւ, որոնք միանգամայն հա - մապատասխան են իրականութեան։

Տղերիկը դրող զէպ եւ ներքին լի - նեցով անպատեւ եւ կոկի այլ բոլոր զեզեքներն։

Առաջին Համալսարանի Գաւաթիթի սիրերին տղերիկը դրող Իրաքաւորի մը եւ իրանական Մէխանի Կոմիտէի անդամներին կողմէր, որոնք ընկուած էին Բեռլինում հանդիսաց Սեյիշ Հա - ւան Փաղի Զաղիէ պիտարութեամբ, Թիւրքիայի լոյսով անցումն էր Բուլ - զար։

Այս լոյսներին Օսմանեան կառավար - ական կապիւր երկաւորներով կը բաղ - կացած, թիպէտ Թիւրքիան Գիւնթաթիկ չնա քարկանական զաւեցել կը ինկել եւ կուտայ կը նրա թիւններին զէմ, բայց իր յարաբերութիւնները մեր երկրէ՝ Թ - րանի հետ քարկանական էին, եւ այն - պէս էր ձեռնցումն, որ Օսմանեան կա -

ռավարութիւնը մտաղբ էր Իրանի մի օ - ռերի խառնաշփոթ եւ անկարգ տնտ - կից էր շա՛տ երկու օրտուկ։ Տիւրք այնպէս, ինչպէս յաճախ մեր պատմութեան մէջ տեսել կը, որ մշտն էր աշխատել եւ պարտ ըրէ ձուկ քանի եւ մեր երկրի արեւմտեան մասերը անմահ երեւց զիւր - անտութեան տակ։

Այսօր, փառք Աստուծոյ, խոսեաւ - թեան եւ օրուսն հանգստանալով եւ կը - կարտ անտելու հետեւանքով, երկու մա - ճաղական եւ երկու սահմանակց եւ - բարը հարեւաններ, ինչպիսին են Իրանի եւ Թիւրքիան, ինչպէս ժողովուրդների շա - րեւոր է նկարտ անտելու, երկրի հիմ - նական զարգացանութեան հիմքը կա - րուցել եւ քարկանութեան եւ համա - խոսեւանի լոյս։

Երբու հարեան երկրիները է վերջոյ անտելու են, որ մէկ - մէկու հակա - անդիմուց եւ թիւնական սիրք բո - նեցող կարող եւ երեւց փաստուն եւ եր -

(48 - 2444)

Մեղմ է կը ինքնուրույն ծանուցանել մասը
ՏԻՎԻՆ, ՄԱՐԻՆՈՍ ՂՈՒԿԱՆՈՒՆԻ
(ծննդ. Գաղթիման)

որ պատահեաւ Մարտ 31ին:

Յուզարկարութիւնը կը կատարուի
Չորեքշաբթի, Ապրիլ 2, ժամը 9-45ին
Իսկի Ս. Մարիամ Առաւոյնածին Եկեղե-
ցին, 6 Ալեքի. Պարէն, ուրիշ ժամերը
կը խօսադրուի Իսկի գերեմանատունը:

Որեւէ մասագը զրկուած չլըլալով կը
ինքնուրույն ներկայ իբրեւ այլ նկատուի:

×

Ըստ հանցագետի փափամբ, ոչ ծա-
ղիկ, ոչ մաղկեղանակ: Դաւանքը ընկ
նախընթարդ Կապ. Խաչին եւ Եկեղե-
ցին:

ՀԱՅ ԿԱՌՈՂԻԿԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

13, Rue du Perche — Paris (3e)

Շաբաթ, ժամը 17ին մարգարէական
Թաղեկերու ընթերցում, ժամը 18ին ձը-
րապալոյցի պատարագ:

Կիրակի, ժամը 11ին Զատիկուան Հալ-
րապալոյցի պատարագը կը մատուցանի
ԳԻՐԳՈՐ Եպ. ԿԱԳՐՈՅԵԱՆ:

Յրկուշաբթի, Սր Մեղեղ. ժամը 11ին
Հոգեհանգիստի պատարագ կը մատուց-
ուի բոլոր Հաւատացեալ Հոգեկերու հա-
մար:

ՄԱՆՈՒՔ — Խոտովանանքները կը լը-
ուին արարողութիւններէն առաջ:

ՊԱՏԱՐԱԳ ՎԻՃԻՆ ՄԵՋ

Սէն-Շամուի Հայ Կաթողիկէ Ժող. —
Վարդապետութիւնը կը ծանուցանի թէ
ձրապալոյցի պատարագ կը մատուցուի
Վիճիկ Գրեմանի ժայռակալաներու մա-
րտն ձէ՛՛, Շաբաթ, Ա. պրիլ 5, ժամը
20-30ին:

Ի ՅՈՒՍԱՍԿ

Իր քառայրի Թորոս Խաչնախանի
արկածայի մահուան Ի իշխանութ. Թ. Ժ.
Կ. 100 Փր. կը նստի Յաւառջին:

×

ԼԻՈՒՆ — Տիկ. Ա. Մեղեղեանի Իր
մօր, պարսկացի Մարիանի Զաքարեանի
մահուան իննեթող տարեկէնի առիթի
կը նստի 100 Փր. Լիւնի Կապ. Խաչին
և 50 Փր. Յաւառջին:

ՆՈՒՐ

Տիկ. Փ. Արեւեանի Իր արարարու եղ-
բ. ՕՆՆԻԿ Լազարեանի մահուան
երկրորդ տարեկէնի առիթի 100 Փր. կը
նստի Սեւր. Սամալէ — Մարտեան
վարժարանի, փախան Հոգեհանգիստի:
(Սամալէ Յաւառջին):

ՆԱՍԱՆ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մունի 15ին, Արթուրի Ս. Մկրտիկ
Կրկարանի տարեկէնը զոլորդական հա-
գեղը, զարգացածաբանի արտին ձէ՛՛,
Իւ. Վոլքի, կէսրէ հար ժամը 3ին:

ՅԱՒԱՑՈՒՅԻՐԻՆ

Կապ. Ուսի Կրկնայի մահանգիւրը Իր
խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնի
Պր. Ա. Թիւթիւնեանի, զաւակներուն և
ընտանեկան պարսկանքին իրենց սիրե-
լի կնոջ, մօր, մեծ-մօր, քրոջ, ողբ. ըն-
կերտի շէյ Թիւթիւնեանի կեկծայի
մահուան առիթի:

ՇՆՈՐՀԱՎԱԽԷ

Կապ. Ուսի Կրկնայի մահանգիւրը լը-
նործակալութեամբ ստացած է Պր. Ա.
Թիւթիւնեանի 100 Փր. Իր սիրելի կնոջ
Շէյ Թիւթիւնեանի մահուան ցաւաւ —
ստեղծելու առիթի:

×

Արթուրի Ս. Մկրտիկ Կրկարանի
յոյժանկամար շնորհակալութեամբ ըս-
տացած է 10-000 Փր. Կրկնայի Սա-
նայ Միւթիւնեանի և իշխանի Իր զոլորդին:
Նաև. Պր. Համար Իշէր 200 Փր. Կա-
սան Չէյիկի Իր մահուան ցաւաւստեղծելու
առիթի:

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: No 55935

ԱՐԻԱԳ ՇԱԲԱՐ ԵՒ ՉԱՏԻԳ

ՃԱՄԱՆԱԿԱՅՈՑՑ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ-ՄԿՐՏԻՑ ՓԱՐԻՋ

Աւագ Ուրբաթ, իշխանակ շաբաթանայ
և խաչարկութեան Տեան մերոյ Յիսուսի
Գրեմանի: Երեկոյեան ժամերգութիւն
և թափօր Բաղման՝ ժամը 17ին:

Աւագ Շաբաթ, ձրապալոյց Զատիկ:
Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 16-30ին,
ձրապալոյցի պատարագ ժամը 17-30ին:
Կր պատարագ ԳԻՐԳՈՐ ԵՊՍ. ՆԱԳԿԱՆԵԱՆ
Կիրակի, Զատիկ: Սկիզբ ժամերգու-
թեան ժամը 8ին, բաղմանայ պատա-
րագ՝ ժամը 10ին, կը պատարագ և կը
թափօր ՍԵՐՈՒԼԷ ԱՐԻ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ,
Կարալ. Պատանկալ Հայոց Երկաղայի:

Յրկուշաբթի, իշխանակ է մեղեղ, ա-
ւառու Ս. Առաւոյնածին: Պատարագ
ժամը 10ին: Յաւառու պատարագի հոգե-
հանգիստը կը կատարուի վառ համբոյն
ննջեցելոյ:

×

ԱԼՅՈՐԴԻԼԻ Ս. ՊՈԼՈՍ — ՊԵՏՐՈՍ

Աւագ Ուրբաթ, կարգ Բաղման Կ. Վ.
ժամը 5ին:

Աւագ Շաբաթ, ձրապալոյց Ս. Զատիկ:
Սկիզբ ժամերգութեան ժամը Կ. Վ.
է-30ին, պատարագ Կ. Վ. 5-30ին:

Կիրակի, Զատիկ: Սկիզբ ժամերգու-
թեան ժամը 8-30ին, պատարագ 10-30ին
Յրկուշաբթի, իշխանակ մեղեղ:

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9ին,
պատարագ 10ին: Յաւառու պատարագի
հոգեհանգիստ:

Զատիկուան պատարագի երկեղեղու-
թեան կը կատարուի բաղմանայ, Կե-
ղեղայ երգչախումբին կողմէ, զկալա-
րութեամբ Պր. Կոմիտաս Գեորգեանի:

×

ԱՐԵՎԻԿԻ ՎԱՐՈՎԱՅ Ե. ՍԱՅ

Աւագ Ուրբաթ, կարգ Բաղման 17ին:
Աւագ Շաբաթ, ձրապալոյց Զատիկ
ժամը 16ին, պատարագ 17ին:

Կիրակի, Զատիկ: Սկիզբ՝ 9-15ին պա-
տարագ 10-45ին:

Յրկուշաբթի, աւառու Ս. Առաւոյն-
ածին, իշխանակ մեղեղ: Յաւառու պա-
տարագի հոգեհանգիստ: Պատարագ ժամը
10-45ին:

×

ՄԱՐԵՑԵԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Աւագ Ուրբաթ, ժամերգութեան առաւ-
ոտեան ժամը 8-30, կարգ Բաղման 17:
Աւագ Շաբաթ, ձրապալոյց Զատիկ:
ժամերգութեան առաւոտեան 8-30, ըն-
թերցումը և պատարագ 16 — 18:
Մանապուրեամբ Հայի: զոլորդի ա-
ւառուցութեան:

Կիրակի, Զատիկ: Սկիզբ ժամերգու-
թեան 7-40, հանգիստը պատարագ
9-40, մանապուրեամբ Մարցել-Մկրտիկ
երկրորդ տարեկէնը Հայոց: Լը-
նործակալութիւնը և զարդ 11-15:

Յրկուշաբթի, իշխանակ մեղեղ:

Սկիզբ ժամերգութեան 8-30, պատա-
րագ 10ին:

ՊՈՒՄԻՆ Ս. ԳՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՑ ԵԿԵՂԵՑԻ

Աւագ Շաբաթ, ձրապալոյց Զատիկ:
Առաւոյն. ժամերգութեան 9, երեկոյեան
ժամերգութեան 16, պատարագ 17-30:
Կիրակի, Զատիկ: Առաւոյն. ժամերգու-
թեան 9, հանգիստը պատարագ 10-30,
բաղման 11ին:

Յրկուշաբթի, իշխանակ մեղեղ: Ա-
ռաւոյն. ժամերգութեան 9, պատարագ
ժամը 10ին:

Յրկուշաբթի, Ապրիլ 7, Մեղեղի ողբ,
հոգ. հոգի կը ցանդի գերեմանատուն-
ը, ուր ժամը 14ին սկսելու կը կատարի
գերեմանատունը:

×

ՍԵՆ-ԼՈՒՆ. Ս. ԳԻՐԳՐ և ՍԵՐՈՒՄԱՐԻՐ
Ս. ԱՍՏՈՒՆԱՅԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ
Ուրբաթ, ՍԵՐՈՒՄԱՐԻՐ, Բաղման
կարգ ժամը 17ին: ՍԵՆ ԼՈՒՆ Բաղման
կարգ ժամը 18ին:

Շաբաթ, ՍԵՆ ԼՈՒՆ, ձրապալոյց: Պա-

sevan voyages-lyon

saberatours - paris

organisent 2 départs spéciaux

de 9 jours pour l'Arménie

du 3 au 11 juin et du 17 au 25 juin

accompagnés par Varoujan SARKISSIAN

DEPARTS PAR AVION DE LYON -- MARSEILLE -- PARIS

Renseignements et inscriptions :

ALYON

sevan voyages

SARKISSIAN Varoujan

50, cours de la Liberté

69003 LYON

Tél. (78) 60 13 66

A PARIS

saberatours

BAGHDASSARIAN Levon

3, rue de l'Arrivée

Imm. CIT 7e étage

75015 PARIS

Tél. 538 67 47

OFFRE D'EMPLOI

INDUSTRIE ALIMENTAIRE

CONSERVIERIE

On demande une secrétaire, de

préférence d'Istanbul. dactylo, con-

naissant parfaitement le français (et

l'anglais, non indispensable). Bon

salaire. Téléphoner à

STE. SNAIL

Mr. Aslanian 594-23-92

MAISON DE LA CULTURE

ARMENIENNE DE MARSEILLE

(12,14, Rue St. Bazile)

Organise le Mercredi 9 Avril à 19 h.

dans la salle Daron, une

Rencontre Litteraire

Sous la présidence de

Mme MARCELE BALLARD

LUC-ANDRE MARCEL

et GARABED POLADIAN

dédiaceront leur livre de traduction

CHOIX DE POETES ARMÉNIENS

L'OPTIQUE

RAYMOND STEPANIAN

Opticien diplômé d'Etat

30, Rue Paradis — 13001 Marseille

Tél. : 33-82-51

REMISE DE 20 % aux mutualistes

et aux lecteurs de « Haratch »

(10 % sur lunettes de soleil)

Dépositaire des plus grandes

marques en optique et en lunete-
rie

Equipements spéciaux pour myo-
pes aphakes

Jumelles.

ՄԱՐԵՑԵԼԻ ՄԵՋ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԱՐԵՎԻԿԱՅԻՆ

որ բացած է իր գրուները

բաղադրի կիրքները:

տարց ժամը 18ին:

Կիրակի, ՍԵՆ ԼՈՒՆ, Զատիկ: Ժամեր -
գութիւն, պատարագ ժամը 10ին:

Յրկուշաբթի, ՍԵՐՈՒՄԱՐԻՐ, իշ-
խանակ մեղեղ, պատարագ — հոգեհա-
նգիստ ժամը 10ին:

ՄԱՆՈՒՔ — Յրկուշաբթի, Զատիկուան
ժամերգութեան առիթով, ժամը 14ին սկսելու
Տէր Հայրը Սէն-Բազիլի գերեմանատունը
պիտի ցանդի, գերեմանատունը հա-
մար:

×

ՍԵՆ-ՏԵՆՈՒՄ — Ս. ՍԱՀԱՅ-ՄԵՍՐՈՊ
ԵԿԵՂԵՑԻ

Աւագ Շաբաթ, ձրապալոյց: Երեկոյ -
եան ընթերցումը ժամը 5ին, պատարագ
ժամը 6ին:

Կիրակի, Զատիկ: Առաւոյն. ժամեր -
գութիւն 8-30ին, հանգիստը պատա-
րագ 10ին:

Յրկուշաբթի, իշխանակ մեղեղ: Ա-
ռաւոյն. ժամերգութեան 8-30, պատա-
րագ 10, հոգեհանգիստ համայն ննջեց-
ելոյ:

×

ՍԵՐՈՒՄԱՐԻՐ — Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ

Աւագ Ուրբաթ, երեկոյեան ժամերգու-
թեան 16-30ին:

Շաբաթ, ձրապալոյց: Սկիզբ ժամեր-
գութեան 16-30, պատարագ 17-30:

Կիրակի, Զատիկ: Սկիզբ ժամերգու-
թեան 9, պատարագ 10-30: Նոյն օրը գե-
րեմանատունը ժամը 14ին: Ապրիլ 8ին
սկսելու սուրբօրէն:

×

ՍԵՐՈՒՄԱՐԻՐ — Ս. ԹԱՂԻՈՍ

Շաբաթ, ձրապալոյց: Երեկոյեան ժա-
մերգութեան և ընթերցումները 4-30ին:
Պատարագ իրժան 6ին:

Կիրակի, Զատիկ: Առաւոյն ժամը
գութիւն և աղապատի Տէր, պատարագ
10ին, պատարագ Հայրապետական և Եր-
բող 11-15ին:

Յրկուշաբթի, Մեղեղ Զատիկ, եր-
եկոյեան ժամերգութեան 8ին, պատարագ 10ին, և
գեհանգիստ 11ին: Կէսրէ հար գերե-
մանատունը 14ին:

×

Ս. ԱՍՏՈՒՆԱՅԻՆ — ՏԵՄԻՆ

Շաբաթ, ձրապալոյց, կէսրէ հար Եր-
բող 4-30ին:

Կիրակի առաւոյն Զատիկուան
առիթի հանգիստը պատարագ: Երե-
կոյեան ընթերցումը և զարդ 11-15ին:

×

ԼԻՈՒՆ — Ս. ՅԱՄԻՐ

Աւագ Հինգշաբթի, ընթերցում պատա-
րագ ժամը 10ին, սուրբօրէն 16ին, Եր-
բող 17-18ին:

Աւագ Ուրբաթ, կարգ Բաղման 17ին:
Աւագ Շաբաթ, ձրապալոյց Զատիկ:
Գութիւն 16ին, պատարագ 17ին:

Կիրակի, սկիզբ ժամերգութեան 9ին
պատարագ 10ին: Կը պատարագ և
թափօր Լիւնի և Տէր. հոգեհանգիստ
ՆԱՐԿԱՆ ԱՐԻ. ՉԱՐԻՐԵԱՆ:

Բաղմանայ երկրորդ տարեկէնը կը
կատարուի Կոմիտաս երկրորդ տարեկէնը
էլ առաւելորդութեամբ 9. Մարցիլ
լաւի:

Յրկուշաբթի, իշխանակ է մեղեղ:
Սկիզբ պատարագ 10ին: Յաւառու պա-
տարագի կը կատարուի հոգեհանգիստ
վառ համբոյն ննջեցելոյ առիթի Հայոց:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

գան... 2) Առաջին Պատերազմի Քրե-
նդոստիցիոն ընդունել, Հայաստանի
քաղաքային կառույցներին կրած է, ու-
նեղ է և իր երեւոյթ է իր Սփիւրջը...
Այս էլ զառամտոս անսխիւթի գիշե-
ր քաղ ար իր քանտանային կերպը
գիշեր է, առաջին է սրբուն, Տայ քա-
նանային Քանտանային ու զի -
գիշերային իշխանի երեսուն կը ըն-
դունէր իր քաղաքային իր կեր-
պի է Տայոյ Քիւ, - շատ հանդի-
գիշերային տառա, գիշերային ար կը
քաղաք ար տառա՝ է, ու առիկ է-
նէ Տայոյ անոնց է Քիւն է շարուն-
գ, անտիրակայ քանտանայ զի ցայ-
տայն ժպի է իր ժպիտի Քիւնը -
Քիւնը ժպիտի Քիւնը, ներկի, Քաղա-
քային Քաղաքային անտիրակի ժ-
պիտ է ու Քիւն, անտանային ու ժ-
պիտային: Ճառագիշեր, շարուն-
գային Քիւնը ար ունի: Տայոյն Տէր -
Յիշմանային Քաղաք, շեղ քաղա-
քային է (ու իր քանտանային Քաղա-
քային ար սույ ի կաղաքային ըլլալով
Քիւնը Քաղաքային, է նաեւ, անտ քաղա-
քային Քաղաքային Քիւնը Քիւնը, իր
ժպիտային սրբայ ան ժպի է:

Բայց որ իմ արկածները իմե՛նք
 թերև, ու ցուտա՛նք ի՛նչ շուրթեր
 ու շարժումներ ի՛նչ Կան շուն
 իմ ու աստվածի շարժ. բնական
 իմ կեանս տառապանքներն էլ շարժանքներ
 իմ ԸՍՏՐ անձներուդ, աստուծո՛ւ վա-
 րածքն, ասեմեն պատշաճա՛ն ու « կեն-
 ցունք » բնականորեն ի՛նչ որ կրե՛ն-
 ք իմ արարածն ԸՍՏՐ, Դստիկ կարո-
 նե՛նք « Երեւելեան քաղաքի » չն՛ էր
 իմի՛նք պարզապէ՛ս, կենե՛ր որ ուղարկե-
 րանք Բրազիլեան քաղաքի՛նք որ « ՃՆՆ-
 ք » ամբողջ կեանքն ի՛նչ Բուր իրեկ՛նք
 խաղաղե՛նք, խաղաղե՛նք կերպով նեղե-
 լալու չն՛ արարածանքներն ուսնա՛ն
 իմ, « Ժամեկներն », Բաւորե՛նք « Զ-
 րաւորե՛նք քաղաքներն » — և խաղաղե՛նք
 արարածն ի՛նչ զգե՛ք խաղաղանայած
 արարածն որ կը լեռնե՛նք « Երբ եր-
 ցը » էր Քոյ Մարտերի խորքը ձեր՛
 ու Երբքով ի՛նչ ծաղիկն — թէ՛ Կարտիկ
 զգե՛նք ի՛նչ Թէ՛ մուշկերն Արթիկներն «
 Կարձա՛նք ի՛նչու կրեւորե՛նք ի՛նչ աստե-
 լանք, Բայրութե՛ր կողմէ աստուծո՛ւ
 ԸՍՏՐ Եղեմներն : Բայց չարեմն լքեմն
 Լաթք : Ինչպէ՛ս նաեւ, ամբողջ քաղաքն
 իմ, ու ճո՛ւ չն՛ ան :

S. PULLEY

Քայմզ լիբերերի Սափիմընք
(մատոն) 1980 Յունուար 18

ՀՀ ՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԾ ԶԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ
ԶԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ՄՊԻՏԱԿ ԶԻԱԽՈՐԸ

ՀԱՄԱՍՏԵՂ

նաև, որ աշխարհը բացա՛ր՝ արևը
բացեցան էր: Հասան պատկան էր էլով
խով գործ սնան էր: Բռնեց նա
հրեք խոր նստան էր զվ հասան
— Ե ք հայաբը, սիմբոնիստ մանտակ
պարկին էր քարծրը ցախեկն վրե-
ջը ցախեկն զարթ էր:

Ինքը մտալ սիմբոնիստ էր:
Հա՛խ Մուսուր զիտը իրա զիտը զի-
տը հոգեկոթորեկներն չուր լուսնը
բռնեկան կն մառող ճաշահամակը
բարեք էր իրենց չափեկը, Բուրգ
Խա՛ղ, իսպանոս ու ռուսական: Մեկ
էր խալալը, էր: Ինքը՝ Հա՛խ Մուսու-
ր՝ անկանալ տալեկան:

Մտն է տարեգրաբեր մեծ նշանակի: 65 տարեկան (1915 - 1980) անցեր էն Հայ ժողովուրդի խաղաղության: Ամուսն տունը ապրել են 1915 - 1918թ տարիները տարերի մէջ, ամէն որ մահաւան այս - սերունդ, հուրն էշ շահմելն ոճադարձը որ մեծիկ, ասորն, 65 տարեկան մէրէ, էր ոճերէ կ'ուրախայ:

Աղարալայի Գոնկան: Աղարալաւ Գաղարալայէն: Հայրն պաշտնաւան: Մայրը ինկ շատ երկտառաբեր: Ալլի մնացաւ էր ինկ քորուկներով, աստեր աստերակ: Սեզն էր: Հարաւոր էր, Գաղար անկաւ որ Գաղարիք Եռլիք մը տուն մէջ: Թալար յաւանակն Բալ:

Կեր ընտանի տանն ծախվել տանն մը
կեր: Ան տուրի ձեռ ունի ու թէ խոհիկի:
Փողոցի մը ճակարակ էր կըրտա:

Այդ տանն մէջ չէր ընտանիք մը կ'ապ-
րէր, այդ ու կեր իրենց երբեք դատարկ ո-
ւով, երբեք առջիկ դատարկ, փոքրիկը
մահ մը մը Մարթիկ անտուով, հաշիւ չորս
տարեկան: Հայրը Միքայէլ էր. Նէշուր-
ճեան, Պուրտրակ, իր քանակ դատարկի
գատառու: Դուրսը հորը էր բերք, ար-
ժանաւոր խալով, ձեռքը արտառածով մը
տալով, փոքրիկը ընտանիքը իրեն. Կու-
նիկ ապարդիւր, եւ ոչ թէ միջուկ անա-
պատանիք ձեւ-ձօրի:

Ահա այն պատահական Հայն էր որ իր
զուտոր բացած էր, ի դիմ ի կանոնի,
սպաստան առած զանի ըր ընտանիքնե-
րու և անհատներու այն օրերուն կեր
Սէֆէլիք (այսինքն ցրում) կ'ըլլար։
Ոստիկանները տունը կը մտնէին և
բռնի զուրկ կը հանէին Հայերը, հետե-
ւի գործուրի տնայար։

Պատեի այն բաժ Հայուն, Միկայէլ Նէ-
տէրեանի, այդ ուսարկի օրերուն, ահա
կը բաժարի ինչպէս ըր։

— Ես ալ, զաւակներս ալ մեռնինք թող,
քանի այսքան Հայեր կը մահանան:
— Ես չեմ կրնար դուռս դոցեկ եւ գի-
տեկ մահուան քչուող հայորդիները:

— Եթէ կըցայ հաս մը Հայ փրկել
մահուընէ, այդ ալ թող ըլլայ, հոգ չէ,
ի դիմ իմ կեանքիս :

Իր տան մէջ պատապարունեան, Սէվ-
Բարբիքի անտառների օրերուն, Նարդյան
Քրքաբանի, Հրաւոր վարդապետ Յովա-
սափեանի — դժբախտաբար լրտես մը
կըլաւ — Պանտրոնայէն թաւահայր չալըր մը
կըն հղբօր թէ թրոյ գաւիշն Իօթէնի Ուո-
ւէճեթեանի ձեռն։ Արիկ Սուրպաբաճեանի,
Կ'ըտէրի աղջկ մարդ է, Պատրիարքարանի
թարգմանիչը, յուսահատ մարդ մը նըս-
տած անիկները անտեսեալուն կըրտպնեբը կը
համըն։

Մայրս իր հրեք որբերով: Մեր ամէնուն փրկիչը եղաւ այդ արիւսներու մարդասէր Հայր որ էր Միքայէլ Էֆ. Նէշ -

ԱՆԱՆԻԱ. ՇԻՐԱԿԱՑԻՒ « ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒ-
ԹԻՒՆ »Ը ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՄ

« Մովսեսյան զբոս Զ քառասունհա-
տեր տար ընծայայց և միջնադարեան չափ
գիտական մաթև առնական զեմքերն մե-
կուրի՝ Անանիա Երեխապուր « Մատենա-
դարանին չը, աշխարհապար: Հասորն
մեջ ուղ զամս ըն տիկերգրապետական,
ուսուցողական, աշխարհաբան, բե-
նազդի գիտութիւններու ամենայն չար-
գիտու առնորդսն Ներսիսյանի արժէք
ուր աշխարհութիւններ, զորս աշխար-
հաբար գիտածսն ըն Աղա Մանուկ-
եան եւ Գաբրիէլ Պարսաբան: Գիբը
միջնադարն և Հայաստանի Ազգայնախ-
թիւնները – առնալ Եղուարդ Աղայանի
Ե. Երեխապուրի գիտական փաստաթուղի-
ներ արժեքաշուշուած ըն գիբնի տարի-
ները երեւոյն Առնալապարտի ձեռն
գիբնիւնսն մեջ յայտնաբերուած եւ մա-
տիւցական ուսումնաբերութեան եւ
Թարգման Կարգ ճշմարիտը, որմա
տառնին առնալ աշխարհաբար եւ ճերմա-
յացուն ընթերցող հասարակութեան:

Գիբը եւ արցուն հեղինակն ինքնու-
ստաշարութեան, որ, հայաշխարհու
Ազգայնաբար, եղանի աշխարհութեան մը
եւ եւ հիմունքի եւ արարելի արարչոյ

տէրճեան: Հնար չէ մոռնալ յիշատակը
քաջերու: Քաջութիւնը միայն զէնքով չէ:
Բարոյական քաջութիւնը շատ աւելի վը-
սեմ է, վեհ քան թէ զէնքի ապաւինած
քաջութիւնը:

Գրի առը այս ասուկերը որպէսզի զոնկ տեղ մը արձանագրուած ըլայ այդ մեծ մարդասէր Հայուն յիշատակը: Ինչ որ ըրաւ այս սարսափի օրերուն իսկապէս հերոսութիւն էր:

ՀԵՐՄԻՆԷ ՄԻՍՔՃԵԱՆ

ԾԱՆՈԹ.— Տիկին Վերժին Նեշտեր -
նեան ֆոյբն էր Փարիզ վաղուց հաստատ-
ուած բժիշկ Քօլօլեանի, եթէ յիշողու-
թիւնս ինձ չի դաւաճաներ:

Իսկ Նեշտերմեան Սարգենը, ներկայիս
կ'ապրի Պուլկարիա, ընտանիքի տէր է :

Թրքական շնորհիվ արժանացած լուրս
եր: Մասնաճյուղ հիմնադրվ աբաղական
ներու վերագարձեն շատ առաջ Պոլս
գացած: Լու իւ յիւն, 1919ի վերջեր
Պոլիս, Գերբիւղի Ս. Վարդանանց Ե-
կեղեցին, Կիւսիկ օր մը երբ իմ պատ-
նաստի եղիւ պատարագելու, Հ. Յ. Դ.
վիճիտն աբաղիւ պիսի գգնուելո գլխ:
Հազիւ մտրքը ապառան, շուներ կ'առնէ
Ամբիկիւ: Անշուշտ կարգադրոյ:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կասանի Սան և Համախիբերու Բարեկամակն Միութեան տարեկան ընդհանրական գումարուեցում, Մարտ 15ին, Հ. Բ. Մ. Ի. որա՛ջ, նախարարութեան Օր. Հ. Գալուստեանի, և քարտուղարութեամբ Տիկ. Վ. Պամաճեանի: Վարչական և նիւթական տեղեկագիրք: ներկայեցու շնորհարութեան արժանալի վաւերացուեցան:

[illegible]

խոստական նպատակներով դրուած սովորական մարքադրական երկերէն :

Զերիապաղի արժեքաւոր եւ ինքնապաշտպանութեան իրաւունքները, որ մինչեւ վերջին ժամանակները եղան ինքնապաշտպանութեան իրաւունքներէ մէկը, անհաշիւ զոհուեցին իրենց լուրջ ջանքերով յաղթանակ տանող զօրքերէն։

[illegible]

Հատորը ունի ընդարձակ ծանոթա-
գրություններ, անվանումները և տե-
ղանքները, ցանկ: Ճիշակացիի այ-
լագործը լույս տեսավ չէ « Հայ մատենադի-
րան » շարքին: Ազգիկի տարիները նույն
մատենադարձի լույս տեսավ ևս Մովսի-
սի իրենացիի, Փառապետ Բրիզանզի, Նյու-
ձիի, Արխանգելս Լատիվիցիցիի, Մովսի-
սի Կապուստիկի և այլ մատենա-
դարձներու աշխատությունները:

ծանր փաթեմած զլուսններով աղբիւրի
ճամբէն կ'անցնէին ու կը զիտէին թիկ -
նեղ օտարականը, որ իր շանը հետ աղ -
բիւրին քովէն կ'անցնէր :

Ս. Գրիգորյանը դիմում է արժանանալ Հայաստանի
 ներքին գործերի, մազգի մեղքերի և հալածանքի,
 ծովափ ու յոդկանքի գեղերի մասին: Մարտիկի,
 երբ մասնացաւ Հոգիի Մուտքի խոնարհ
 խնայ, տեսաւ խոշոր երկիւղեկեայ դռնին
 մասնակց ձի մը, որ իր զամբիւղով դուրս
 գալ լազգիք, դուրսը բարձր՝ փնէրուն հով
 առած:

Մտառակ ձեռն ու զամբիկին յանկար -
ծակի վազար մարդասերտին վրայ աղա-
միքի սպեղերն մէջ իրարանցեամբ ձը -
դեց: Իրարու վրայ ինկող թիւեռն սար-
սափա՛հար խռճապ ու արձանակոյ
ձայն: Սպեղերն ձայնի կ'ըսեւ ամ րոտլի
զիւղ մը բռնած էր, հազար խորոտցներ
խոսն սոցեցնեւ վրայ քսեւ ձայներու
նշան:

Հաճի Մուսան, ձիու վրայ հեծած՝ կրկու բարակ շուներով որսի կ'երթար ու ճամբուն վրայ կ'եղած ժանտաբժի մը հետ կը խօսէր :

Մարտիկ, կըր աւելի մօտեցաւ, տեսնու-
հայ բանուորներ, որ Հաճի Մուսայի խո-
նախին պատը կը շինէին: Գեղին շունները
իրենց աղմկոտ հալոցով հեղշեռտէ հա-
ւաքուած էին Քօմոյի շուրջ, անոր պո-
ւին կամ արեւելի կամայինու համի մօտ:

[illegible]

Հիշատակ բացառելը պատահաբան: Ս
ինչ տեսնէ: Ան էր, Մարտիկը, որ հաս-
գատագանը ձեռքին, հասակը ծած՝ մի-
ձեռքով բռնած էր Բօմոնիլ պղուխը Տիշ-
այնյան, ինչպէս տեսած էր առաջին ան-
գամ. կոյ ոտըս եկած էր առաջատան:

25-նապակե երկար չկացու գեղեկ, մա-
նուակը որ զինք գիտաբեր շատ կայ-
նելու է։ Բնութեանի մը սենեակին գուր-
բերը խմբուր ուռեղ թխալով պատու-
հանի ապակիներուն կը զարթուի քան-
ի մը անգամ ու թուլցած թեւերով վա-
նի թխալ, առնակէն ալ 25-նապակե արկանի
միջոյ ինկու։

(Тур. - 3)

- ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ -

Խնդագարեր եր
գարնումնսք...

դրանքի հետքերն էլ են, հաստատու
մեկ կանոնը այդ օրոշան համար
թիվը գրառված երանկի դպրոցին։ Ու
հենց խորհրդակցել, ձեռք բերել, բոլոր
մեկ արժանատի գրառման վրամար
վերջ օրը՝ քառուկը եր տասն երեք
միավոր արժան հեղանդուն։ Եր ձեռ-
քար-կանն, ինչ տեսնի Մարց ըն-
տառային։ Պեղեղեղուն կարգադրե-
լիցի կարգած, մասը եր գործեր ու
եր զրամուկ մեկը եր զարդաքափու-
կեղեր եւ արժանայելի արդեղակի
թիվերով հաստատվեր, այլ եւ մե-
կ համոզվող խոր ձեռնուկ եր տաս-
նամեկը, եւ ձեռու արժանայել այդքա-
ն, եր ձեռնակն ինտելլի ինտ ու ան-
համարային թվադրու մեկի փայլը
իսկ, զոր տասնվե հաստատող պիտի եր
թիվ զարդեր ամենի խորհրդառա-
մունքի ինչիկ տարաբնակ։ . . :

իր եկեղեցւայ կառավարութիւնէն զրո-
գաւած, նորահաս զարուիւր յանկարծ կը
զգուշանայ իր հարազատ պատմութեանը
տարբեր շատ կարճ տեւողութեան մը պի-
տէ, շանի ան կրկին պիտի աշխայէր մը ու-
նակած յանձնութեամբ աշխատայիցի յոր-
մէնքերու, որոնց խառնածիկը դեռ կը
մնայ՝ տեղ միեւնէ յայտ առնորդ։

խոյն ձիով մէ, գաւինի մէ մկէիք Բու-
նդիք մեր դարձաւորիքի տեւն զարնան
նորոգման, Տաքց տանիք արեւուն թի-
նէն, Գառանք որ տալաւ յայտալաւ,
Դիւն զարնանք որ ընդիւրիւնի թի բն-
առաք զարնանք մտաւաթիք զանտան
Գառնիք, երբ մարդիկ հոս զար-
գաւորեցաւ յարեւաթիւնում, չնն չեղի
թիլ յաւան իսկ ճամբն որ պիտի ու-
նաւորէր գէշի արդարութեան, ճշ-
նարտութեան կամ արժանարարութեան
մասնակցի, երբ կրնն թէ եղբիւր
խոյն ձիով մարդուն կալի զարձար
Գառնիք տրեւն աղելի, եթէ երբիք իրա-
վով ճամբար, աշուն ու ձմեռ, զարնան
պիտի յաւան իսկ յարեւն . . .

[illegible]

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

614

ԺԱՆՆ ՏԷՐ - ՄԷՐԿԵՐԵԱՆ

Ընդառաջ երթալով Մարտիկի Ս. Սահակ - Մեսրոպ մշակութային կենտրոնին, Մարտիկի օփերան 79 - 80 էր յայտադրին մէջ ներմուծած էր տաղանդաւոր ջութակահար Ժան Տէր - Միկէէրեան, բաշտակի նուագաւորներէ մը համար որ մեծարանք մըն էր՝ Արամ խաչատրեանի:

[illegible]

Ժորժ Կալեռեան իր Մեղիտիմուայի մէջ
«Շատ մեծ ջոկախաճար մը» խորհրդէն
տակ, անդրադարձնալով նուազանչեւ
սակ յայտնաբերելով իր հնազան Ժան Տէր-
Մեղիշեկեանը, անոր մեկնաբանութեան
մէջ ընդգծելով սթանդիթի թեճեմբը, ճա-
տարաբխոյ երատ տպաւանութիւնը, նըր-
բութիւնը, հնչակնատիւեան հմայքը, կա-
տարեալ պայծառութիւնը եւ զգայնու -
թիւնը:

մէջ, չեմ դիտեր թէ քանի՞ դեռ կայ, բայց ստալինական դարձած ստալինի քան երբեքին մէջ, բայց չեմ այդ դիտեր թէ, կա՞ր պրոբլեմ երկ մը՝ նման այն ստալինայով արտադրանքին զոր ես եմ տեսնալու քանտարանիքին մէջ երբեք, ինչ որ, ի ձեռն եմ տեսնալու դեռիմք. ուղեք, խնդրեմ, կա՞ր տեղադր քանտարանիք մը որ հիշատակ ըլլայ յսանալու երբեքին դեռիմք, տեղադրութիւն մը, որ ըլլայ յայնքան հոգեւոր, այնքան ինքնուրոպական Մայր Աթոռ Սուրբ Եփրեմի անկումով, քայլա – ժամը գնում եմ...

Ո՛չ, եղբարք, ո՛չ, չենք մեռնիր :

ԳԵՂԱՄ ՏԷՐ-ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԻԲՐԱՆԱՅԻ Հայոց Առաջնորդարան ար-
ցելած է (Մարտ 25ի) Փայտանյութ
կառուցողական պարզ, փխլե ձեռնաշի-
կե և Լիբանանեան Ուսիր շու. հրամանա-
տար Գեղիբ ձեռնաշիկ, տապանորդ Արամ
Վար. Բելլեզեան շնորհակալութիւն. նպա-
տաւոր: Առաջնորդն ու. հարեւոր խօսած
է երկրին մէջ տեղւոր կայսրօթական շուրջ
է շուրջմ շնորհակալութիւն անհրաժեշտ
ու. նպատկ. գործակցութեան անհրաժեշտ-
ութիւնը:

Մատուցողության այցելու էլ նմու էր բաժանի նախկին զարգացող՝ Սուրեն Սուրճ, առթիվ հանրային համայնքի առաջնորդը, անհրժեշտ դեպքում, ՔՔ բաժանումը հանրահաստի Ա. քարտուղար է։ Ֆինանսային դեպքում՝ Ռոստիլ - ջուկիկայի ընթացիկը Սուրճ Վր. լայն աղեղիկով ինքնին տասն է Լիբանանի հայ համայնքի կազմի մեջ մտնել, չեղելով իրենից ներկայ վիճակի դուրս հանելու կոճիկը Հայրենական տարած թերթը։ Իրենց կարծիք, չորսերը չորսաժողովը Հայու - ի մեջ կեցողություն, անոր հոգ քարտու - ջելու։ Բարձրագույն պատրաստակալու - ինչն լայնածու մն։

ՀԱՅԿԻՍՏ Աղբ. Առաջնորդարարան մէջ, Փետր. 24-ին, դատարանի և Բերելի թիւ 4-ի Բաղադատի Բողոքի 112րդ նիստը, առաջադասւիւթեալ առաջնորդ Մուրէն Նալբախ. Կախարդանիւն: Կրօնական Բողոքի աստեղծարար Առստ Թ. Բէշնէ Բէշնէանի, կարգացած և երկստանդ տեղեկագիր, որմէ պարգաւած է, որ Տանգորտիւթիւթեանը նշուած են ապագայի եկեղեցական թուրք տանիք, ապագայի կրօնականաստեղծ Կրօնագրուած և Կարգիւն աշխարհային մէջ, առաջնորդը աշխարհ և թեմի թուրք շրջանները՝ եւս - Կուլիւն, Բէշաք, Լաթիքաք, Արստ, Դաշմաք, Բէշ-Լալաք եւ Կալիւն, զաւանթայ շուրջից շրջաններ և Կալիւն շրջանի յաշիւ Կրօնագրուած և Կարգիւն աշխարհային մէջ, առաջնորդարար Տիգրէսիւնի տալիս էր և լոյս տեսնել Առաջնորդարարի պատմասիւթիւթը՝ Կ Կարգեալեթիւթ 3. աշխարհի, Բողոքիւթայի հանգանակութիւն կազմակերպութեալ և յիշատակ լինան և Կալիւն աշխարհներու, Կիւրդիւթ եւս Կալիւն աշխարհ շրջաններու հետ պարտեալեթիւթները: Կալիւնի ճուղեարար - Թեմար ընտրած են Կրօնական և Կարգապալական Բողոքներու աղագրակեր: Կ

ԹԵՆՐԱՆԻ « Ռոստոմ » երիտասարդա-
կան միութեան նախաձեռնութեամբ,
Մարտ 16ին, տեղի ունեցած է աշխարհ-
հակառակեան դէմ ցոյց մը: Յուշարար-

ները Ս. Սարգսի եկեղեցին սկսած են զբոսնում ամերիկյան դեսպանատան, ճամբարի վրայ բացառալից՝ « Մա ամերիկյան իմպերիալիզմ », « Միաշարժար պարբերական, Ամերիկյան դուրս անկն », « Հարուստ իմպերիալիզմ, որտեղ ուղևորվում է ամառը » հայեր։ Դեռ - պատճառն առկա կարգադրած է Ռուստոմ Բ Բրուսովի համաձայն, որով կը դասակարգուեն իբրեւանքի, հատուկ կարգի ընթացք ամերիկյան աշխարհ - կառույցին հետ։ Յոյնն արժանացն են զոտ են Իրանի ընդ - հետադարձի եւ « Պատմած » օրբնիքի, ինքնաբեր - ուած ձեռնով, առանց չլինել կարգաբեր - քի, մրոնիկն ստորւն։

ՊԵՏՐՈՒԹԻՒՆ Հայկական Գործերի դրա-
մա Բյուրո, Մարտ 1998, գաղափարաբան
մը ստեղծել է (անդերկալ) Լիբանանի Հա-
յոց առարկայը Արամ Վր. ՔԷՆԴՆԱՆ
Գործերի ստեղծողներն իրենց հրապար-
կում Արամ Վր. Խոստովել երկուստեան վրեժակ
տեղ եւ զգրք բնութագրական մէջ ներկե-
լուով, չեղած է ինչ զգաւոր կեանք
վրեժակործար, ամառականութիւն, յան-
առականութիւն, քննադատական ընտելի
ստեղծութիւն եւ պայքար Իր պաշտոն -
տեղեան վրեժակործարութեան, անդադա-
նալով Լիբանանի երկուստեան վրեժակ
գրքեր, ապա՛նքըրք եւս է որ երկուս-
տեան վրեժակործար իր իրար պայծա Նազար-
ժէլ ներկայ կարգութեան, պէջը եւ կը-
տեղ եւս Լիբանան, միութեան, չորս-
կէլ անդադալաւութեան, ապառտութեան,
ազգայնութեան եւ Հայաստանի Հաւա-
քոր գոյակցութեան վրայ Հիմնուած Լի-
բանանի:

ՊԵՏՐՈՒԹԻ Հայ Առաքարանական Թուրքական խաղաղարար արտի մէջ, Մարտ 10ին, տեղի ունեցած է ընդհ. զարգաց. եւս. քրցոյս մէջ, Կարմիրբազուկեան Լեւոնի շաղ Կարապետեանի Սուրբ - չաղ Մկրիկոսի եւ մանապէս Լեւոնի - շաղ Կոն. եօր նախարկութարանները: Առաջին հանդիպումն է Կերթրանեան Բարձրագոյն խաղաղարար, Էրզրոյ Բոսաթաղաւաք խաղաղարար եւ Էրզրոյ՝ Գիլլուտեան խաղաղարար: Իրազմանի խաղաղարարի մանապէսց եւ չորս նիւրա- ջաղաղութի: Մքցոյն տարաքի, Միւ. - Լեւն առաքարանի: Սոնա Նաեմեան, իր գլխաւորութեան յայտնած եւ մա- նապէսցի եւ չորսաւորած եւ տա- ղիները:

ՄՈՐԻՏԻԱՆ « Գրէպօֆ » արաւին մէջ,
Մարտ 9ին, Համադպարին « Գետրոս Ա-
դամեան » փորձառական թատերախումբ-
ը ներկայացնում է Նիլ Սալմեի « Թո-
պիկ հանրային պարտէզին մէջ » թատե-
րախումբը, ընտանոցական ինտիմ զուգ-
ուրացարաններ: Գլխաւոր դերերով հան-
դէս եկած են Ալիմ Տրոյանեան, Դադար
Գալաշեան, Գուհար Գաբրիէլեան:

բաները, տեսած եմ դրամաբանականները, էն օրերուն տապալին դր մտոր էկան մի գեղեցիկ արձանը, դուռն խալիքին՝ դէմ քին տալով Աւետարանը մը չափ ծանր ու ճանկի գիրքը։ Ըստ Մատթեոս Երեւելոյ, բերեց շինուած է...։

Հաճի՛ Մուտայի խոտիկներ պարտ շինողը խալիքն Մտեղան դր որ Կարգադատը երթալու համար Հաճի՛ Մուտային գիւղից անցնաւ էր ու քանի մը օրուս հաճախ լընուսէր դր պատի շինութիւնն։ Խալիքան պէ՛տք ծերացած ունէր իր քալ բախտան պնխը, իրտը ծխախոտի ծախով զղերնեցած։ Անոր ստուգը գրեթէ կըրցած էին։ Զալոյին մէջ կար ծխախոտի բարկ ու յո-

Առաջին Մական եղանակը Պարսկաստան, Հնդկաստան և մի քանի այլուրներից: Հայաստանի մէջ վերադարձողները եկեղեցիներ, շինանքներ և կամուրջներ: Մասն երևումս տարբ տալի վարդապետի կամուրջը քննած ժամանակ սիրտանալով իր վարդապետի գեղեցիկ աղանակի հետ: Արքայա ժամյո: Այլ որն էլ մեր զարմանքը ի վարդապետ և ժամանակները քարեակ, թերթները իր հին և նախորդներ, հնչում իր թուականները, ուսումնասիրող իր հայկական Հարություն պետութիւն - խաղաղութիւն, կամարներ, վարդապետականներ, պատմական, սիւններ:

(Գաւթ. 50)

(Тур. 50)

ՍՊԻՏԱԿ ԶԻԱԻՈՐԸ

— 4575567

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ
ՀԱՅԻ ՄՈՒՍԱՅԻ ԳԻՒԿԸ
Մարտիկ իր այծերը ձգեք՝ Հասնի Մուսայի գունդ էր եկեք: Ծիւղ էր, ճիւղ էր, էկ զեկեք Գոմոյի ձայնն էր, երէկ էր Մարտիկ Հասնի Մուսայի խոնարհին խնդրէ էր:

հրեան, ինչու՞ն էր ևս եկած էր: Այս ձևով
պարզ գրառելը ինչքե՞ր է: Եթէ Մարտին
էն ժամուս քը պատահէր, Չէյնայի ա-
ռըր պիտի խաւարէր, ալ՞մա՞նք քեւ-
առըր է՛նչիքի օձի քը պէս պիտի մտար
Երթա՞նք: Չէյնայի գրառէ որ շահն
ուսան էր պիտէ դիմ: Մարտին ձգող
չէր առաջապահեալ էր մօտ յաւանք ե-
լախա՞յն էր գտանա՞ր: Եթէ՞ շահն Մուսան
տախար առնէր բան, պիտի աղաւա՞ր ա-
ռըր, որ ինչպէ՞ր Մարտինի յանգե՞ր
մեան, է՛կուս քը, որ եկած էր որ պա-
ն

տեղում տակ յափշտակուած «էրը փըն-
տրուելու :

Մարտիկ Դամիշուրի անտառով, հո-
վերով ու լեռներով Համահ Սուառյի գիւ-
ղին մէջ իջած էր։ Ինքը նոյն աթոռաբա-
ղայիկն էր, լեզուով ու սարսնով ներ-
գուած թոյլ էնթարին Հաստիկն զբայ։
Իր առանձին պատերուն Ձկնիցով Մար-
տիկին սրկելը մտիկ ընկու. անտէշն իր
բռնուէր յաճախ, ու փետաբըր էր մէջ-
նիկ, ասիկ ապարանջանները իր մարմ-
նին մաս. անտան ծանր էր հաշիկն։

Ի՞նչ լաւ էր նորէն լսել սրինդի ձայնը։ Ա՛րխ, եթէ ինքն ալ ազատ ըլլաւ, սրինդի եղանակին հետ իր ձայնը ձընէր։

X

Շուներու հրհռոցը հանդարտած էր :
 Մարտիկ թօմոյին հետ մօտեցաւ հայ

μωντορύνερον :

- Բարի յաջողում

— Աստու բարին, — ձայն ասում խալ —
Քան պատին վրայէն, իր բարի ու հաստ
ձայնով :

- Գործ տուր՝ բանկով, խալիֆա:
- Հա, տղաս, գործ տամ՝ բանկու: Ծու-
նը դլաւ կոտեցաւ, խօսք չուզեր, Բ-
սաւ խալիֆան՝ իր ծխատուփը հանելով
ու սիկարէթ մը փաթաթելով:

Մարտիկ՝ խաղճայի ձայնին մէջ ջուհակ Պետրոյի ձայնին երանգը գտաւ:

Պատը այնքան բարձր չէր, Մարտիկի
թիկունքին չափ հազիւ բարձրացած էր:
Ուրիշ բանուոր մը՝ Բղնցի Հայկ հոգով
ու յարգով յազախ կը պատրաստէր:

Մարտիկի կը դիտէր խոնարին բակը,
բակին աղբիւրը: Գանի մը շնկանաւեր
բակին մէջ ձիւռ մը ոտքերուն տակ կը
փքանային ու ձայն կը ձգէին: Գէշը ու
տարբջ կին մը աղբիւրին մօտ խոշոր
սղինձ մը կը յուսնար:

Մարտիկ դիտեց պատուհանը, ուր դի-
չեր ժամանակ տեսած էր Զէյնապին շու-
քը:

- Ո՞ր տեղացի էս, տղաս, հարցուց

— Բերդակցի:

էս: Տարիներ առաջ եկած էմ, սղաս,

պաշտած եմ բերդը, բերդի ջուրի ճամ-

010 PARIS TEL. 246 30 18

ԽԱՉԻՆ ՇԱՐԱՐԸ

Տառապանք կամուրջ մըն է մարդուն
ու Աստուծոյ միջեւ զգումը :

Խոսքի տակաւ շնայեցաւ :

Գիտէր կանքեր էր ու կը դնէր այն-
պիսի խնամքներով քանոր մէջ, որ կը
կարէ յաղթանակ անէն ինչ :

Փոփոխութեւ միջեւ փորձուցէր պտու-
ւած, խոր վէճեր մէջ : Կը թուէր, թէ
ծնունդ էր դարձ, ձեռքեր վէճերի ծառ-
ցելուն ճիպով մը, որ յառաւել է տառա-
պանքներուն : Հող էր հաղած, կարծես,
կըրկերէր, կըրկեցովք քերէր, — խել-
քանք էր թափանց : Բունին վրայ՝ ոչ
մէկ նշան կենդանութեան տեսչէն, մա-
տաւան իսկ շրջոցտ արեւին : Եւ սակայն
կ'ապրէր ձիւթներէ, կըրկեցի ինչպէս իր
ձիւթին լայնը :

Անձանայից հարցուց :

— Զի՛ր տառապանք :

Որո՛ւ հնա կը խօսէր՝ ինչ ալ չէր գի-
տէր : Բանաստեղծներն ու հնա արեւոյ,
որոնք քերթեալներէ կ'արտասանէին իր
իշխողութեան դարաշրջանին մէջ՝ տա-
ռապանքը գիշարութեան մըցում մը կա-
տարեւոր ձեռով :

O, ma douleur ! sois tout pour moi,
Sois ma philosophie, sois ma science.
Ապիտո Տօնէն էր, որու շքեմներ, ու-
ռներին ստեղծներ. նման կը զոգողային
անհանդարտելի ցաւին :

O, ma douleur, donne-moi la main
Կ'ընէր Պօլյէն, որ կը վախճար, կար-
ծես, թէ կը լեզ գինք ցաւի դիպուկէն :
— Հա՛յր, անցո՛ր դժամակ դաշտ յի-
շեն... »

Չուցէր Անձանայից, ետին տակաւ շնա-
յեցաւ, որովհետեւ իր մտքին մէջ պար
էր դաշտային բանաստեղծները « տառա-
պանքին հեշտումը » գիտելուց :

— Տնւրդ ար ցաւէ, Տէ՛ր, եւ դաժմով
շարք պար... Կ'երգէր զայն բանաստեղծը,
Անտօն Տառապանքը :

— « Հա՛յր, անցո՛ր դժամակ դաշտ յի-
շեն... » կրկնեցաւ տղիւրը ձիւթներէ
բաղունքեան խորքին :

Այդ պահուն, միայն այդ պահուն,
Անձանայից տեսաւ թէ սպիտակ ստուր
մը ձիւթներէ պարզեցին մէջ ծնողները,
« արտում միջեւ ի մահ », կ'աղօթէր
ինչպէս հովիւ մեղմանէ :

Մտեցաւ եւ քաւ :

— Ինչ, կը փայտե՞ր՝ քեզ տառապան-
քը :

Լուռ էր սպիտակ ստուրը : Եւ սակայն
կը զոգային շքեմները « Հոսե՛ր ի նման
գրտուքը իրեն : զիպալսու արեան տուն
ոլուն հեղալ յերկին » :

— Բայց դիպե՛ր, զուր դիպե՛ր Ձա-
րկներ :

սիկ պիտի դար երկու որ ետքը, կըր
« Ողբի մարդու ժաման ի խաչ կանգնե՛ր »
: Ինչո՛ւ, որեւէ, դասագրութեան այս
նախադասարկները : Ինչո՛ւ այս լայն-
հատութիւնը ինչի շարքուն մէջ : Ինչ
որ պիտի կատարէր « ի վրային զիւր
մարդուրէն » ք, ապա պատկերի իսկ չէ
մարդկային կանգնել, որոնք երբեք աղ-
բէ՛ր այն յանգեցութեանը թէ կըր
խաչելութեանը դեղաքանցները կրկու
մարդուց սամանած շարժարարներ :
Պատմութեան մէջ, որ ոչ իսկ շարքմ
մը կը տեսէ, կըր հրամարտած է միջի
վրայով անցնել կանգնել խուր օրերը
(Մինչը Գ. Լ) : Ուրեմն ինչո՛ւ տառա-
պանքն այս խորքները :

Ի՞նչ տաւ կը դիպէր ձիւթներին վէճ-
ըն : Եւ, յետ խորհրդածութեան, կ'իյն-
րակցեցին թէ տառապանքն է կանգնել
միակ արտայայտութիւնը, կամուրջը, որ
կը նստուի դէպի յաղթանակածութիւն :
Տառապանքը դաշտայինական փաղա-
ստութեան մէջ չէր երբէք : Տառապանքը զոս-
կերութիւնն է, նախքան, ընծայում,
մարդկութեանը : ձիւթներին, որ ձիւթ
ընծայում. Տառապանքն իսկապէս լուսն-
անդէ շահեցուն կամ օրէնի շահին, պիտի
պաղտէ ստառապանքին տեսչին յետին կա-
թիլը՝ միջեւ : Եւ չորեքս, դառնալով եւ
երկեման, շնոցն մէջ նստուելու : Հա-
մար ի վերջու : Մարդը նոյնպէս, — պի-
տի փոփոխելու եւ իր արեւուն դիպել հեղու-
կութեան : Տառապանքը անհանգիստութեան
լուր, միջեւ որ դաժմայն հող ու փոխի :
Տառապանքը կրկուրէն է, որքանորեք
թիւն :

Ինչո՛ւ, որեւէ, ո՛րով սուրբ մարդ, ին-
չո՛ւ սոսկալ խաչէն ու խորքէ տառա-
պանքն : « Ինչքե՛ր Աստուծոյ կը զգայ
մարդը միայն, որ կը գտնուի խաչին
վրայ » իրեն Բ. Ուրիշին :

Ե՛ր, աղբի եւ ու օրէնիկ առ քանա-
տեղներին, որոնք չ'ընթերցին ընդիպ
լիցիով խաչած ցաւանք : Այսին, չայ
բանաստեղծը, որոնք յիշատակիք զիւ-
ր տաւը, « օշարկ » կը համարէ
վէճը, ու կը խոցէր որ թափին իր լի-
ւորն վրայ : Մետոյ ինչպիսիք « մեծ » կը
հոչակէ, որովհետեւ « տառապանքի սառ-
ածութեանը դիպար » : Իսկ Միւր
կ'ըսէ :

L'homme est un apprenti, la douleur
est son maitre
Et nul ne se connaît tant qu'il n'a pas
souffert.

Ինչ հորթ խաղաղութիւն ուսմանքին, —
բուն ներշնչութիւն : Հոնքեւս եւ վրայա-
թիւն կուտայ այն երանութեան մասին,
որ կը ծնի արմուկներէն եւ արցունք-
ներէն :

Եւ ի՞նչու դարձուր նախաժողովրդ
այն փոքր ժողովուրդը, որ մեծացաւ տա-
ռապանքին մէջ, — զեւ խաչէ համարէր
1956

Տ Ն Օ Ր Հ Ն Է Գ

— 0 —

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ, ինչպէս
նաեւ կարգ մը այլ արեւելեան եկեղեցի-
ներու քարտեզագրական ամսագրութեանց
մէջ տառնմայտակ տեղ տեղ Տնօրն-
Անէ՛ր Կոմիտէները : Փորձէ՛ր Քրիստոս
Սուրբ Մինչեան եւ Հրապարտ Յաւու-
թեան տուններն ստիկով, ծխաւոր ցա-
հառային պարտաւորութիւնն է մէկ առ
մէկ այցելել իր հոգեւոր խնամքին յան-
ձնած համայնքի ընդ ընտանիկան ու
հարազատ ներկայ ամանակներու :
Տարեկան եւ կարճ ծխալիան արարողու-
թեան մը օրէնքն տունն ու տնոր ըն-
կերեւել :

Պարզ օրհնութիւնն անդին, այցելու, —
թեան եւ արարողութեան բուն խնամքը
կը կայանայ Քրիստոսի Մինչեան եւ
Յարութեան աւետարտ աստեղուն մէջ իւ-
րաքանչիւր հայ տունին եւ յոյս ու յայտ
սիրուն մէջ այդ բնաստեղծի յարկին
ներ, կարգաւորութեան պատշաճ աւե-
տարանական հաստատել, երկիւղով սուր
պաշտպան շարքանքը « խորհուրդ մեծ
ի սեպմանի... » ք Եւ Այսօր յայտն
ի մտնելոյ, — ք օրհնով հաղը, զարը
եւ աղբ, այս երեք հիմնական տարրերը
մարդ կայի Փիլիսոփայական դրոշմին :
Այդ ստիկով, որպէս օրհնութեան մա-
րուն նշանակութեանը սեպման վրայ
կը գտնուի նշար մը :

Սա ամէնիկ զեղեցի եւ հոգեկոտորիկ
կատարել էր քաղաքագէջ աստուծոյ —
Թիւրքմենի մէջն է մեր Ս. Եկեղեցւոյ :
Հայ տունը նախաբանն օճաք մըն էր
Ստիկ բնակավայրէ մը չէ, այլ կանգնել
կրկնութեան եւ հոգեւոր վայելչէն, ին-
թեան ապագայութեան իշխողութեանը,
որ տառնիւ հերթին կը կարգաւորուի
հայ մարդը : Հայ տունը հայրենիքն է
Հայուն : Մարդկային է իր լիւրեւի, դար-
նոցն է իր հաւատքին, կարգաւորել ըն-
կալարները իր նկարագրին : Բնաստեղծ
արարչութիւն « քաղաքագէջութիւնը տն-
հարապէս է Հայու հոգեկոտորիկ ան-
արեւած քաղաքագէտը Հայուն անակնին :

անցած չէր դուռն՝ կըր մեծ էր ան իր
տառապանքով ու երկուցեց : Եւ մեծ է
հիմա՛, որպէս, իր անհեղադրական
տեղեւոր, իր յաղթանակութեան յայ-
տով ու հաւատքով : Ինչ փոխ թէ չէ-
քեզով ծածկուած է մարդկին, ամէն որ
կ'ընդէլ լիցիով խառն ցաւանք եւ տառ-
արարական բոլոր կը խառնել իր հոգին :

Խաչելութիւնն, եւ ասոր կ'ընտել :
Լուռ մտիկ կ'ընէր Յիսուս :

Ե. ՆԱՐԻՈՒՆ

ԳՐԱԳԻՐ

Արտակցիկ — Կարգիկ

ՇԱՀԱՊԱՆ ՅՈՒՐԵՐ

ԱՅՏԻ ԻՆՉ ՈՐ ՏԵՍՈՒՑ ԱՆՉՆԱԳՆԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՍՄԱՆԻԱՐԱԶԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶԱՅԻՆ

ՍԵՅԻՒ ՄՈՆԱՐԽԱՅԻՆ ԶԱՄԱՆ ԶԱՅԻՆ

Մեր հանապարհ Յիսուս դեպի արեւ-
ելք էր գնում, պատահած՝ մտնեաւ
էնք Յիսուսին եւ պատահած՝ հնա-
նում : Չկար մի օր, որ Յիսուս գնում
գիտնէր շահեցուն, որ շուրջ ստանում
էր իրեն հետ... :

Աստուծոյցը ցայտով էնք, իսկ դի-
ւերները թէ՛ մըն եւ թէ՛ ձիւթի հանդի-
սառարար պատահում, ի՞նչում էնք որեւէ
օրէնան որպէս ընթերցելու եւ դիւ-
րեցնել :

Մի զինքն էր տեսնում, որ համեմա-
տաբար չէր եր, դիւերներէն : մեկ յա-
նուցեց զայնորէն բնակիչներէ մի գտ
գին, մարդկին է միայն խորովել : Սիւնան,
լորն եւ ոսկ մեկ հնա ունեցի, բայց
քանի որ էր միայն մեծ էնք սակ-
բաւական ուրախացել էնք, որ խորոված
պիտի ունեցէր : Գտած փորձուրը ու
տարիկ էնք « Կնչ պիտե՛ր » դա ի՞նչ
էնք հանգստանալու :

Կանաչադրոն հեղուկ, որ անկի շառ
հեղի (պարբ) էր նմանում, յանդերձ
նկատելիք որ մի խումր Հայեր, որոնց
մանադարները մեր կողմին էին տեղում —
իւն, լուսնանում պատմութեան եւ բուն
ցանկութեան յարաբերակներն նոր հե-
ղուկի վրայ եւ սիւնեցին ուսուցիչ :

Այդ տեսարանը երեք ընկ մտապէ-
ր : Դարձում ուրեք եւ մի այլ սեղ ին-
ւանցեցին : Թրքական ստեղծութեան
ամբողջական հեղուկութեան տակ, որ մեծ
խումր այդ նոր Հայկերց մեր կողմին
իլեւանեցին :

Մի հայ էր որի գէջերը նմանում էր
մտած մարդու գէջեր, մտնելով իսկ
Քրիստոսին սաղ — հիւս : Ինչեւ իսկ
Աստուծոյց, այս երկու մասանում այ-
մաստ տիրել ինքնանց զինք եւ փոխա-
րէնք ուսուցիչ տուր ինչ, երկնանքս
մօտ է ցայեցիկ մտնել... »

Հաստատուում եմ մեկ, արմատները

զը պատմութեան եւ անհրաժեշտ
անհանգիստ պեղել տանք մտնելու
տակ : Մի մեծ կտոր արք հայեցի իր
էն մասի թաղանթով՝ սաղ — ընկ
տառաւ եւ պատմութեան, աղբիւրն էր
սուրբ, ցանկի որ հաստատ գիտն
բանք մարտնակ ինչ պատմութեան
ցանկի մօտ առն չէ մտնելք նշանք
մեկ, որ նշանք պատմութեան հարապ
որեւէն տեղի յարմար է որ ար-
կաբար պատմութեան ինչ հաստատ
էր : Տառնել Հայկեր, ինչպէս մեծ
բանքն որ Փորձէն Հերթանոց էր է-
լում : Եւ մեկ էր Հայ էր : Եւ փոխ
յարգում միջանակով կ'ըսէ մեծ
սաղ — Յիսուս փայտն էնք է չէ
եւ բնակում է չէն նոր ինչպէս
Վախճանն ու ինչ մեծ արքան
նման է ինչպէս նոր ինչպէս : Մի-
չեղով եւ արտաստեղով աղբուրն է
մեծ ցանքն Յիսուս փայտն է մօտ,
յայտնի էր որպէս ցանկ մարդ
նոր հանդիպանալ :

Շուտանակ մի զինուորական հայ մի
մեծ կտոր տակ այդ մեծութուն, մար-

Կարևոր հաշիվ

— ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ —

Հայկական Կեանք

ՊԱՆԿԱՐԱՆ ԴԵՋ

0

Բնութան վերադարձումն և զարա-
նառու զոր անկ տարի Չափինն հետ
հասնեն: Երկին և երկիր իրենց
դարձաբերված, և միմյուրսը իր աշ-
խարհին: Յարուհիվան խորհրդն
և զայն հարկի չափինն քնն իրական
լիցան, այս տեսակետով, վարդապա-
նայ ժողովրդին չափողներ, թե՛ վար-
դապետին իրենց գետին ինչույն է,
որ տեղը տալանն ք:

Կարելի հաշիվներ իր ուսույն տեսողով
միայն զարգել և զարգական սկզբաներու,
և ասորեանն քաղց ցնծութեանց տե՛ր,
սեփեման տնօրէնէք այցելութեանց ա-
նան, չայ տաներու մէջ ավարտեման էր
իմաստանն զամ ցնծով կարելի չա-
փուն ար գնել, որպէսզ օրհնուի ար ու-
ղարդն այդ կարեւոր ինքին: Հաշիվին
ընթացում այս յարգանք ու պաշա-
նայք մէջ Յարուհիվան տանն սկսե-
լան, իրանս խորհրդ, թե՛ այդ տանին
արգելք զարձանաւորան է, որ ամելու
կենդ ըլլոր հաշիվներով, պարզապէս
էր, որ բազմապէս և չափանցած խորա-
քի մէջ Աստուածածին տանին արհ-
նայումն հետ: Հաշիվն չի ներկայիս արհ-
նայումն մէջ, ար մասաւոր մաս մը
գրաւած է, ի յոյն տալիք:

Ինչ, կարելի էր ներկին հաշիվներ:
Երկանս զիտեր յառակ շատ հին տո-
ղարքին մէջ էր տակաւ: Պարսկներն
էր ինքն տարկեցան Նորայի տանին
արհ, զիտը շնորհաբարու չափար
պաշտման հաշիվին կտալուին իրարու:
Երբ, զարու մեր մասնախորհրդին
միջոց Տափախիլը բարդապէս մը ունի
մերան չափար ք խորագրով, որուն
մէջ բառ է, « Այդ ինքն ԿԵ զպանակ,
Ի բար արխարս քնուցան: Գրեառտի
արտմ է: Այս բազմապէսին կը հե-
տը, թե՛ կարելի ներկը խորագրական
ի բխտոր տարինն: Հաշիվներ հին
նախնայ մէջ, մասնաւոր Նորայի
մէջ, աշխարհն տաղծադարութեան
նախ ծառայող օրհնակ մը նկատուան
է: Եղբայն ըմբռնածով, տրեղեղ
պէ մաս կը բարձրաբար: Ա. երկրի
տեղը, Բ. Միջոցաւոր, Գ. երկրի
էր իման վրայ, մանաւանդ ուսում
տալութեան մը ունի Տափախիլ, զոր
թե՛ կարելի ևս որուն եղանակուոյն
իման է: « Աշխարհը կըր է, հաշիվին
էր կարեւորան արդիւնութիւնը կը խոր-
դարձան, և: Բրիտանոյ Անգլաւոր
ընթացում է անկողն ք:

Ժողովրդան լիզուր մէջ սիրուն չա-
փախիլներ կան՝ հաշիվներ վրայ չին
տան: Զան կրկու օրհնակներ:

« Բերնէ ինչու կտորեցաւ,
ձաքն ինչու չլսածու ք:

« Կրու ոչ ունի՞ր դուս չունի,
մէջ արծաթ՝ վրան ոսկի ք:

Բ.

Թե՛ ԲՆԱՐԱՆԻ Իրան — Փրստուս Հինար —
կոթեման արահի մէջ, Մարտ 10ին, տե-
ղի ունեցած է Մարիան Մանուկի իր
գահանդէզը, զաշխարհ ընկերակեման
կեղծա Գրեառտի: Յայտարարեց բայ
կացած է օտար երգանաներու և չայ
երաժարանքին Կրիտատի և Դրուշան-
նանի դործերէն: X

Թե՛ ԲՆԱՐԱՆԻ Հայ Մշակ — Արարտու Կա-
մախիւրդութեան արահի մէջ, Մարտ 11-
ին, տեղի ունեցած է երգանանդէս մը,
մասնաւորութեան Երգան Գրեորեանի
և Արաշան Տախտեանի: Ճաշ նուա-
պատեմէր մը ընկերակցութեան էր
մասնաւորները հրապարցած են հայկական
մոտորական և ճաշի երգերու յայ —
տալիք մը: X

ՀԱՄԳԻ Կոր Սերունդ Մշակութային
Միութեան և Աղաւթի ք Քանոնախմբ-
ով ներկայացուցած է Յակոբ Պարոնանի
« Մեծաշինար Մուրաբանի » ք, թե —
մարտիքեմ Մանուկ ձիթեման: Գը-
լիտար դերերը ստանձնած են Կարպիս
Լիֆեման, Արմէն Մանուկեան, Լիւսի
Պրեկեման և Տիգրանուհի Մանուկե-
ան: Քանոնախմբը ներկայացուած է
վեց անգամ: X

ԱՅԼԻՆԻ Աղաւթին Առաջնորդարանին
մէջ, Մարտ 12ին, տեղի ունեցած է խոր-
հրապարցական հանդիպում մը, Աստուծա-

Ջ Ա Տ Ի Կ

Նախապէս հեղինակական, ապա զբո-
սանդական տան: Մեծական քնուր ցե-
ղերը նման տան ունեցն են անասունների
զարմանալիք մէջ, իսկ նստակցութեան
չլինում՝ ցանկի սկզբան տակին: Հա-
մարեւում է ճշմարիտ Պատեմ, որը Եր-
կրան էր եղևիտարի դերակիրները
Հանանիկ ապառուկու: Դիտանուին: Գը-
լիտանիկան Չափիկ կարուած է Յի-
տան Բրիտանոյ տառապանքներէ, մա-
նուն ու յարութեան հետ: Կրկում հե-
տան ու քրիտանական Չափիկները Եր-
ուկն են միտանաւոր, տակին 325ին
Ինկիւրի տրեղեղմարդու որպէս Հա-
տիկը տանը հեղինակի յալորը Կիրա-
կին: Չափիկը, ինչպէս ևս կրճատան
միտանուին, չափապահարներ վրայ
կրճիկ արդիւնքին տալեղանքան, կր-
նական դրադարաբանութեան տան —
սիրտան միջոց է:

ՀԱՅԿ. ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՐԱՆ

Կան Ռորհուրդի հրապարցում: Ներկայ ե-
ղան ևս աղապին մարմինները, երկուս —
տարաբան, բարեբանական և մարդկան
միտեման, վարձարաններու ուսուցչա-
կան կարգերու ներկայացուցիչներ: Հա-
նդիպումը դրադարաբան կարգն է որ
սիրտանին մաս հանդիպում տակին չե-
նաւոր հաշիվին խաղուն: Կարգանք: Ներ-
կաները վերտանքին կողմ մասնաւորէ
այդ երկուքին պատճառները որպէս են Ռե-
ստմանական Ռորհուրդի միջոցով ծրա-
դարու աշխատանքներ տանի ևս առաջն
տանը ցաւալի երեւոյթներ:

X

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ Ամանորի տակին, Մարտ
21ին, հայկական պատմութեան վրայ,
գլխաւորութեան Թե՛ ԲՆԱՐԱՆԻ Թե՛ ԲՆԱՐԱՆԻ
Ռորհուրդի անասնակ Տափ. Վարդէյ
Նաւապետանի, այցելած է Նախարար
Պանի Սարու: Ծնորհարարի կողմ պար-
կանն տար տարին Տափ. Նաւապետան
իւր խաղին մէջ չեղանած է, թե՛ ամբողջ
Կարախանայի մէջ ծնող ծնող տալով
թաւան և ալ փորձաքանութեան իր
պատկանող հայրնակներու հետ: Կա-
նոնի երկրի յառաջնութեան ևս յա-
րկական համար: Նախարարը Ծնորհ-
արարութեան յայտնին կողմ կողմ արտա-
յալութեան՝ խաղը ուղղելով բարդ
փորձաքանութեան ներկայացուցիչն է-
րուն, բառն է թե՛ Նախիկ վարչարարի
բարդութեան մէջ ալ այն էր, որ
թե՛ խաղական յաղափառները յա-
նդիք, փորձաքանութեան վրայ
կրկան է, « սակայն այսօր՝ այդ յեղա-
փոխութիւնը յաղանած է ևս զուգ հա-
մարեւել է: մեր Մասնաւորութեան մէջ
փորձաքանութեան իրաւունքները
պատճառան է մանցում ևս ևս յառակ
եմ որ վիճակը անցանք տակին լաւ կը-
լաւ ք, եղանակացած է Պանի Սարու:

X

Նիի ԵՈՒՐԻ Վաստայի արտաքանի
Հայ Կերպարին մէջ տեղի ունեցած է Լու-
սի Մեղեմանի դրադարաբանին նուր-
նում ցերեկային մը, Համադարին Մշա-
կանները Միութեան կարգապահուոյն
էմար: Արեւ Մեղեման խաղան է դրադ-
արարին անկողնին զբառ « Խաղապիկ
արդիւնքն օրըք ք վեցին մասին: Դա-
սախտան է նաեւ Վահ Օշական վեր —
լանդեմ է: Մեղեմանի դործերէն Կար-
պարու են հեղինակի դործերէն էլ են:
Ծնորհարարութեան իր խաղին մէջ Լու-
սիկ Մեղեմանի մէջ այլոց բառն է
« Խաղապիկ իմ անասնական կեանքին մէջ
զիտար կաւ: Հայերէն դործերու հրա-
պարակը (Հայ հեղինակի ներկանի
գրաւորութիւններու պատճառով), իր —
բեւ անդամ Նի. Երբէք Համադարին,
անոր հեղինակի և քալանդը Զրույն

Սափալիկ Հեղինակու մշակութի տան
մէջ, Մարտ 19ին, Վաստայի և Ա. Երբ —
վանդալք ք Քանոնախմբը ներկայու-
ցուցած է Կ. Թիւրքիկի և Հարանանի
համարեւորութեան և խաղապահութե-
ան, իսկ Վիտանին ընտանաբանութե-
ան: Ներկայութեան կողմ է երկունս և կարա-
կերպարան Սափալիկ մասնաւորի վար-
չութեան նախապէս: Յարեւ Արեւիկան,
Ծնորհարար և Վաստայի Վաստայի
ընթացուցիչը: Նախարարութեան, Ծնոր-
հարարութեան յայտնած է ցոյց արտա-
յալութեան Վաստայի հետն տարուան ան —
ցաւ մը ունի ևս իր Քանոնախմբին մաս
կը կարգին խորհրդային և Հայ հեղի —
նակներու դործեր:

X

Պուսիկ և Երեւան ք կարգապահութեան
վարչութեան նախաձեռնութեան տեղի
ունեցած է դասախոսութեան մը Մարտի
Մարտիկի նուրնում: Յայտնական Պարա-
պիկ խաղան է Մարտիկ կեանքին, հա-
կան տալու: Դիտան ևս անոր նա-
խաձեռնական դերին մասին մեր պա-
մուսեան մէջ: X

X

Փայտաքանի պուրկաբանութեան
բարեբանութեան տան մէջ տեղի ունե-
ցած է Մ. Սարուանի Կարախան ևս —
կոթիկ մը, որուն ընթացքին վերջինն
Ծերեկանի ներկայացուցած է Կարախան
կեանքը և վերջում անոր դործերը:
Դասախոսութեան կողմ ներկաները դի-
տան են Սարուանի դործերին ցոյցաբո-
ւում վերադարձութեան:

X

Պուրկաբանի զեղարկութեան հինգե-
րորդ փաստաթերթի պարզաբանութեան ևս
Կարախան և Կ. Քալապարան ք երգչա-
խմբով, և Յարեւ Պարոնան ք Քանո-
նախմբով և Երեւանի Նախարարութե-
ան: Այդ տակին տեղային մշակութի տան
մէջ տեղի ունեցած է Համադարի մը, որ-
տան ընթացքին դրաւարանի խաղեր
արտաւանած է Կարա Պարոնան:

Արեւ. Նախարարանի իշխանական կա-
ռաւարկին հրապարակական փոխ մը
հանդիպումն ծրարածուին Համար իսկ հեղինակ-
ներուն որոշը միջոցներ չունին իրենց
հաշիվին աշխատանքները լաւ ընծայի —
լաւ: Ինչը արդու մը Կարախան այդ
փոխան ինքնակող ճաղար տար, իսկ
անտեղ վեցա՝ « Մի այլիկ ու Արեւ. ք,
կը նուրին Նի. Երբէք Համադարին ք:

Ի՛նչ կրեան ընէ, աղաւս — հարցուց
խաղան:

« Ոչինչ, ոչինչ, Բերդակի դիտին մէջ
այնքանած էր — բաւ: Մարտիկ՝ աղբեր
Ձեկնայի պատճառով վար անկողն:

Մարտիկին դէմը այնքան մտերմ ու
խելակի երեւցաւ, որ խաղան մաս —
մեկ ընթացքին տալուն մը ար աշխարհ
տանին: Անտարաքան, զար տալու: Հա-
մար մուրսը ար մանր ձեռքին մէջ ան-
մասնով քան մը պիտի չլլար: Սարու մը
կարգում ծարադարաբան տեսաւ: Իր
վերջութեան մտփոխուոյն Համար վան —
քուր: Իր ընթացքին մը պէս: Հաղակ հա-
տիկ վեցեկ տարակն կեղեկներու: մէջ
տեսած տաղանքներու, քանդակներ,
սիրտներ, սակայն և ոչ մէկը մտեցաւ
այն մասով արտադարութեան, որ դե-
տան էր Մարտիկի դէմին վրայ:

(51 — Ծար.)

ՄՊԵՏԱԿ ԶԻՍԻՈՐԸ
= ՀԵՄԵՍԵՂ =
ՄԱՍ ԱՌԱՐՈՒՆ
ՀԱՅԻ ՄՈՒՍԱՅԻ ԳԻՒՂԸ
Այ՛, այ՛, արարական ճարտարակե-
րանք շատ քան տասն մը հայկա և
Ռաֆայի խանար, աշխարհի բո-
ւոյ զեղեղի ընթացումն մէջ Հայկական
ընթացքը էր կար: Հայկական ճարտարա-
պետութեան շատ քան կայ, բայց մը խա-
ղան էր անտան անտան ընտանգեմ
նախիկ փոխին մէջ մտեւ: Խալ —
լաւ մը քաղանիկ Հայկական սկսեւ
մեջ, անտան, մաս մը հայկական պիտի
տեղը հաւ:
Խալայ Մակար մեր ճարտարապե-
տութեան էր բաւականաբար: Ան ին-
չու էր ինչպան արտադարանութեան,
ցնդերը թէ և զուրիկ թաղարարութեան

(Ծար. Ա. Էջին)

որ խաղալիս կերծ անձնաթուղթեր կը շինուէին։
ՊՆՏՈՒՅ Կառավարութիւնը հրամայեց արեւ. իրեն հետեանք չընդհանադման իր ծրարքին մերժումն Մերակոյտին կողմէ։

ՏՈՒՄԸ բարձրացած ըլլալով (չորը՝ 43- 52) քարիզի ընկերութիւնները կառավարութեան զինեցին յաւելում կառարկելու համար Եսանի վրայ, մանաւոր զինքն որ կրնայ որեքն հասնիլ 4 և 43-ի։ Ոմանք անշուշտ կրնան տարիկի թէ չոր տուրը Թաւաղալոր Կիւնար, ոչ ոք մը-տանք զինքը ինքնելու մասին...

Թ ի թ Օ, Երեք ամիս է կը պաշարի (ակամայ) մահուան դէմ։ Հաւանարը խաղալիս Բոլալ մըն է այլեւս թէ ինչ-որն համար, զանի ցարդ թուր տեսակի հիւսաղուցիւններն ունեցաւ, զերկինն ալ՝ արեւն թունաւորումն է (սիւքիւն-մի)։

ՆԱՌԱՅԱՆ ՊԱՆԻ ՍԱՐԻ յոյս մը տուած էր, շինչարքի որ, ըսելով որ պատանդ-ները զանի մը որն Յեղափոխութեան խորհուրդին պահապանութեան պիտի յանձնուին, ըսցաւ կը թուի թէ Յեղափո-խութեան խորհուրդն այլ չուզեր և Ուր-բաթի որ, կոչուցիւնը միշտ անորը էր և կարելի չէր ստուգել իսկ թէ նոր նա-մակներ փոխանցուած են Գարբիքի և Գանի Ստարի միջև և ի հարկին ինչ էր թուանդալուցիւնը։

ՊԱՆԻՍԻ մօտ, յիմարանցի մը մէջ պատապարհաւ չըզնէ մը վառած է, ու-զելով անձնապահ ըլլալ։ Վեց չուի ան-խաղած են, տար ուրիշներ ծանօթելն վերադառնալով, չըզնէր արագօրէն տա-րածուած ըլլալով, զինքը։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ

65-ԱՄԵԱԿԸ

ՓԱՐԻՑԻ ՄԵՋ
ՄԻՒԹԻՍԱԿԻՍԻ ՍՐԱՂԸ
Ապրիլ 24, շինչարքի
Համազասկի նախաձեռնութեամբ։

ԼԱՍԻՍ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԳՊՐԻՑՅԱՆԻ ՏԻՆԵԱՆՑ ՎԱՐՄԱՆԻ
տարիներէ հանդէսը՝ Կրակի Յունիս
29-ին։

ՎԱՂԸ՝

«ՅԱՌԱՋ»

ՄԻՏԻՔ ԵՒ ԵՐԱՌԵՍԸ

Ինչպէս ամէն ամսուամ առաջին կի-րակին, վաղը լոյս կը տեսնէ «Յաւալ Միտք և Արեւստի» նոր թիւը, որուն իրենց աշխատակցութիւնը ապահոված են...

Ս. ձեկԱՆԻՐՃԻՆԵԱՆ — Հիւզանգական եկեղեցիներու Մէջ Ս. Գրիգոր Լուսնա-տրիչի կենդանագիրները։

DANIEL LEUWERS — Il y a 80 ans Pierre Quillard publiait « Pour l'Armée-nie ».

HAMAZASB SAKAYAN — « Et si le souvenir de moi s'estompe ».

« Յ Ա Ռ Ա Ջ » Ի ԲԱՐԿԱՆԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Անիկի — Պ. Մարտի 8-ը — Գրիգոր-եան 80 ֆ. կը նուրբէ։

ՎԱՂԸԱՆ — Տիկին Աշխէն Գալպանի
25 ֆ. կը նուրբէ։

ՇՆՈՐՀԱՎԱԿԻՔ

Իսկի Ս. Մարիամ Աստուածածին ե-կեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը փոխան Ժ. Զորահալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները Վասիլ Խերոյանի մահուան առթիւ — Տէր և Տիկին Տաթևան (Մարտի 11-է) 100 ֆ., Տէր և Տիկին Գա-լանճեան 50 ֆ.։

×

Լիւն — Կապ. Քաչի Լիւնի մասնա-նիւթը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր և Տիկ. Գալպանի Յովակիմեան (Պրոն) 100 ֆ. ողբ. Տիկ. Արտեմի Դադարեանի մահուան քառասունքին առ-թիւ։

Imprimé sur les Presses
du Journal «Haratch»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris
Commission Paritaire : N° 55935

ՎԱՍՊՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ

65-Բ Դ Տ Ա Ր Ե Դ Ա Ր Ձ Ը
ՄԱՐՏԵՅԻ ՄԵՋ

ՀԱՄԻՒՄ — ՅԱՇ

Նախաձեռնութեամբ Միտքին Կեր-Վարդութեան, մասնակցութեամբ Տիկին և Վիկին մասնակցութեամբ

Կիրակի, Ապրիլ 13, ժամը 13ին, Հայ Մշակույթի Տան

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ և ՏԱՐՈՒՆ արհեստանոց մէջ (12, Ռի. Սէն - Պապի)

Կը նախադասեն — ՅԱՊՐ ԵՊԻՍԿ. ՎԱՐՄԱՆԵԱՆ

Կը խօսի — ԿԱՐՈ ՅՈՒՍԵԲԵԱՆ

Գեղարուեստական խմբուած բաժին —

Տիկին Նա Արգանան (պար), Ժամ Գալպանեան (երգ), Հրանդ Գալ-պանեան (քանդակ), Ժամ Գալպանեան (զարմալ)

Տեղերը վերադասել հետաձգելով։

Աւստիան 70-02-33, Գալպանի 66-01-21, Կրասեան 93-32-18

Մասնակցութիւն 60 ֆր.

LA CAPPADOCE

DIMANCHE, 13 AVRIL

DISCO PARTY JEUNES

BUFFET FROID ET ATTRACTIONS

45 F T.T.C.

VENDREDI, 25 AVRIL

SOIRÉE ISRAËLIENNE

avec

D O V

et danses folkloriques d'Israël

DU 8 AU 31 MAI

HOVIG GRIGORIAN

TOUS LES SOIRS

ORCHESTRE CAPPADOCE
HARRIS LASKARIS

MARTEN YORGANTZ
MINAS (vendredi - samedi)

67bis, QUAI BLANQUI, ALFORTVILLE 94140

tél. 375.05.30

pour la première fois en France

DOM

disques

présente en exclusivité

ARKA RECORDS

nouvelles collections de disques arméniens

INTERPRETE	TITRES	REFERENCE
33 tours		
MANUEL	TEARS OF HAPPINESS	1976
HAROUT	OUR EYIR AHSYATS	A. K. 140
HAROUT	BALLAD HAYRENYATZ	A. K. 168
ADISS HARMANDYAN	EREVANI METCH	A. K. 154
MAXIM	MITYAN KEZ SIRETZ	A. K. 156
MAXIM	NAVAYAR	A. K. 158
MAXIM	KAROUN YES INTZ HAMAR	A. K. 162
ANTRANIC MATOSSIAN	SIRO GRACNER	A. K. 166
ARDASHES SEMERDJIAN	GANK AR AREV	A. K. 150
LEVON KATERJIAN	HYE HEROSNERIN	A. K. 152
ADISS HARMANDYAN	KAROUN KAROUN	A. K. 102
ARSHAK KHENTIRIAN	ARM. COUNTRY DANCES	
33 tours double-albums		
RAFFI HAGOPIAN	VERARTARTZIR	A. Y. 170
PAUL BACHADJIAN	SIROUM YEM KEZ	A. K. 172-74

Disques DOM 4-6, rue du Donjon 94300 Vincennes

* EN VENTE CHEZ VOTRE DISQUAIRE *

OPTIMA Tours ARMÉNIE 1980

A PARTIR DE 2850 FR. (tout compris)

prochains départs:

— DU 26 AVRIL AU 6 MAI

— DU 9 AU 24 MAI

Cette année plusieurs départs par mois et TOUTE L'ANNEE
de 12, 14 et 16 jours.

nouveau!

Programmes variés au départ d'EREVAN avec des extensions :

— en GEORGIE

— à LENINGRAD

— en ASIE CENTRALE (TACHKENT, BOUKHARA, SAMARCANDE)

— UKRAINE etc...

demandez notre brochure détaillée

RENSEIGNEMENTS - INSCRIPTIONS :

Sonia Coumryantz

OPTIMA Tours

75003 PARIS

67-69 rue Quincampoix (angle rue Rambuteau) — Tél. 274-27-20

Métro : Rambuteau ou Etienne Marcel

Lic. A 946 (Agence agréée INTOURIST)

Telex : 211 324 F.

ՀԱՐԱՇԻ
ԱՊՐԷԼ
6
DIMANCHE
6 AVRIL
1980

ՀԱՐԱՇ

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS
Directrice : ARPË MISSAKIAN
Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 51027317 A R.C. PARIS

LE NUMERO 2 F.

555P 50LPH — ԹԻԻ 14.619

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

55e ANNÉE — No 14.619

...et si le souvenir de moi s'estompe

Il lit l'inscription sur la dalle en granit gris : Azade Mouratian. 1960-1979. Son regard est penché vers ce petit rectangle de terre, dernière litière d'Azade... durant de longues minutes. Un vent nerveux se lève, râpe l'arène lisse d'un amphithéâtre formé par les vestiges capillaires de Guerrabian. Visage mou, pourvu d'une barbe elle-même terminée d'un bout saillant, les yeux ornés d'une paire de lunettes rondes, sa longue gabardine bleue par instant se gonfle. Il en sort une feuille tamponnée, un extrait des minutes des actes de naissance du neuvième arrondissement de Paris.

Il lit à haute voix. Il n'est pas sur une scène, avec une mélodramatique à tenir. Pourtant la douleur modèle sa lecture : le trente et un mai mille neuf cent cinquante est né à 5 heures Azade Mouratian.

Trois lignes de haute tension se balancent doucement au-dessus de Guerrabian. Mois de novembre,

par Hamazasb SAKAYAN

il pleut sur les deux dalles centrales, peintes en blanc, recouvertes par nul nom, sur le goudron de l'allée 7, d'une autre allée bordée de pins aux aiguilles lourdes de liquide et s'arrachant de leur brèche.

La première fois que je m'immobilisais dans un cimetière ? Non. Des Toussaints, j'ai suivi mes proches venus se recueillir... ma mère tempérait les balancements de son sac en crocodile noir. Ses talons pas très hauts s'enfonçaient avec hésitation dans la pierreille conduisant au caveau familial.

J'aime le cimetière Montparnasse. Sans être fossoyeur, j'aime son silence. Mai venu, il verdoye, ignoré ou travaillé secrètement par le temps, comme découpé dans la chair de Paris, placé dans des étendues nébuleuses. Et l'épiègle Ganymède semble avoir installé pour notre seule illusion une muraille de décors tout autour, décors hyperréalistes ? Ou fabriqués par la chambre noire d'un vénitien ? Des immeubles, la Tour, le Châtea-Julien de la gare Montparnasse... Montparnasse.

De ce que fut Azade avant qu'il ne provoque notre rencontre, je sais peu de choses. Sa famille vivait — ses parents et une de ses grand-mères pour être plus précis — dans la grande artère marchande d'Alfortville. Un pavillon, une boutique de photographie jaune et rouge, au rez-de-chaussée, fondée par son grand-père qui aussitôt sorti du laboratoire, des glaces, aussitôt laissant derrière lui le comptoir, les ventes allaient au Ténécé Palace, plus tard Tchouvalé Palace. Il revêtait la robe de bure, le smoking pour tout ancien hanger, pour une longue estrade devenue théâtre, scène. Père supérieur des anciens Dieux, faisant glisser entre ses doigts chaque grain d'un chapelot, noyau d'olive du mont des Oliviers, il proclamait, annonçant le jeune prêtre venu du grand séminaire ou le public brailleur, saluait, détective faonné par Herman Doyle, des visiteurs, repliquait : « Je ve veux pas une femme, si je le veux, et ne la veux pas battre, si je ne le veux pas », Sganarelle coiffé du hennin médiéval...

Quelques rares fois, je les vis, dans une promenade statinane, son père qui continuait le commerce, l'épaulait, n'allait contre celle de sa femme, grande, vêtue d'un ensemble classique, comme ceux des années 50 protrait dans les filatures britanniques, qui s'avançaient, droite. Elle me fait penser à ces femmes militarisées, raidées, défilant lors d'une fête nationale parmi les chars d'assaut, la hache du légionnaire, les acclamations qui fermentent dans l'énorme ventre de la

il y à 80 ans...

Pierre Quillard publiait « Pour l'Arménie »

Au nombre de ceux qui, au début de ce siècle, ont considéré avec courage et lucidité la « question arménienne », il faut citer le Français Pierre Quillard. Cet excellent critique poétique qui collabora longtemps à la plus grande revue de l'époque, le *Mercur de France*, était aussi un ami de Jean Jaurès et un esprit progressiste.

C'est en novembre 1901 que Pierre Quillard crée la revue *Pro Armenia* dont le but est de présenter au public français des documents sur les massacres perpétrés par les Turcs, et de sensibiliser l'opinion française à la possible reprise du génocide du peuple arménien. Si Quillard est le rédacteur en chef de la revue, il est entouré d'éminentes personnalités puisque Jean Louquet est son secrétaire, tandis que Jaurès, Clémenceau et Anatole France font partie du comité de rédaction. Les documents que présente *Pro Armenia* émanent de rapports officiels et de diverses correspondances privées.

Le 26 juin 1902, Pierre Quillard donnera à sa campagne de sensibilisation auprès des intellectuels français une autre ampleur en publiant, sous le titre *Pour l'Arménie*, un ouvrage qui regroupe l'essentiel des informations données dans *Pro Armenia*. L'ouvrage, sous-titré *Mémoire et Dossier*, se range parmi les publications des prestigieux *Cahiers de la Quinzaine* qu'a fondés, quelques années plus tôt, Charles Péguy. Tiré à 3000 exemplaires, *Pour l'Arménie* est un sévère bilan des trahisons successives dont a été victime le peuple arménien. Le traité de San Stefano, conclu en 1878, devait en principe assurer la protection par la Turquie des provinces habitées par les Arméniens. Mais, comme l'écrit Pierre Quillard, « le rêve dura peu. En guise de réformes, le sultan Abd-ul-Hamid II prépara et exécuta de 1893 à 1896 les plus épouvantables massacres qu'ait enregistrés l'histoire des souverains illustres : en temps de paix, avec la complicité des Puissances signataires du traité de Berlin (qui, peu après le traité de San Stefano, semblait devoir apporter aux Arméniens des garanties supplémentaires), il fit pendre, écarteler, brûler vit 300.000 Arméniens ».

Pierre Quillard précise que, lorsque ces massacres fu-

rent connus en Europe, les égorgements de masse cessèrent pour prendre hélas la forme d'une extermination plus sournoise... Quillard évoque certaines mesures imposées arbitrairement au peuple arménien, comme l'interdiction de circulation, l'obligation de payer des impôts considérables — forme insidieuse de pillages légalisés. De plus, un Arménien pouvait être emprisonné sous n'importe quel prétexte, comme le fait de posséder un couteau de cuisine ! Dans les prisons, les Arméniens arrêtés se retrouvaient en compagnie de Turcs armés (la loi reconnaissait à ces derniers ce droit...). Quant à la description de massacres comme ceux de Zeitoun ou de Sassoun, elle est une descente dans les enfers de l'horreur.

L'ouvrage de Pierre Quillard ne se contente pas d'être une description qui, à elle seule, serait déjà une dénonciation ; il propose, en conclusion, une solution au problème arménien. Cette solution n'est

par Daniel LEUWERS

évidemment pas celle de l'extermination complète de la race, à laquelle aspire le sultan. Quillard ne prône pas, non plus, l'annexion à la Russie. La « seule solution possible », pour ce Français qui s'exprime en 1902, serait la création d'une province avec un régime « pareil à celui du Liban, avec un contrôle effectif de l'Europe sur la nomination des hauts fonctionnaires ». D'aucuns objectent que toute menace de coercition à l'égard du sultan risquerait d'entraîner une guerre européenne, mais cet argument n'ébranle aucunement Pierre Quillard qui estime qu'il suffirait d'une entente entre quelques puissances européennes « pour sauver le peuple arménien d'une extermination totale ».

L'appel pressant et lucide de Pierre Quillard ne sera malheureusement pas entendu. Il reste néanmoins la preuve d'une prise de conscience courageuse de la part d'une frange non négligeable des intellectuels français, à l'aube du vingtième siècle.

foule patriotique, plaquée contre des barrières métalliques, qui escaladent son oesophage !

Peut-être la mère d'Azade n'était pas Arménienne ?

Je vais rarement à Alfortville... Je m'en suis toujours défié, de son esprit de clocher, même si elle est la petite Arménie de la région parisienne. Azade en était au contraire enthousiaste. Sentiment étonnant, Azade y vivait, n'étant pas de ces plumeux verbeux qui après un séjour de deux jours écrivent un « Retour de voyage à... », chantant les merveilles, parent de vertus imaginaires l'inconnaissable. Ou ce qui ne peut l'être que par une fréquentation quotidienne.

Il m'avait téléphoné un vendredi de Février. Un pont reliant Maisons-Alfort à Alfortville, surnommé le « pont aux boufs », le cadre de notre première rencontre. Assez insolite, même après coup.

Azade m'était inconnu. Et lui, comment me connaissait-il ? Certainement d'avoir lu quelques pages culturelles de publications que j'ai la tâche de remplir avec remuements. De cet ensemble de lectures il dut se persuader : j'étais l'homme à questionner, qui éclaircisse, décèle le sens ou les actions à accomplir impérativement.

En fait ? Je doute déjà de mes propres affirmations.

Je conservai par la suite l'aura d'un savoir fictif malgré mes dénégations. Il pensait malséant venant du disciple de me tutoyer tout autant que de ne pas pren-

dre note de mes propos. Le vouvoyement resta de rigueur.

« Vous viendrez de Maisons-Alfort » m'avait-il dit. Déjà la moitié d'une côte — un des versants du pont — était parcourue ce vendredi soir, lorsque une chevelure brune pointa. La sienn respectée par les ciseaux depuis qu'il avait quitté le domicile familial, qu'il vivait dans la rue dédiée aux hommes de l'Afrique rouge. Ce fut la seule allusion à sa famille. Ou à sa vie quotidienne.

Trois immenses cuves noires, rouillées, reliées entre elles par une longue tubulure surélevée jaune ocre pèsent de toute leur circonférence sur le sol : La centrale gazaire. Ou de G. D. F. De l'autre côté, surfaces larges ou aux dimensions plus restreintes, chaplets de formes allongées : Blanc. rayé de rose, rouge et noir ou bleu foncé, pour la litte ou pour l'habillage, le linge flotte aux fenêtres des grands ensembles d'Alfortville. Guerrabian regarde.

Après qu'ils se soient serrés la main, Azade dit : — Bonjour monsieur. Soyez assuré que je suis indécidément heureux de vous rencontrer.

Quel style, pensa Guerrabian...

Guerrabian se retourna brusquement vers son interlocuteur. Eh vous, pourquoi écrivez-vous ?

Guerrabian les regarde. Il se souvient qu'Azade

The Record House at St. Augustine, March 1850.
 And After the Removal of Paints, Lime and Other Wall
 Paper, the House was then a Lecture Room.

Ներկայիս Հայաստանի պետական Հաժախարանի, Երաժշտանոցի եւ Հիմնարկ-ներուն մէջ կ'ուսանին 32 երկիրներէ եկած մօտ 700 տղաք ու աղջիկներ, զիլանդա-րաբ Վիէթնամէն, Լաոսէն, Աֆղանիս-տանէն, Եմէնէն:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿՈԼՈՏ
Մեծաւուն Աստուծոյ Եկեղեցի

ԽՆԲԻՐ. — Գծախոսարար գզարի շաղա-
ղումով լայն ել տեսնել վեհնահիկ Միջ-
քարան Մխարանուբանի հանգեղ
«Բագավադ»։ Գին վերջերս միայն տես-
ցավ 1978թ թիւ 3-ը, որիէ կ'արտա-
տելեն 2. ներքին խմբագրականը։ Գի-
տակցելով հանգիւստ հայ մտանկի դո-
ւարութիւնը, մանաւանդ որսակող
հայկազնական հանգեղ ուր պարզացան-
ել յառեմ որ խմբագրութիւնը պիտ
գնան խմանաւորել այս կարեւոր պար-
բերականին հրատարակութիւնը։

մը, տեւական ողջակիզում մը՝ ի նպաստ
է ի բարբառական Կ. Պոլսոյ և Եւրո-
ստասի ի հայ Աթոռներուն, և առ ճանա-
թի ճամայն Հայաստանայց Եկեղեցոյ,
ԲԸ. գաւու մը Վերածնունդի լուսաւոր
պատմութեան որոյնքն ի վեր բարբա-
թց դիտարկել մը նման, որ առիթներէ
հոգեւոր և ուսումնասիրել քաջամար-
հաներունը, աղօթքի և ներանձնական
կեանքի արթաբեր օժտութեանը, գիտու-
թեան ու գաղաղակայն աշխատանքի տն-
նութեան սիրով, եկեղեցւոյն վերանորոգի-
չորոշումներով:

[illegible]

ՓԱՌՔԻ ԵՒ ՍՈՒԳԻ ՕՐԵՐ

[illegible]

Ֆալցի դուռն ախրը օտարութեան :
 Բայց Նախախնամութեան Աջն օրհ -
 նան կը Նահէր՝ Արարածի ծեր գմբէ -
 քէն՝ մեր տաղապարհով աղբին վրայ,
 ու ժողիւրներու անապատներէն՝ փրկնիկ
 Թռչունին թւերով՝ յարութեան աւե -

տխր կեանք կ'առնէր կրկին, հայազարմ
մարգարէներու հրաշակերտ ձեռքերով
կամ հերոսական սուրբերով, մեր ցեղին
ստեղծագործ զօրութեան եւ աննկուն կո-
րովին գովերգէ հնչեցնելով՝ ԺՆ. դարու
կողմնակիցն ի վեր:

Տաթևիկ դպրոցին փախել, իր եռամեկ զարդապանությունով, Գյումրեցին ուղի առած, հաջովիցով ջանք էր սիշե կը շարդար՝ լուսապայծառ դիվաններով՝ Սիսեանց լեռներու խորհրդանշին մէջ, աշպոյիկն ճգնաժամապաշտն տարընթանու (1350 – 1425)։ Հովազակն փառքն եւ սուգք Հայապատկաթ կնիշնորեն, Հայոց Հայապատկաթ Աթոռը Սիսեի Սուրբ Ենիթանին կը վերադառնար, Հայաժամեայ պանթիսուռն թնկնէր իր ետը, Տապապայաթն խոտալուստ ցնծնէր իր ու հակապառն զոտուռն քննութեամբ՝ 1441 թուականին։ Սորին՝ Սոսանան կայսրութեան նոր մայրաքաղաքին մէջ, քրատուի մահաառաւուր օրերէն հաջիւ ութ տարի անցած, Պատերազմական նոր Աթոռ մը կը հաստատուէր՝ Սոսանին Սեփեմե Բ. Պալմիթին՝ ընդ 1461ին, Պրուսպիկ լուսամբն Աւետարանով Յովակնի եղևիկական զանապանութեամբ, ապստանած մեր ժողո՝ վերադրին առնել նոր յայտի բաժալով։ Սակայն, տնօրէն եւ անօրտնայակ է պատկերով մայր Աթոռին պատմութեան ճամբայով նախա – Վրդապան Ժամանակաշրջանին, յատկապէս Ժէ. դարու ընթացքին, երբ ինտուիկ կրօն դասակարգութիւն կը հաշտուէր լոկ չարսան անոններով, լուսածն նմաթի առնելու տեղապաշտն, Սոսան զիվապարտան անցքի շրջանին, Սորինի աշխարհական անմօրէն զլուստարութեամբ։ Ողբերգական անընդհատ երաւելէ մըն է անոր Գաւառապարկըք, մահաառնչուր պատերազմները զան կը բարձրանան ու կ'ընթան, զրեթէ մըն տարի նոր զիվեթ մը յայտնութեամբ կամ իրերեթնութեամբ։

Բայց առիկ սարսափելի է տեղից մե-
տադանքի թվերը: Այսպես զուգ-
ա՝ խառնարանի թվերները: Շուքը, որ այդ
թվերից հիմ ըրորեցի Վաղարշի արևունը: Դա-
մաստենի ի՞նչ քանակություններ, Արմա-
րա՝ զատուտը՝ քնելու: և գիրքս տապալելու
միջոցով ձեռնարկներ, միջուկներ ձեռ-
նարկներ, իրենական զանազանքի վ-
երքեր և արհեստ սարգանքներ՝ զուգ-
ա՝ թվերն ի՞նչունություններն: ալ միևնու-
նեման, տալի վարդապետը հի ջնևուն այդ
ամանական շարժիչ Պոլսոյ մեր պատմու-
թյան թատերաբեմին վրայ:

Այսպիսին գտնաբերող իրադարձություններում էլ, իր ներկայացում միջոցներին քողարկելի արհեստանոց, հեղափոխական պարտիզերու տակ կը տեսայաէր Պրոտյոյ Հայոց Լատերիարքարանը, եւ իրեն հետ Ներսիսեանի զգկի քայլալուծ մը կը գահայթիժէր ետեւ. երուսալեմէմէնը, որ՝ այլ չըլնանին իրացած եւ Պրոտյոյ Աթոռին (1701-1703, 704 - 1715) :

Այս տխուր ժամանակաշրջանին էր որ
Թովհ կուսար Սեբաստացի երեսաստ

ԹԵՐԹԵԼՈՎ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵ

ԿԱՐԵԻՈՐ ԱՌԱՋԱՐՆ

Լ. ԵՆԻՒՆԱԿԱՆ :-

ՀԻՄՆԵԼ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԹԱՆՑԱՊԵՏ

[illegible]

Այս կապակցութեամբ ուշադրութիւն
յանձնած է Ախուրեանի վարի հոտա
մօտ կառուցուող ամբարտակին պար
զան: Շեշտած է, թէ լայն տարած

Վարդապետը Միքիթար (1700), մեծ
ծուկը հաճախակի ծաղրկելով
արարած, որ երեսակի կարմիր
թեր միտակներն էր հանդիս
գաղափարական խոստովան։ Իսկ
մեր եղբայրների սիրտը և համե
լությունը խորթորեն ջնջելով
մէջ, իրարու մերժեցնելով ծաղր
ելով ընդդիմակի և իրենցմեջ
դուռները մեր ժողովուրդին, կրկ
նում ու մաշակում էր վերածվել
վարդապետի երազների։

Բայց զորոյ խոստովան շէտ
էջ զքրոյս ամէլ անտարապակ
յութիկ սիրելով, ու Միքիթար
ստաղարներ Հանգուտ հաշտար
վազայելով, առանց երբեք յուր
մեծ հրատարակել իր երկնամե
ջնայմանը, և ամսամիջ հասն
ուսկէ։ Զոմանակս արեւմտեւ
վանդակի Հասարակականին
բնակար հոգումանման վայել
ու ճշտապատկար պայմաններ
թողելով։ Եւ որ անմարմին ի
Գործու մէջ։

2. ንቴሮህተሀ ስተር-ንቴሮህተህ፡፡

(Մնացեալը Յաջորդով)

(*) Հ. Միքայել Զամչեան, «Պատմութիւն Հայոց», հտ. Գ. Վեներիկ, Մոսկ. Փիացեանց, 1786, էջ 770-773, 801-824.

(**) Կոնդակ, համար 792, տրամադրված է 1916 թվականի հունիսի 1-ին:

«Մտ իմն Յովհաննէս վարդապետ ունէր պարկեշտ վարձս ի յտեսանի վրտն ի առաստառիւն ըմբից ի Բաղդաւ»։ Այր առաքիլէ, զօրաւոր ի բանն ի աբի ի գործս ի յամենայն հնարացիտն Արար ի բազում մեծամեծ շինութիւնս երաց ի դպրատան յիւսկիւտար ի աշակերտան զբազումս։ Իս բարգմանի ի կելով գրեանս »։

(Հ. ՄԻՔ. ԶԱՄԶԵԱՆ,
Պատմ. Հայոց, Գ. 770-775)

ՊԱՅԾԱՌԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

[illegible]

Չորս խնայի հայրենաէջ հողիէ կեանք ստացող զորանոցման մըն է ինքնին այլ րաւարդ, կամ տալանայից յաւերաւ ու ինչ գաղտնիքն է իմաստաւոր, որ ինչ արձագանքն է միտմանակ: Օրմանեան խաղալոյց մայրաքաղաքէն, օրը օրին, անպանեան եւ անհաղաղը վիճակն, խաղը բրբոյ վիճակն հալըրդուն կամ թաղալիքն տեղեկութիւններ, որոնք լոյսով աստղային պատմահայրը տեղեկուն է Կոլորի կեանքն ու վիճակն իր հոգիով իր յիշատակարաններ (*):

Արդարեւ, կեանքը՝ զոր վարեց Բաղի-
չեցի Յովհաննէս Կոլոտ պատրիարք, ե-
ղաւ վէհանձն ու անվերապահ նուիրում

է որդեգրել, որ եւ ինքն էլ պիտի ընթա-
նայ նոյն ճանապարհով:

Հաս իրերիցն, որոնք տարածու-
ման Բրիգադայից էր քանդակած ա-
նկի զնազանի են եղել, այն Բուսպա-
նեկն էր Գործի գերիշխանական
և օգնականական թևերով լինելով զն-
ազան տամբար գրգռել և Բուսա-
նեկով հանդիպել ցածրահաս եղել։ Այսոր
Բրիգադայից քանդակել և զարգա-
րակ տեղափոխել են ձեռք բերել։ Ի-
նչպիսով, Բրիգադայի այն Զորամարտիկ
և զարգանալով զարգանալ և պակ-
սել էր, բայց զարգանալ ապագան զ-
արգանալով և ժառանգական անպակ-
սել էր, որով հենց նախ ժողովրդի քա-
նդակած թևեր իրերիցն էր

Կառավարութիւնը լքել է այն տնայնիկը:

ին զազախաբաները, որ կուռում էին
Փան - Թիւրքիզէ աշխարհակալութիւն
ու պտտեալ էր դարձել ալլ էրկրի ժո-
ղովորդի նեղութեան, և փորձամաւ
ութիւնների ճնշման. իսկ այժմ ապա -
նութիւն, ազատագործութեան, յառաջ-
նորոգութեան, իրաւադրութեան քայլեր է
շարժառում վերջնիկ (°):

Բոլորը ցանկանում էինք, որ նման մի
տեղում եւ Հաւանութիւն դաս՝ քաղաքա-
նութեան հովանու տակ օրըստօրէ՛ ի-
նանցիները եւ Թուրքերի բարեկամութիւ-
նը ամբալնդուր եւ աւելի երջանիկ Հա-
ւան բարեկամներ դառնանք:

Յնտադային, երբ Ժրէն. կհաս եւ այս-
նոց բնակութիւնն հաստատելն, զգարե-
լ շաշարհական շատ բնասելներն չնոց
լից օրերն, որ Քաղաքական Հայրեն-
շուտ որք երկն իմն կարծում եւ մի-
շուտոր անհատներ սպանմունք եւն (կո-
րծանքներն) իր երկն - երբ չեմուն
եւ աշուն, զգալականութուն կն եւ
ան անադատներն տառն ջրն մայր
տառն իր ճիւղներն մէկ եր աշուն
տառն իմաշ օրն. իմաշ որք շատ
տառն, որոնք տառն մտնողն կն
աշուն, տեղադրուելն եւ շաշարհա-
կան օրերն, ուսումն եւ տառն եւ
տառնայինն եւ. այնպէս որ այսօր

ժընկուով հէնց նոյն այդ որբ երեխան
բնց չատերը դաստիարակուել, հոգեպէս
և բարձր գիշերքեր են չառել, շատ
նրանցիկ բժիշկ, վիրաբոյժ, ճարտար
պետ, և. ճարտարագէտ են դարձել:

Մարդկութեան ճանապարհը հինգ
է... Աստուծոյ կամքով, թող մար
դուակները ՄԱՌԴ լինեն ինկազի, հա
տարմութիւն ունենան, եւ շարունակ
հինգ ալս նորն ճանապարհը:

Ժըմեւ, 25 Խորդադ, 1350
(Շար. — 5 եւ վերջ)

Թարգմանեց՝
ԱՐԱՔՈՎ ՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

1761

(*) ԽՄԲ. «ՅԱՌԱՋ»-ի. Աւելորդ է չեղ
բէ չեմք բաժնեւ հեղինակին բարեմ
լաւանեւութիւնը :

Նա ասաց. Հիուզ յարգելի եւ պատ-
ռելի անձնաւորութիւն էք, կարգէ եւ
միջնորդութիւն ապրելի լինի...» Դժո-
բախտաբար մեր միջնորդը ապարգիւն
էր. պարզապէս չէր քանի ժամ յետոյ
ներս ձերբակալու եւ ուղարկել էին Ռեյ-
րուի շրջակայքը, եւ ինչպէս որ ասում
էին՝ պատեղի մէ մեծ պայմանացն էին
պատարաստ չալերի չամար...

Մի խօսքով՝ տարբերակ օրեր անց -
կացրինք: Ինձ համար մի դաժանելի եւ
սարսափելի մղձաւանջ է սակօժուել, որ
յաճախ որդւո՛ր աթիթներով ամբողջ է ու-
թիւնա լաց զէջներով ապկեղծութեան տակ
անհանդուարեմբ եւ տանջում է ինձ...

Այսօր պիտի փառք տանք Աստուծոյ,
որ նախ թրքական ներկայ կառավարու-
թիւնը մի այնպիսի քաղաքականութիւն

Մտուկա լայն տեսող և Չգործիչն ք
(և Մուլլոյի արժեքներն ք) գիտական մա-
թեմատիկայի մեթոդներ իրեն հիմն տալով ք
է պահպան մը և Լուսեր Մորթերշտեյն ք
չափաչափներ ք ընդհանուր իտալացու, որ
կը իտալի 1979ին ք մանկան միջնադարյան
նարարան ընթացիկներ, Հայաստանի մը
բացուցու ք թիվականի Հիմնարկներու մա-
թեմ և կը ընթերցադարյան ստուգադատու-
նարար գաղափարներ ք Ներկայում Հայաս-
տանի դարու չափը ընթերցիկներ հիմնա
մեթոդներ Նաղուլու 34.34 թիվներ ք Բեշկազի
գիտական և Նաղուլույան տեղի Հիմ-
նարկներուն վրայ վերջերս աշխատել ք
վերաբարույթական Համադարձիկական
գիտական կերպերի նոր ստեղծում մա-
թեմատիկայ ք Հայաստանի 116 մանկա-պ-
տանական մաթեմատիկ գաղափարներ մեջ
ՆՄՄՄ մաթեմատիկներու, Հայաստանի մեթո-
դներ և թիվներուն զիվարթաբանման կը
բացարձկն 55 չափը տալու ու աղբյուրներ
Քեշկական Հաստատույթներուն կը
ուղեցան և վերաբարույթական նաղուլույթ
մեջ գաղափարներ կը լայնակիներն որդե-
նարարական ձևադարձիկներներ, պե-
տական և Համադարձիկական տեսուհու
թիվներներ ք վերաբարույթական և Նաղիկ-
լայնիկ մանկական ստամոքսաբանական
պատասխանություններ ք Յոգուտան և պիտու-
րիկ կը ընթերցադարձի ստամոքսաբանական ե-
րազմակ ուղե պատասխանական մեջ, չեմ-
պիոն ու երազման տեսուլի ստամոքսու-
մանկան ընթերցանիկներ վրայ կը դիմել տե-
մեմ մեմ մեմ, անվանակարգներ կը լայ-
նակարձակներուն սիրուն և Ներուհան
Հայերի, երաժշտական և տաղաներ ք կը
պատասխան ու ստամոքսաբան ուղեց-
նաղուտ մեջլայն կը դարձը, բայց երա-
զման տաղանի կը լայնակայ մնալ իր
տեղեր ք

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿՈԼՈՏ
Մեծանունն Պատրիարքի Յիշատակին

(Բ. և Վերջին Մաս)

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԱԻԵՏԻՍԸ :-

Դարերու հաղութիւն հետ, մեր վաճառքի եղանակը հաշտեցաւ ժողովուրդին հետեւեցողներին, սրբութեան եւ զիտութեան վարչ արժանաւորութեւ համար ճշտ փողը չկարգեցին մէջ, եւ պատմութեան իրենց լիարժեք, յաճախ լոյս լոյսին մտնաւ մեծ առաքելութեան եղանակը ծառայողները իրենց մահին կամ կործանման ետք ալ, նոր ու բազմաթիւ ծառայողներ լոյս տալու իսկ, ի զին իրենց իսկ կհասցին, կարող եղանակը եւ վերապահութեւ սեւ-բոլորները, նոր զարթոյնք մը գտնուեցաւ:

Բաղնչի Ամբաստանի փոքրիկ փանդակի պատմությունից առ այս երկուրորեան մէկ յայտուած օրինակն է: Ճիշդ այն տանի՝ իրոր տանը մաշակելի սրբազան Տառար կը թուրէր Բ. պապն Նազանա լլայլ, լանդայնը՝ օրդայն արկեղեցի տակնի՝ բոց կ'առնէր իրենի, անկո Նոյեկեցի մարտնչաւորն ան- լաւմէ ճգնարկով՝ յոյր շատով կը ճռտա - ղաւթէր մինչեւ Չովին ու Երտառացի, կ'ոտեւորէր մտաբով չայտիքներ, յոյս- մաւորով կ'երաժնծուողի Նորիզոնը՝ Արե- լիւի ծէշ:

[illegible]

1710ական թուականներն էին՝ երբ զաւառէն յանկարծ Պոլիս կը ժամանէր երեսնամեայ հատուն եւ փորձառու վարդապետ մը, որ փրկութեան աւետարար պիտի բերէր՝ իր առաքինադարձ կենցա-

դով, իր խռհմ մարմունքով ու հնա -
բամիտ ձեռնարկներով, եւ հակայ թումբ
պիտի կանչէր կործանաբար հեղեղին
դիմաց, հանդարեցնէնլով մայրաքաղա -
քին մորկայի մթնոլորտ, կրօնական ու
գրական նոր զարթոնքի եւ համադրային
ծաղկումի մը մէջ:

Բաղէի Ամբաստ. Ժանքե, Կարճ -
հասար. բայց ինչպէս ու հանձնար-
քաբարձար ու գիտական անձնաւոր-
ւթիւն մըն էր այդ Կոնդորսիտը, Յով-
հաննէս Կըլ. Կոլոր, որ Պալլա կը դար-
ձանայտնական ծանօտ հայտնակա-
նով, Ի յապտո 1709ի երկրաշարժի քան-
դակ Մուշկ Ս. Կարաբան Ժանքե էր -
բաղնիքեան: Զննարկի փայլուն է ա-
րար թաղորդքեան խանդավառ, որուն
բաղնիքը Պարագրաք Սահակ Եպիսկո-
փի (1708 - 1714), ժեմանձնէն ու Ժո-
զիմուրը Կոլորի կը յանձնէն աւելի կա-
նուցաւ ու անձնաձեռն դրք մը Բի-
րուտակի Շապոք Ժանքե ալ Բի օրհա-
սակա՞ն ծանօտ անպաշտօնէ, որուն իսկույն
կը ձեռնարկէ Կոլոր Բի աղէն: Ճիւրքեան
էլ զրոնձեանքի Նարադանձնեմար, Ս.
Յակոբի դարձար ձեռնաստան ալ պա-
ստեղծ արար Նկոյակուն պարագրե-
քեդակ յանձն, միւս Եպիսկոփի զա-
ճանելով, միաբանեմար է համար Ժո-
զիմուրի: Ըլ յուսով բարձր Բի քիւմա-
ն Կոլորի շապոքից թաղորդքեանիւնը,
անհաշարէ վիճանմանքեան է անար-
ար քի քարքան՝ որուն իմաստուն տապալոր-
դութեան հետքն յանձնէն Ազգէն զիկ:

1715, Սեպտեմբեր 16. Պոստյ մէջ, Պարսկաբաղական պաշտանի կը բարձրանայ Յամանի Յովհաննէ կըլ. Կորստ Գաղիլէցի, յաջորդելով Յովհաննէս Լ. Գանձակեցիին, որ Համեստաբար կը լրացուէր առաջադրելով՝ տեղի տալով Համեստաբարին առաջնորդին, տարի մը եւ ութ փոքր դահաճախէլ յետոյ։ Ու կը ծաղկէր փրփրեղեղան ալըր լուսաշող։

Նորբախի Գաղթխարքին առաջին մը թանգուրիները կըլլար Երասխայի միջոցով վրայ Հաստատել Մուսէ Ս. Կա-
րապետի Վանահայրը՝ իրեն Հոյեկէց
Գրիգոր Վրդ. Շիրմանցին. սբբազան նա-
խնախորհուրդներով կըլինականապէս
հիմնադրել երկու Աթոռները, գոյաւտ -
ւումի եւ յարաձայն զարգացման ամուր
ազգայինը յիշատակելով անոնց:

Այդ օրերուն՝ Մխիթար Աբրահամյանը
երկրորդ անգամ զաղթական, օսմանեան

գորքերու. Բնդանօթներէն հալածուած,
ասպնջականութիւն կը դռնէր Վենետիկի
խաղաղ տիւրուան, Սուրբ Ղազարի մէջ
հիմնելու իր նոր մենաստանը՝ հայրենի
մէծ վանքերու սրբարար օծութեամբ:

դատը, զոր Արևմտադէն ալ Միկէլ
Աբրահամյը խնդախարար կը հրահան
անպատու նուիրումով ու տխրանալով
խտտանքով :

Կոյրու Պատրիարք Հանգրթով կը հան-
ւէր՝ այդ շրջանին վիճակէնէն որտեղ
նոց պատկառելի շատարարութիւնն
բուն, որոնք հետաքրքրու- թեան կը կար-
գար, կը գնահատէր ու սերով այն
բաժնէր իր հօտին, հոգեպէս ծառ-
այրայն Հայ Ժողովուրդին, եւ նախ-
կը զպարտան աշակերտներուն՝ որ
գաղապարք կամ սնունդ հոգիւն ունէր

Երբ Միխիթար Արսուհի մեկնեց
երկերուն գլուխ – զորոցը Մասիկ
Աւետարանին ընդարձակ մեկնեց
Պոլիս կը հասնէր, Կորնտ, յետ ան
պէս տեղեակ դառնալու անոր հոգեւ
բար բովանդատութիւնն, անմասնաւ
զեղով՝ որ յատուկ է հարցաւորել
ոսաբիւն եկեղեցականներուն, եկեղե
րանի իսկ կը դուրս: «Լոյս մէծ մը
այսօր իկեղեցին չէայոց. զանմ
ուտաւ յիւստանդլ գիրքս այս» (2):

յայտու Գաղարկոյ զառանգել
 զարտաւորս ինկն առաքելութեամբ,
 ի Հնձուխ մտրեանայ սպաշարանակն
 իր յաւտոր ծաղրիւրեան իրազոր
 մին ապացելոյ իր ջրաբիւր տանն
 անուսի կեկեղեկանքանիկն՝ իտ
 իր. Խաղբըզգիւր, որ Հոռոն ի
 Տարածման կեղբորն Ուրբախան
 ժառանգի շախիկն սանկեկն իր. անբ.
 յաղորդելու ճոյնայանիկն ի խոյն
 դէն իրաւի ճնտու ինկն որտակել
 ին իրազորակն իր տար Արեւն
 երեկոյն առաւուածորանիւրն.
 Գործմբ, ինչպէս նաեւ տար Տեղ
 ներսն. Զոյգեաւ մատնանիւրն. խոր
 կայ առաքելութիւն իր որտն ին
 կամ իր նաեւ Միկեթիւ Արքայաւ
 ապաւերանոյ, Արեւմտայն ձկն

Իր այս զորքակազմով, հարևան տարածք չափազանց խառտրել էր ևս ընդ գաղութներ իր կողմնակիցներեն, աստիճանաբար առ լավագույնս նկատուով աշխատեց: Ան նշանակալիք ստեղծելով, համարձակ իր խաղաղասեր և հաշտարար արարեցան, երբեմն ստորջրյա ծաղրյակներէն աղաղակալով խմբով սակիկներուն, անտեղիքային վերաբերման ընդդէմ կռիւնով: Հաստատուած զորքանշաններուն: Առ սպառնալիք թափել զայն իր զրկիկն կը մթալանէր զիսկալիք թախտաբեկութեամբ և խաղաղանքներու վախճանով:

Մեր կարծիքով, սակայն, հարուստ անհիշող ռեբել՝ կաթողիկէ խմբի հանդէպ, ո՛ր անբան անհոգ անհոգ համոզումներուն համար էջ, օրհնէ Լատիններին անտեղ անշուտադուկան ձգտումներուն համար, ինչպէս ինչպսակաւ Եկեղեցւոյ եւ Հայ Ժողովուրդին դիմութեան միակ պատասխանատուութիւնը պէ՛տ էր կառավարական հրամանադրով տատուած: օրինական Ազգայութ:

Անշուշտ այսպիսի դատումներ առ-
կայօրէն կատարելու համար՝ հարկ
ունալ, ալիմեան մեր մտածելակերպով

ՇԻՆԱՐԱՐ ՊԱՏՐԻԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ .—

Տաճկանի մարի զորքի հզուդ Գուսերաթ (1715 – 1726) իր անու մարգարե էր. լինեց խաղաղորդ, քաղաքներն ու դքսությունները Արթուր, չաղեցու լաւերուն ճամբարները, Ճամբար խաղաւ ու խաճեց վարձուքով ճամբարադրելը ժառչ Տարկաթը հողեկներուն, ճեմուն – լիքի վերաբարեցեց քաղաքիկ Եկեղեցիներ, երբ, երբ տաճարիկ կանգնեց, զգրեւ – տաւ ճամբարադր ճամբարի մէջ, գաղաքաւոր ճալլ իր ստուածաճանդը աշակերտել, ժամանադարուն ճեմունը, ճաւարիկը ճաւաթը, ճեմ ճալլ տաւա ճաւարիկներն ու ճաւարաբնական աշխատանքներն, ճաւարիկը ապարդիւն աշխատանքի նորիւրում ճաւարիկ, ճաւարիկական զորքը իր ուրի կանգնեց՝ ճաւարաբնիկ գողցելով օրտաւոր զբերել քաղաքներում, իր, անքաղաք ստաւորել. ճամբար ճալլ ժողովուրդի ճաւարի լուսաւորեցին։

1725թ.ին ինքնիմաստ և անտուժամարտ
Հայաստանից Կաթողիկոսի ժառնկ հոգը,
Հայաս. Պոլսոյ մէջ ձեռնհասօրէն կող
մակերկրաց յաջորդին ընտրութիւնը, որ
տեղի ունեցաւ տարրի մը յետոյ, զամհ-
կալութեամբ Կարապետ Գ. Ուրնեղիլի:
Կաթողիկոսական ժեմանապետն օժտու
նէսը, նորոշեալի Հայրապետը իւրոյն ե-
պիսկոպոս ձեռնադրելէ մէկնուս սիբեի-
ն ու ռազմականօրէն Յովհաննէս Կլոսոս
Պատրիարքը, նշնակն փառաւոր ձեռ-
նաւորաւոր Մկեալն:

Այդ ժամանակն էր շեփ զորով Պատրիարքական երեկոցը հրապարակ (1726 - 1741) և երբ զարթույն էր ծաղիկ էր հեղեղեցան գործունակները, ո՛ր լուսնաբերական իմաստով, որ էր ազգային աշխատանքներուն շեփը դրվան - կնն թէ երեսներ է ժողովը, այլ շատ երգարմատ ու արժանախան ասուովով, ինչպէս բարեւ, աշխարհ կոչական ու միշտակաթան լիամաշտակութիւն բաշխեցին երկու թեմերով, որոնց լիով՝ երբ մար - արարել փառսորդ դաստանովը թողարկեցին՝ եր կանխիկ կենդանի որ - մայր ժեմանուն ու մեծագործ Յովնան - ինչ իսկու Պատրիարքին, որպէս Քննորդն Հայոց Պատրիարքերուն, շարքի էր ամենին թեմ զէնքը, որ կենսովով, դարձունել, վեճակ, աղաչակով եւ աշխատեցան զոյգով, ինչպէս էր գաղաղակ - նար Սխմուն արժանախան յարեցրի՝ Անե - շապատին Շնորհար Արքեպիսկոպոս Պատրիարքն (1)։

Այսպես, Կոլոտ տակաւին կը գործէ
ու կը մեծագործէ անընդհատ տասնեւ-
հինգ տարի, մինչեւ իր երջանիկ մահը
(1741, Փետր. 12), տեւականօրէն հե-
տապնդելով Վերածնունդի ազգանուէր

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

O

«Il n'est rien de plus précieux dans la vie et pour la vie qu'un bon souvenir d'enfance».

DOSTOIEVSKI

DOSTOIEVSKI

ժամանակին հայրը կ'ընթերցար - Եվսիյ օր-
հանդեսը դերը կամ թերթը կարգադրել, Աս-
տուխովս արտաբերում օճիկ էլ, ուխտա-
բանություններ էր քննել է: Ժպտում էր: Կ'ընթերցար քանի որ մանր դրամ, որ, օր-
հանդեսը կարգադրամա՞նք էր քննել որ սովո-
լա՞յան ինքնին առնեն: Ուրախ էր: Եվսիյ
ստաբիլան մանր ստաբիլներով հանդի-
թուն էր: Կ'ընթերցար: Հնրթ էր: Կ'ընթերցար: Կը
ստաբիլ յանձնակա՞նքներու: Է՛լ ի՞նչ, դրամը
լուրդարձանա՞նքին կ'ընթերցար: Կարգադրան-
քի տարբեր զգնելու, թերթը կ'առնել էր, ու
մանրությունը կը ստաբիլ էր, փոփոխ էր: Կը
քննել օրուտ ստաբիլին նուրբը պիտի ըլ-
լար: Հայրը պիտի շարձաններն աշտ փոքր
սուղուցիլ էր:

Յատկութեամբ, սուրբութեամբ, երգելով խա-
նութիւնը կր փերադառնայի, ուր՝ հայրս

պատրաստ, գոհ, ակնոցները աչքերուն
զրանեղանին առջև նստած, հետաքրքրի-
կը խորատուգուհի իր ընթերցանութեան
մէջ:

Հպարտ, օրուան առաջին պարտական
ութիւններ, որո ճամանի մը կը պալանէ
Մինչ ապէ՛ւ, զ՛ պակաս հետաքրքիր, կը
հետեւէի ճորս կարգացած միջոցին, դէմ-
քէ արտայայտութիւններուն: Ընդուն
թիւերու չարժեքը, զգային բացաղուս-
տութիւնը, կամ խոնտութիւն այցելուներուն
հետ օրուան կարգացած լուրերու քննա-
դատութիւնը:

Յամայորթից, իր մտնից, դուռնից
հեղանքի, չարքա ձկնուկ կամ խիստ
չհա մոխրաթուր իր խուլը: Թեթեւ բաց
մէկիկ դրուտ, սեղանի վրայ իր տա-
րածքը իր ինքնաթիւնը: Իր ծանոցի
սեղանի: Գիրքեր որոշ, գլխատար, ի
շանախ իրենց կերպիկ դուռնից, նրա-
նախկինը: Ոմանք աշխարհու դիւ-
կան, առեկ առեկուի կամ մահաւնի
աւելի անպակասելու իր ճանաչելու, իր
Նշելի: Ուրիշներ՝ նորից Նախկին
գեղեցիկ դուռնից, անշահքի կ'ըլլայ
գործադրելի: Յուսանա՛ս աշխարհ ի
սիրմանկերու: Ժրայ: Կը դաւեի մանր իր-
քերը կարծաթաւ շարժում մէկը խիստ
հոտե: Միկնաշնորհքը մէկ գլուխ վրայ
տառուտ, ու կ'ըլլի մանր գիրքերու ան-
վերջ զվոր: Իր գարձանի իր չարքա

այդ փոքր գերերով մէջ, որտեղս լուրեր չկան, որ Երբեքի Կոնստանդ, արքեպիսկոպոս, աթափաթիւն ու հոգեկան քառասունութիւն: Կը հրամայէր, ինչպէս զիտուեան վրայ, զհաւան առաւել քարտաճանքն այդ խոյն մանր գիրերով մէջ ևր գեղերը իր խառնակութեան իր վրէժ ան քննադատութիւն: Իմ քանի որ գիտացած գիրերով Կոնստանդ խոյն բռնէ: Լուսանց առաջիկայն քաւին խնամար, այդ գիրը որ կը նանչակէր, յառնակած թիփոթիկով, քարտաճանքն, յաղկեալներն կը հրէին: Երբեք իմելով: Գիտութեան ու ճանաչողութեան կէտը: Կերեկով մէջ եղարկայ, Տորեթորոս տպան կը ինչպէս լինէ: Հաշար կը նկատար. անդիւններ վրայ կ'անար, գէղերն վրայ զգացողութիւն տարբերակութիւնն որ կը զմարդը տըր: Երբեք:

— Սո՛ւն հեղեղը, կ'ըսե՛ր. սակայն բարո-
թիւնը աշխարհու մէջ ի ծնէ զոմի ի դը-
րանը: Եւսկե՛ր, մէկը յայտնաբերու-
մը կ'ըլլայէ: Երկխոյրեղեղին տեսլո՛ւք:
Թեւումը, իբր ժողովուրդ չօրս յայտե՛ր
Նամուրը ու գործողին: Զարուճի՛ր: Գի-
տէ՛ր չօրս յա՛րկըր ստացուածքը... — Տէ՛ր
Ստուռած, այս տղուն քե՛զ ի շնորհ
տուք: ու ճարճաւոր, որո՞ւ քայլո՞ւք:
Թեւումը զոմի երկխոյրը ու երբեմն սուր-
ապաղեղն ու ինչի շաղաթեղն մտանձե՛ն
Գր ցատա՛նքը սակա՛մ: ա՛մէն ետեւում:

պէս, որ, խնդրեցին իրենց հետ
Այն ժամանակ ծծիկ ապահով
չարանգարեցին չափ ու արժան
ունենալ: Այդ եր պատահեց ընդհան
րէն, երբ չորհրդային շարժումը
ու անդրաշատ պոլիտիկ ընկեր
խանակ զգուշ ճանդային ցնդո
ւմիսը կարծես անշուշտ հեղուկ
ցուրտները բորբոսեց, չարեմն
ընելու հնամանու, կարծես իմ
բորս աղտուեց մայրը իր խնդ: Մտա
նշողովովն կը հետեւին իրենց
ընտր, տարանքին կը բաշէն, որ
կ'ըլլային իրենց քայլերուն: Բողո
ւման, թուրքին պէս միտման
կը կոկեթէ անոնց զգուշով: Երբ
միտելու որ մայրը, հոտորը, յայտ
սկանքին երբոր: Ընդհանրապէս
դպականութիւն բորբոսեցին որ պատ
եր ճայրը զրոյսած կ'ըլլար ուրիշ
րով մը, կամ, երբ խառնակութեան
նուրբ յամարագործի կը հետ: Անոն
քն, ճայրը կը շարժուէր իր
իրեն կը ընկնէ: Միայն բարդ
րուն մէջ, սոխոխին կը գնալէր
ճանախարհ տարաւ զիւ մը, որ
յայտ անուամբանութիւններու
ցնդած ըլլայա:

4UFO 0000

(Temp. 1)

ՄԱՍՐԻԿ ԳԵՏԸ

Սևանի ինչ Քառափող զինվորն Մա-
նիկ երկրորդականը և Շրտառառու :-
Քնարը երկրորդն է Աղբյուրինը ևս: Կը-
նալուս է Սևան: Մարդու: Ներկայիս 40 քը-
մաքի է: Կոր Տառափող առաջինը՝ 792
քնարական զինվորին: Սկիզբ կառնե
կողմնակի լեռնալեռանսին Վախրայինը և
արևելքան Սևանի լեռնալեռայինը Տի -
նո - սրբատանը լեռնալեռին: Երանային
Մարիկը զգալի Սևան կը հառը Գրիկ
ճառագառու ու ծածագը լեռն Տիեզեր: Սե-
անի ճառագառուր անկախ Տեղան: Սե-
ան Գրիկին և լեռնալեռային ճառագառուր
սառած են:

Մարտիկը Սեւանի մէջ կը թափէ լիճի
հալաւ – արեւելեան մասին: Ապրիլը եւ
Մայիս ամիսներուն դեպքը կը յորդի:
Միւս ամիսները, աղբիւրներէն սնանելու
ճորձի, ունի համեմատաբար կայուն
էակորդակ ժը (տարեկան հոսանքը՝ 131
շեկնի խորանարդ մեթր է):

Մարտիկի գլխաւոր վտակներն են ձա-
խէն՝ Աղուեքը, աջէն՝ Սողը: Գետին
աւազանը եղբրուած է հիւսիս - արեւել-

Կարգապահները և շարք զարգող
 Կարգապահներ և վերադասներ, որոնք
 և Տարաբոր լայն փառանքի համար
 և նվառան զարգապահներն մեզ,
 Կարգապահ զարգող մեծանուն Կարգա-
 րան: Այս տեսակները, անշուշտ, որոշ
 արհեստներ անել տալ անուստի
 և՛ Կարգապահ Կարգապահ որոշում և Ներ-
 քանակ կերպակներ անուստի մեծանուն,
 1787թ. Կարգապահներն մեզ, և որ տալու
 անուստ լայնակ լայն և՛ տեսակ մեծ
 անուստ, ինչպես էլ, Հոգևոր անուստի զե-
 րանները համարել: Իսկ Միջնակներ
 - Կարգապահ Կարգապահ որոշում
 Կարգապահները և՛ լայնակ ինչպիսի
 Կարգապահ զարգապահներ և՛ ինչպի-
 սիս անուստ անուստի և՛ ինչպի-
 սիս անուստ անուստի անուստի զար-
 ցող անուստ Կարգապահներն մեզ, և՛
 անուստ լայնակ լայն և՛ անուստ լայնակ
 լայնակ անուստ: Կարգապահները

Յովհաննէս Կոլոտ Բաղդէկեցի մեծանուն
Խառնարքի ծննդուն Էրեմճարիւրամ
Լեւիէն Թաթլիթի Թոզ յարեւոյնքի ու զը-
նատարանքի դոզքի փունջ մը նկատուին
Մը այս Համեստ իօսքերը, զոր Երկիւ-
րաօրէն կը գտնուէր Լեւայթիոյ Ս-
Կիլիզը Լուսաթրինէ Էկեղեցւոյն մէջ
Նաեւ զոյգ ի նշխարներուն միայն:

Հ. ՆԵՐՍԷՍ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

1.- Յովհաննէս Կոլոտ Պատրիարք «Յիշատակի Ոգեկոչում», Իսթանպուլ, 1978, էջ 6:

2- Հ. ՄԻՔ. ՁԱՄՁ . յիշ . գրծ . էջ 775 :

դեպ Սևանի, Հար-արևելքէն Արեւել. Սեւանի լիճանդ՝Սեանեայ, հարաքէն՝ Կար-դեղեղի լիճանայով, արեւմուտքէն՝ Զրախ - արեւմուտքէն՝ Սեւանյ լիճով:

Մարտիկի եռանդիկեանն զպար ծածկէ և ժուկ չաղանակադոց հոգեդոց, որոք պատած են տափառանդանի բուսականութեան: Հոն իւր հիւսիսայ արտաշաղկեր: Բնական զարմանքը իր - պատմութիւնն են թափափախ հաջադասակի, ինչդէպ նաեւ ժողովրդի ժաշկութեանն անսամադասութեան համար:

կենդանության աշխարհը համառ և ուժեղ բնույթ ունի և բնական է ճանճանի թխնունները՝ բաղնիք, սառնիք, կայանքներ, սպառնալուքներ, ձկնախմբեր, լիկամներ, որորներ, ծանոթանալուքներ, որոնք զինել վայելքն ունի կայանքների ծանոթանալուքներ, իսկ հին ատեն՝ նաև։ Գլխի լիճը՝ չը շարժողությունը։ ճանճան-պատ վայելքն ունի չը զինել մորեկացայքը, հոգուսխարուքը՝ վառանա՝ ռալը, մերթադրելի կողմերը, սպիտակ արալիլը։ Գլխի լիճն ու չը շարժողությունը բնական է և կենդանության աշխարհը հնա-տաբերական ներառող թիվերը չը զը ղը վաթխալուքը Առանձին « Սևանի ակին » ղ վայելքն ունի։

Մարտիկի դատի կլինան խառաշունչ է՝ ջուրս եւ երկրբ ձմեռներով եւ զով ամառներով : ԳԳ. դարու պատմիչ Սոս Կանոն Օրբերեան այստեղի առաքիչ ջուրեր տնրով եւ րուբերով կը մեկնարանէ այս դատարի պատմական Մոզբ անուն ծաղտով : ՍՕթիջ դատաւ, որ սակս Հանապազգորբան բթջ եւ զատնաշունչ օդոն կոչեցաւ Սօթջ » :

Մասրիկի դաշտի եւ շրջակայ նախա-
լեռներու ընդերքի հարստութիւններէն
ծանօթ են մականգիրոմի հումքը, կրաքա-
ւը, կիպար, սնդիկը, պեմզան, տուֆը:

Զօգրի մէջ կը գտնուի սովինի Հանք-
վայր, որ շահագործուած է տասկին
և. Ք. 15 – 14րդ դարերուն: Ընդհատու-
մներով մշակուած է մինչև թի. դար:
Յետապայիս մտնողած է: Կրկին յայտ
ւայրերու է: 1951ին: Հանքանիւթին մէջ
սովին կը գտնուի տարբեր մեծութեամբ
հանքանիւթի հատիկներու եւ Հանքաքարի ձե-
ւով:

Հնուագիտութիւններու ընթացքին հին հանքերու ըրախիցի յայտնաբերումն եւ ոսկիէ հումքը ծնծկու. սանդղ. լուսաւոր. քարէ տաշտաններ, արտադրականութիւններ ըրախիցի: Սեւեալ լիճէ ծուրէն պաշտած արեւմտան ալիքը, Լճաւէն գիւղի տարածութեան մէջ, պղզ. ուսած պրոնզէդարեան զամբարաններու մէջ դնուած եւ Զօղի հանքերն ըր. ուսած ոսկիէ հումք եւ ոսկիէ պատրաստուած արեւմտան ալիքը:

Զօղի շրջակայքը պահպանուած են Ն. Բ. երկրորդ և առաջին հազարամեակներու ընկալալայրերու հետքեր և դամբարաններ, որոնց պեղումներէն զտնուած

են Ն. Բ. 12 – 10րդ դարերու պրոպէզիւթներ, զարդանշման, պաշտամանիկի կենցաղի տարրակներ՝ ծամակաւներ, ժառանգներ, ապարանջմանք են։ Միջնադարէն պահպանուած են խաւարներ, ապանակներ ու կոթողներ, (կառուածներն պաղիկի բաւառով չեն կենցաղի (փխ. դար)։ Սուրբ յեանաւորի սկիւրը կալ չին բարաւանառուն մը (Հաւանաբար կ. դար)։ որ կը վկայէ թէ չին ժամանակները Հոնիկ հանդիսէր Դուրի – Պարտու ծամուր հեղաշարուն թէկը։

Մարտիկի ապստամբ Հին ժամանակ դուռեմուտ է Մեծ Ջաղը Միլիթը հառնակող Սոգի հարյուրի մէջ։ Բազաբանունայնց տեղափոխութեան օրը եր մտնէր Անիի Վաղարշապէսի մէջ։ Գիւ. դարուն Սողը Վաղարշին - Մարի Հեն եր պատկանող վարկայնական - Գոյնիս իշխաններուն։ Ուշ միջնադարուն (ՋՋ. - ԺԺ. դարեր), իրենցական տիրապետութեան շրջանին, Սողը հաւաքարման եւ Միլիթ Եւանան - դարեանները, որոնց կեդրոնը հարմ է Մեծ Մարզան (որը՝ նաեւ իր Զօդը)։ Ներկայիս Մարտիկի ապստամբ եր գտնուի Հայաստանի Վարդէնիկի շրջանը։

Մարտիկ առաջանք պահպանում են Հին ե. միջնադարյան հարկեր թա ալլ լոյս-լարաններն: Արեւոյ դիպիկ ժող յայտ-լարաններն ե կիկլոպան արեւոյցի, զամբարաններ, արտեղեղան քանդա-լար, ուր ե. Ք. 6 - ձրդ զարեւոյն զրա-լուսն է թաւանակն ապարանքն ու ռ-նեղոց յարկալոց չըմբախումս մալոց զր: Ձաթրոյ, զիւրեյն մէջ իւ զաւոյն Ք. Բնիկեյն է կեկեղեյն, կառուցում ժայռոյն տակն թնոց յորդանն ալ-բիւր զլաթ, որոն Ձաթրբը իւ Նուրն կեկեղեյն զաւոյն: Արքրոյ Նաւան թաւ Հեմառտական արքայալոց զաւոց է, ար կեկեղեյն կառուցում արքայոց - ժուսն է զթրեւանկական Նաւառտիկե-րոյ ուրիշ: Գիւրեյն ժող պահպանում են Նուե. միջնադարան թեղի մաւրա-նեքն:

Ուրարտական արձանագրութիւն ունեցող քաղաքի մը տակ փութած է Թորոսի դիզը, որ Հին ասեն զանաւած է լճափի Քաշախուր լլուխի շարքութեան վրայ, նախաւորապէսան ընդը - չէնքի արեւ - մտտեան եղբորը: Գիւղին մէջ կան ՔԱԼ և յետագայ գործերու քաղմիակն խալէքաբեք, որոնցքն է եօթը մէջի շարքի վրայ եւ երկուսն է եօթը եղբայր »:

Մարտիկի Հովիտի միջնադարեան յու-
շարձաններն են նաև Մեծ Մարցախի
Թաղածառ եկեղեցին (միացած է ան-
հրանկեր) և ՏՏԻ Հոգևորաբար խաչաբար-
րուն վրայ Ժամանակին կառուցուած է
մատուռ ուր, Դաշեղեղի գիւղի Աստուռ -
ձաճին (1281) և Կաթողիկոս Ս. Վերդի
(ԺԳ. դար) Թաղածառ եկեղեցները,
Աղտա իր գիւղի Աստուածածին կիսակառ ե-
կեղեցին իր դպիթով (ԺԷ. դար) :

902.04-1
902.04-2

ՊՈԼՈՅՈՒՄ Ս. Ուայ՝ եկեղեցւոյ մէջ, Կիրիւ՛ շաբաթական յիշատակը ողբեկոտ է: Ողբաբանքը ծանօթ ամենաբարեբախտ էր եղած է Սիւրբաբոյ մէջ, ուր մասնաւորապէս դժանդատած ամենաբարեբախտ էր իր մանկավարժական և բարեւիրական գործունէութիւնը: 50 տարւ պաշտօնավարած էր Ս. Ուայ՝ վարժարանը (ուր ա՛յժ և՛ դպրոցն էր) Ս. Ուայ՝ Դարեւ (վարժեր): Եղած է անորոշելի երկու երկուսն վարժարաններու և սերունդ հաս-ցուցած:

ՍԵՆՆԵՂԻ Շ. Յ. Գ. Երևանապոլսաց
Մխրթան Սոցոմոն Բնկիթեան» խումբ
էն Շ. Մ. Բ. Մ. Ի խմբաձևակեր իրենց
ձեռնարկներով աշխոյժ միջոցաւ ըր
ստեղծան են ստեղծել Հայկական կանոն-
ներ ինչ, Երևան 16ին է 23ին: Առաջին
ձեռնարկը Շ. Մ. Բ. Մ. Ի խմբակիրպաւ
ընկերական հաւաքոյթ մը կըսէ է, իսկ
երկրորդը՝ Երևանապոլսաց կաթմակեր -
թեմը « Կաթաղ » մը, որ յաջողութեամբ
ստեղծան է:

ԳՊԻՆԻՈՅ էջադարձան, արհա՛րկ մէջ,
Մարտ 19ին, տակը անցնած է Կերակորե-
ան վարժարանի աշակերտութեան հան-
գեւը, կազմակերպութեամբ Մնջղայան
Մուսիկան: Խօսք տանելով չլքեմի հո-
ւրի եւ վարժարանի վարչէ՛ր – տնօրէն Կը-
րանդ ԲԷՆՅ: Ամբիթան ճեղքած է Կե-
րակորեան դպրոցներու զերն ու անհրա-
ժեշտութիւններ երա՛ւոտեմը, բարոյական
հաշտութիւնութեան մէջ: Գործողական
է զեղաբարձատեան յայտարար մը, որ-
է՛նէ Եւր ներկաները հիւրախաղած են:

ՀԱՄԻԹԻՔԻ (Քանաա) Հայ Կեդրոնի
հիմնադիրն է՝ Մարտ ՏԻՆ, նրանով է ՉՈՒԼ
ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԿԵԹԻՆԳ ՊԱՆԵԼԻՆԸ: Հանդիսե-
նքը վարած է Սբբուհի Միքայելյան: 50
և 25 տարուն մտայնություն ունեցող
անդամներին պարգևատրվում են: Ս.
Միքայելյան Քանի քաղաքում պատ-
մականքը ըրած է ՉՈՒԼ և ինչպես Հա-
յաստանի անդամներին համար անոր
հատարած օժանդակություն: Գեղար-
դուկական յայտարար զործարարն է-
նքն իր չանդանությունը շարունակում
է իրականացնել և միջոցառում էր մէջ:

ԱՎԱԲՈՒՎՐԻ «Կյանքի քանդակ» խմբի անդամները արձանի մեջ, Մարտ 2ին, տուն-տնից հեռացնելով, զբեկին Բոլոյն - գլխով չալ Մայք. Մուրիկոն կազմա-կերպարանում է վարդապետին ստանալի-տունին. Տիկ. Մարի Ռեյնս, ներկայ-ացնում է քրտան բանախոսը՝ Տիկ. Կար-տուկ Գրովրեման, որ առջև կազմա-կերպարանի ճակատամարտին պատանդի, մեկնելուց հետո բռնում է վարդապետի ճաշին, չեղելով անոր մեղքերուն պիճնեկի-րը: Գողարկուստական յարապակ դը-մարդուքինքն կազմակերպում է իրարա-դրան տն: Կն:

ներու, արծաթ քանձարի ու թանձր —
վեր թաքերու, պաշտօնեաներու մէջ։

Մարտիկի ինչպէս կ'ուզէր հին օրերու
Ջէնապօր տանին, սորոշով ու լեզապի
հեղեղում ինքնաթիռի մը առոյր հաստիկ
վրայ, եղին կապողոյ յուշուքէ վրն ու
ցով, առաջ մաքրելով ու հովանախի
վայտը անօրէ։ Ջէնայի թերեւս փոխ-
ուած էր այդ պերճանքներու մէջ, թե-
մա զինք այլեւս չէր սիրեր։ Կար —
ծաւ թուաւ տեսած չլլայր, սիրած չլլայր
— ինչպէս ծաւալ չլլայր։

Մարդիկ տրեղեցան երախակ ընդ պէն շուրթի բնիքներով՝ ետրցան՝ իր պատճառներով՝ իր ուսերուն վրայ առնել ծննդ, երբ տակ ճառան՝ Գրքով ձերբար. ախտէն էրան ծառցանք իր աղիւրներէ գարմանը ու գարման առնուին՝ իր կոպիւրուն տակ պարճա՝ Սրբուն ընտեսու. ու ստակն կրանէին, իր խառն. մըն ու օտարութիւնը կրարու. հետ իստ. գէր բոխանակեցին: Նոյնիւր Սրբուն ախտէկ թուեցան, իր խառնով իր բոլոր առնակներուն վրայ ձգան էր: Ստան. բառակն ստանին կողայոյ յուրեքը հետ. քարհանէ սկսան. պարագայէն Սրբուն գարմանը, առնուին թիւնն ու չիտիւր պարտանք ջուրի նման:

ՄՊԻՏԱԿ ԶԻՍԻՈՐԸ

— **ՀԱՐԱՐԱՏԻ՞՞** —

ՄԱՍ ԼԵՈՋԻՆՆԱԿԱՆ

ՀԱՃԻ ՄՈՒՍԱՅԻ ԳԻՒԴՐ

Մարտիկ Զէյնալի անունը տուաւ։ Իր
կայր չճանչցաւ կարծես, երկու քաղ-
աքաւ։ Զային ու շարժումին մէջ իր-
էն սակաւ անմտօթ ուժ մը կար։
- Մաւ - Զէյնալ ձայն տուաւ կա -
մայ ու հինգուց ցուցադրումը շրթուն -
դին տարաւ։ Մարտիկը զուսպ ու լուս-
պաւ իր շարժումը արեւմտեան կողմէն

Ձէշնապի մարմինը վախով մը բռն —
նուած էր, ալիքներու մէջ ինկող լոյսի
մը օտարութիւնով:

- Խօսէ, խօսէ, - կրկնեց Մարտիրիկ :
 Կ'ուզէր որ Զէյնապ ձայն տար, ա -
 նոր չընէ հաղուստներուն մէջ չին հոյ-
 տուհին ձանձնալու համար : Մարտիրիկ նոր-

նիսկ վախճաւ, որ Զէյնապ փոխուած էր
այդ շքեղութեան մէջ:

— Ո՛ւր է սրինգդ, Մարտիկ:
Մարտիկի կեցուածքին մէջ կար
բուք առած սար մը, ճակատին վրայ ամպ
մը ու այգեբուն մէջ արեւ:

Զէ, չէ, այդ չափով ըսէր, միտքը դը-
րած էր ուրիշ շատ բաներ ըսել: Կար-
ծես խօսելու: Համար, անուշը տալու հա-
մար միայն, ինքնաբերաբար, երախայի
մօտեւ չափող ան հաղորդման քրաւ:

Զէյնապ քոզը վար առ, եղնիկը բռնելու գիբքին մէջ գրաւ ինքզինք, երբ ձինբու ախոսին դրան ձայնն իմացաւ։

Զէյնապի այդ խօսքերէն յետոյ Մարտիկին այնպէս թուեցաւ, որ կոտորուած սրինգի մը կտորները հրաշքով մը կը արթեին, իրարու մօտ կու գային:

Ջէնապի խոստած պատճառով, անորո՞ր ծախիւն, ճնրճակ պարտեալներն, երկուր բարձրեկիւնէն բարակ տաշէկ հոտ մը Մարտիկին մարմինը բռնած էր, այն՝ պէս ինչպէս ար. տեսչոյ ծախիկ էր իր իրենքէնը իր շտէկէ: Ջէնապի՛ շատերը մեծցած էր կարծես, գէշեր գիլիկներով, շնորհախոս գիւղականներն էր ստան իր կրեան եր բացողներէն պիտի մնը՝ բոլոր արեւի տակ մայացած Խուսիկ մը: Գէշէ՛ մալախախն վրայ շարած էր ոսկի, ստառն մալախան վրայ դրած էր ար՝ ծախով բռնածուն թէլեկէն: Հաւացած էր՝ քրմարե գլորեղով մէկիկն ու, լայն շերտով մետաքսէ շալաքը, կտրելով ին՝ տէր: Մէջերի կապած էր պոկոնիկ զեւտար, մաշտներուն դրած էր պարզեկն ու՝ բլուխն շափ կարմիր ստառիկն խաշը՝ աստաններ, բարածիկ աշխարհ, գլորով թափափելի քարէն աստուկի մէջէ կը տար: Անպահարկուն դրած էր հին ոսկիէ սպիւր, խախիլէր մնալով:

Զէյնապ կրանիթէ սխներով, բարակ պատուհաններով, մարգիթներով նաշ իրում արարական մզկիթում Եւ պէն պրճ-նունամ թէ: Արեւի մը պէն մաքուր մէջ կորուսեցաւ կարծես, իր վառքի կշիւ-կին Հետ: Մարաթմէ միշտի մնաց ապ-բերելի մօտ իր թիթեղներով: Զէյնապ աթմ Հաճի Մօսալի կինն էր, ոսկի-

ՕՐՈՒՆԸ
ԴԵՊԻՐԸ

ՓԱՐԻԶ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՂԱՅԵՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԱՊԱՅՈՒՆ
ՀՍԵ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆԻ

ՕՐՈՒՆԸ
ԴԵՊԻՐԸ

ՓԱՐԻԶ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՂԱՅԵՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԱՊԱՅՈՒՆ
ՀՍԵ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆԻ

ՕՐՈՒՆԸ
ԴԵՊԻՐԸ

ՓԱՐԻԶ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՂԱՅԵՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԱՊԱՅՈՒՆ
ՀՍԵ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆԻ

ՕՐՈՒՆԸ
ԴԵՊԻՐԸ

ՓԱՐԻԶ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՂԱՅԵՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԱՊԱՅՈՒՆ
ՀՍԵ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆԻ

ՕՐՈՒՆԸ
ԴԵՊԻՐԸ

ՓԱՐԻԶ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՂԱՅԵՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԱՊԱՅՈՒՆ
ՀՍԵ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆԻ

ՕՐՈՒՆԸ
ԴԵՊԻՐԸ

ՓԱՐԻԶ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՂԱՅԵՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԱՊԱՅՈՒՆ
ՀՍԵ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆԻ

ՕՐՈՒՆԸ
ԴԵՊԻՐԸ

ՓԱՐԻԶ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՂԱՅԵՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԱՊԱՅՈՒՆ
ՀՍԵ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆԻ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

Օր. Լորս Իշխանյան,
Օր. Լիմա Իշխանյան
և ծանուցանելով թե հոգեհանգուստան
պաշտոնի կը կատարվի, այս կերպով,
Ապրիլի 13, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտչի
կեղեղնի իրենց ծնողաց՝
ՎԱՅԱՆ ԻԶԳԱՆՍԵԱՆԻ
մահուան 13րդ տարեկիցին առթիւ եւ
նորոջ հանգուստան
Տիմիւր ՆՍԹՐԻ ԻԶԳԱՆՍԵԱՆԻ
խնայաւորներն:
Ի դիտարկելու ողբալեռներուն յիշ -
ատակ յարգողներուն:

Ի ՅԵՈՒՍԱԿ

Վասնյապիւս եւ Հռիփսիմ Երգովի-
նանի յիշատակին, «Յառաջին եւ նուր-
բէն Մարտիկէն»
Տէր եւ Տէրին Փրկչապա Պոյաճանի 200 Փր. :
Տէր եւ Տէրին Գրգոր Պոյաճանի 100,
Տէր եւ Տէրին Գրգոր Փրկչեանի 100:
Տէրին Նաթան Մարգարիտեան Սարգիս
Փիշաղեանի մահուան առթիւ 150 Փրանք
կը նուիրէ «Յառաջին»:

ՅԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կապ. Խաչի Իսիկ մահուանից ցուսի-
ցովէն կը յայտնէ Տէր. Կերոյանի եւ
իր զաւակներուն, իրենց ամուսնոյն եւ
հօր մահուան առթիւ:
Այս առթիւ շնորհակալութեամբ ասա-
ցանք թէ 250 Փր. (Կանա 250 Փր. Իսիկ Հայ
Մշակութի Տան) :

X

Սեպտտորի Դաւթի Հայր. Միովան
ժողովրդիկը կը բուր անցան անդա-
մուհիներով իրենց խորին ցաւակցութիւն-
ները կը յայտնեն ալթի Տէրին Վերջին
Քրիստոսի եւ զաւակին իրենց ամուսնոյն
եւ հօր Մամուլի Քրիստոսի մահուան
առթիւ:

ԵՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանի Սարգիս Գրգոր Լուսաւորի
կեղեղնայ Հայապատմութիւնը շնորհ -
ալովութեամբ ասացանք թէ փոխան ծաղիկ-
պատկեր կեղեղնայ պաշտոնութեան, Լի-
քալի Սեմիոնովի մահուան առթիւ:
Հայաստանի Հայ Մարգարեան Միովանի 50,
Պ. Հայրապետեան եւ Կարսի (Մար-
տիկէն) 100ական Փր., Տէրին Պապարկեան
եւ Տէրեան 200 Փր., Այրի Տէրին Վար-
դանի Հայրապետեան, Տէր եւ Տէրին
Մամուլի Սեմիոնեան, Տէր եւ Տէրին Փա-
փաղեան, Օր. Թադևոսի եւ Վարդուհի
Թրեկերեան 100ական Փր., Տէր եւ Տէրին
Գարսեան Գրգոր, Տէր եւ Տէրին Կար-
սի, Տէր եւ Տէրին Յարսի Գրգորեան,
Տէր եւ Տէրին Պապարկեան (Մար-
տիկէն), Տէր եւ Տէրին Գրգորեան Սար-
գիս, Տէր եւ Տէրին Ռաֆէլ Գրգորեան,
Տէր եւ Տէրին Գալստեան Եղան-Փար-
փաղեան, Տէր եւ Տէրին Տէրապետ -
եան Նալապար (Եղան-Փարփաղեան),
Այրի Տէրին Վեհանջի Գրգորեան, Օր.
Կանոն եւ Մեղիկ Սեմիոնեան, Օր.
Ժանի Գրգորեան միասնաբար 1900 Փր. :

« Ե Ռ Ա Յ » Ի ԲԱՐԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԲ

ՄԻԱՆՈՒՄ — Տէրին Սոնա Խաչիկեան 250
Փրանք կը նուիրէ:
ԱՎԵՐԴՈՒՄ — Պ. Գրգորեան 140 Փր. :
ՌՈՒՄԱՆ — Պ. Վարդապետ 40 Փր. :

ԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԿԱՆՍ Ս. ԽԱՅ
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒՄՈՐ ՊԱՏԱ-
ՐԱՅ, ՄԻՐՏՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱՆԻ ՕՐՈՒՄ
Անուիլի Վարդապետ Ս. Խաչ կեղեղնայ
մէջ
Կերակր. Ապրիլ 13, Վարդապետ Ս. Խաչ
կեղեղնայ մէջ կը կատարուի հանդիսա-
ւոր պատարագ:
Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ
ՍԵՐՈՎԻԷ ԱՐԲ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Հայր. Պատուիրակ Երգովիի Հայաց
Այս առթիւ կը կատարուի նաեւ օծումը
նոր պատարագաւած միասնութեան աւա-
ղանին: Յաւատք պատարագէ հոգեհան -
դանան պաշտել կը կատարուի, կեղեղ-
նայ աստարտապետ բոլոր ննչեցեղաց յիշ-
ատակին:
Երգեցողութիւնը կը կատարուի կեղ-
նայից Երգչ. Կողմէ, ասանքաբարութեամբ
Պր. Վ. Տէրեանի:

VOYAGES EN ARMENIE 1980

1° VOYAGES DE 12 JOURS

du 03 au 14 octobre 3 290 F
du 20 juin au 1er juillet 3 890 F
du 12 au 23 septembre "

2° VOYAGE DE 14 JOURS

du 09 au 22 août 4 190 F

3° VOYAGES DE 16 JOURS

du 08 au 23 août 4 550 F
du 04 au 19 octobre 3 890 F

Renseignements - inscriptions

Spécialiste des Voyages
sur l'Arménie depuis 15 ans
Elia PEHLIVANIAN
2, rue de Sèze
75009 Paris
tél. 266 50 12
Permanence les Vendredis
de 14 à 19 h.
tél. domicile: 384 31 28
Renseignements à Décimes
M. ISKENDERIAN
CAFÉ DE LA PAIX
tél. (16-78) 49 25 37

Les places étant limitées, veuillez nous
renvoyer le coupon-réponse le plus tôt
possible. Lic. A 721

Mme Elia PEHLIVANIAN

Organisation Technique Mondotours
2, rue de Sèze 75009 Paris

Nom

Prénom

Adresse

Ville

Code postal

1) M'inscris au Voyage spécial Arménie
du au
ci-joint 25% d'acompte.

2) Désire recevoir une documentation
sans engagement de ma part pour :

Rayer les mentions inutiles

Imprimé sur les presses du Journal «Haratch» 83, rue d'Hauteville 75010 Paris
Commission paritaire : N° 55935

ՀԱՅ ՆԱԿԻՆ ԲԱԶՄԱԿՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԿԵ ՑՈՒՑԱԳԻՐ
Ի ՊԱՍՏԱՆ ԼԻԲՐԱՐԱՆՍ ՎԻՍՏԱՐՈՒՆԵՐՈՒ

ՀԵՏԵՐԵՆ, ԳՈՒՆԵՐՈՐ, ԵՐԳՈՒՆԵՐՈՒ
ԴԵՐԵՐԵՆ ՍԵ

ՍԱՍՈՒՆԻՆ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ

ՈՒՐԲԱՐ, ԱՐԴԻԼ 18, ԺԱՆՆ 20.30Ժ

Projection du Film Arménien

Les Fils de Sassoun

organisé par l'Association des Anciens Combattants Arméniens

Vendredi 18 Avril à 20h.30

Salle JEAN ARP 22, rue P.-Vaillant-Couturier

Clamart 92140

Sadavapn ստանալ՝

M. KEHYAYAN

M. MANISSIAN

Maison de la Culture Arménienne

Librairie Paloyan

124, av. Henri-Barbusse, Clamart

65, bd. Rodin, Issy-les-Moulineaux

17, rue Bleue, Paris 9

9, rue de Trévise, Paris 9

LA CAPPADOCE

DIMANCHE, 13 AVRIL

DISCO PARTY JEUNES

BUFFET FROID et ATTRACTIONS

45 F. T. T. C.

VENDREDI, 25 AVRIL

SOIRÉE ISRAËLIENNE

avec

DOV

et danses folkloriques d'Israël

DU 8 AU 31 MAI

HOVIG GRIGORIAN

TOUS LES SOIRS

ORCHESTRE CAPPADOCE

HARRIS LASKARIS

MARTEN YORGANTZ

MINAS (vendredi - samedi)

67bis, QUAI BLANQUI, ALFORTVILLE 94140

tél. 375.05.30

ՊԱՊԻԸ Թորինո փացած է առջի օր, այն
յոյսով որ ահաբեկչությունն եւ սարսափ
կեղերունը դարձած այդ փաղաքը, թիչ մը
հանդարտի:

ԱՐԵՎԻԿԱԶԱՅԵՐԵՐԻ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

ՅՈՒՂԱՐԿԱԴՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ...

ԱՌԱՅԻ ՄԱՍ

ԽՄԻ՝ Դազմանք չէ, որ իր մնումն ընդհանուր է « Յառաջ » եղած է ու իմ մնաց արվեստագիտներին բունը պատշաճը իր անոր պատիվներն ու քաղաքական հա-
տատարող պատիվներ։ Այն աշխատանքը
անկի զիրենք իր անշուշտ, երբ զեռ ողջ
էին արվեստագիտներին աշխատանքները
Շատար Բախմանն Շանթար, Շու-
շանանն Երանյան, Սարգսյանն Ժ.
Մխաթան։ Այստ, մեզի — այսինքն՝
« լայնուն պատշաճներն » շարք մնում
սերունդի մեջ — վիճակներն է տանի այն
պայտերը, որ ընդ որ այսինքն իր
բանն յայտնվել բնորդ է համար։ Այսպիսի
արտասանման մասին բնորդները
կը բաժն զայն տալու համար անմա-
տարբերակ, որ ընդ որում է, յանայն
խորհրդակցներն ծուլարեանն ու անկու-
ն արվեստի անսանձմանը և երբեմն ալ
ազգային ներքինը « զարգացումներն »
« Հայաստանի շահերն » (Երանյան) վար-
չապատան շնորհին։ Մեկ շատ վիճակ
ենք այս մասին, բէ՛ մասնավոր, բէ՛ բա-
նանք, նույնիսկ Գաբրիել Արևիկան
Լեզուներն վարձարանին Հայերենի վրա-
փետրը Ժ. Ժ. Մսերի հետ, որոն բա-
ցարած ենք Բէ՛ արվեստի անսանձմանը և մեզի
համար արվեստագիտներին պատկան-
մը, ամեն արվեստագիտներին (պատկան
լիզել) ապագան վստահաբան է մնիչ
նայել չէ արվեստագիտներին պատկան-
մը։ Հու պիտի չանքանանք այն գոյալիս
լիզելու բանն վրայ որ Արևիկանայն
հետ չանքարգել արվեստագիտները
մինչ շարունակ Հայաստանին պատկա-
նանք (յայտնալ՝ Պարսկաստանին՝
կը ցանա պատկառելի արվեստագիտներին
(օրինակ՝ Բախմանը) պատկանանք։
Այսպիսի արվեստագիտներին հետ
չենք ալ չեն պակասը, (մեկ ծագողներն,
մեկ լեզու խաղին)։ Այն աշխատանքը
պատկան չէ յոյանանքն ալ յայն տանին
արվեստի նմանքն պիտի տանք հետոն
սին։ Առայն առաքի, կ'ստանանք մե-
նանք Միջերկրյան նայելու հետա-
րակած « Հայ Ընտանիք » անսարքերի
1980 Յունար — Փետրար Բիլի իսկան
յայտնանքն գրողներին՝ « Մանրիկ
խաղեր » արվեստի ներքին, կը քանքն ալ
վ. Բուրաքյան յոյանանք յայն տանան
ու խաղերի « Տեղեկատու » Մարտ 7-ի
բիլին մեջ։

×

ԺԱՒԱՏԱԳՈՐԻՆ

Օ

Շե. արդ անսանձի ալ անսանձի ա-
հեղափոխներն եւ ուղղորդներն, ու-
ղղորդողներն աշտ անսանձի եւ արտի
պատկեր Յիսուս. զոչ է բարեբարութիւն
կեանք եւ անսանձութիւն։

Ամեն բանին իր ձեռքը արժանք։ Հա-
մար Նեմեյի մոտ աստուծոյն քանա-
մը յոյան յանունը, շարժութիւնը մեկ
պատկաններն զերեք կը խաղար։ Կը
մարտնային, կոչ խաղի։ Մայրն կը համար-
ուի, զուրկան կը զարգանան, ձեռքով
աշտերուն պատկերն, կը յորդոր որ զե-
րանան։ Համար Նեմեյի կ'ուրից քանքն առ-
կին, ինչ կը հակառակել։ Հայտնի անկի
աշտերուն կը բարձրանար։ Ու ալ ա-
նկի կարկերն կը շարունակուի։

« Բարձր ալ ինչ գիտութեան, եւ հան-
դերան քանակ ալ զի պիտի խաղար,
զի ասանք քոց կանգն ոչ անկի զերեք
պատկերն, եւ կենք ոչ կանգն զի պիտի-
ցին, ոչ զորն փրկել մաշու պարտա-
կան... » :

« Յուսան Ստեղծական »

Օ

Յարկարծութիւնը, փարսաբար,
գաղտնիքներն օրնքներն է։ Մանասն
կերակարծութեան եւ զգացումներն հա-
րուտ ժողովուրդներու պատմութիւնը
յայտնակա հարուտ է փարսաբարն-
քով, թայն ոչ միայն անոնքը։

Անցալ տանա, մեր աշխատակցիներն
մեր որ շրջապատը մը բերն եր Միս-
այն Եանանքներն, մեկ, կը հարցորն
մեզի եր պատարարութիւնները։ Միքան
յարակարծութիւններն հոս ալ, սեղանի նի-
նորէ փրկուածներու մայրաքաղաքին
է միջոյն չին, որ նորէն քրտաշրջիկ
յոյանար ձեւելու ամեն յայտնութիւն
ունի եղեր...

Բայց թողունք նի. նորէն քաղաքա-
նարար եր հոգեւոր։ Մեր պատմու-
թեան, կը կարծեն, պատմաւ շունքին
որեւ ժողովուրդի նայանքներն, թէ
հուտ հարուտ ըլլանք յարակարծ-
ութիւնները, կենք ոչ հոգեւոր ուղղակի
հակառակութիւններով. բարեկեցիկ ասանք
կայա պիտի յայտնի շրջապատներու, ալ
բարեբար աղքատներին եւ աւանք թէ
կենք հիմալի տարւոյ մը կ'ունենանք։

Որեւն կը պատմոր մեր բարեկեցի-
կը պիտի ու զուրկանքն նաւա, կերակար-
չալ կեանքին, որոնքն մեր յայտնակա
տարակարծ մեզ եւ չենք կարծիք թէ շու-
պարեւ նաւա մեր ընթերցողը, մեզ կը
թրկն ու հարգաւ « հայկական » յարա-
կարծութեանը։

Հայաստանի արտադրանքն զարգացած
տիկնի մը՝ խոցն ուղղակի ամերիկեան
տարակարծութիւնը մը որոչ օգտուածներ վա-
րու չալ անք մեզ։

Ձեր պատմութեան, կ'ըսէ, շատ են
անունք յարակի մեզ. այսինքն չէ շարունակ-
ւոր է կը։

Ոչ նորն շարունակ, կը պատմութեան
միջոյ արվեստագիտներն եւ արեւել-
նայերի խառնուրդ բարբառով մը. մեր
պատմութեան կը կարծեն ունեն ամերիկեան
արտադրանք քաղաքականութեան « զերեւ-
տի » չենք։ Հիմա անսանձալուր շրջան
է. որեւն անսանձութեան « զոչ » չը
նայանք շարունականք կենք։

Այն կ'ըսին՝ մեր բարեկեցիկ չէ զի-
մանար եւ կը փրկան խոսակցութեան
կըտուտ, անկան յայտն շարունակ մը։

Յանձնար « Դուստրի աստուիկ շունին մը
մեզ փրկել զեւնի կը անկոր. խոցն մեզ
կըտուտ, լեզուս, անկորին վրայ ան-
կըտուտ, լեզուս, մեզայն, մեզաներու
մեկ փրկ միայն մի ձեւէ » կը պարտա-
նանք։

Մեր փրկութիւնն ուղղել, միայն
կուրի զաղաքը մեր քաղաքն կըտուտ
թեւ զանսանձութեան խաղաղութիւնն։ Այն
մասնակի մեծ — մայրն զուտան, կը կին
յայն ինչու զմեզին, մեզ կը պարտա-
նեն շարունակ, մեր արտադրանքներն
մեկ որեւնու. փրկել հոգեւոր։ Հանկուտ
անկըքը բարձրանելով « Հայր Միքայիլ
կը զերեւոյնքն քանքն հանունքն աղաւ-
նէ »։

Երեւոյր օրը, չեմ զիտոր որ զեր-
նանք շարունակ կը պարտաւոր անկոր
Բախմանները։ Համար Նեմեյի չոյն, հա-
նարուր կ'ըլլային։ Եւ պիտի տային եր
տառուտ տարեր։ Հարգարժեքի զու-
տութեան, ասանք չեղալիք Բախման, կը
հանցելիք որ ձեռքը։ Նկար՝ քանքն կըտու-
կը փրկել որ ամեն մեկ շարունակը երեւ
յայտնակա զոյգը զոյգն յայտնակա եր-
բար ամերիկ, ձեռնարար սոց չեղալիք
համարները, յայտնակա։ — Աղբը
մայրն ըսելով, ու, տարերն հայտնակա
ձեռնարար հոգեւոր զոյգերն համարները։

Այս ամեն եւ կ'ըլլային օրուտ խոր —

— Բայց որեւն օրուտ կը կարծէ որ
ըլլայ՝ մեր ժողովուրդին ձեռնակողներ
պայմանագիր պարտաւոր Մեծերու. հա-
հարուն եւ անոնք արտադրանք քաղաքա-
նարութեան պատմական զերեւոյնքներն —
բնի։

Պատմութիւնը, ամերիկ, հոս չի լըն-
նար. կենք այսպիսի ըլլայ՝ « առաւել ու-
նացան » պիտի ըսելիք եւ կենայինք։
Մեկ կամ երեւն որ վեր վեր խոսակ-
ցութիւններն՝ անկի կ'ունենայ որեւն զեր-
ուտ մը, որոն հարուն է և ամերիկեան
քաղաքականութեան « սերտորն հաւա-
տարին եւ տարեկանով արտադրանքի զա-
րգույնի կատարած փրկույն անք »։

Հայտնութիւն մը ընթացիկն է, որոն
ներկայ է նաւա երտապիկ հայերեւոյնք
մը. խոցը, անկորն զիտուտ զալեկը,
անկուտ հանգն պատմական կարեւոր
զիտ ունեցողը քանակն զոյգերն, նաւա
Հայաստանին, ամբողջ թիւով Հա-
մարուն, կը խոսի իր զոյգան ձեռ-
նակելի այսինքն արվեստագիտ-
ներն, հանարար, թայն կուրի եւ քեր-
կաններն անսանձալ ընթացիկ մը, ինչ-
պէս պիտի շարունակն անսանձալ հայոց-
զիտներ։

Մեր անսանձութիւն խոսակցի պարտեւ,
որ կը խոսի արեւելահայերենի եւ արեւ-
մաստեաներին խոսակցի լեզու, մեկ, կ'ը-
սեն շատ հետ չի գտներ իր անկորն
հայտնակա խոսակցի բարբառը, կը զու-
տայ կը շուրջնակներով։

— Ուրի՛ք զա արվեստագիտներն է ու-
ղղելի, կը հարցին։

Պատմութեանը չկայ։ Ինչ զիտուտ
շարունակը նման է խոսակցին « հար-
ցում » եւ պատմութեանը։ Հայտնայն ալ
հայտնայն է իր լայն, չէ հանգած ան-
շուշտ իրեն համար զի իր անսանձալ
մեզն է արտադրանքով կատարուած ար-
շարները։ Բայց մեր զոյգ պարտեւ չէ
վարար. կը զուտայ ուղղակի հայտնա-
քան, եւ կը կը կենք հարցումն ամերիկե-
աններով։ Հայտնակա, որ հայտնարար
չէր արտադրանքն հարցումն մը թիւով մը
կ'ուղղուի եւ հայտնարար կը պատմա-
կանի թէ արվեստագիտներն միայն հա-
նարու ըլլալով՝ արվեստագիտ բարբառը
սերուն է եւ կը խոսի։

Այն պատմութեան անք զիտուտ խո-
սակցի հայտնայն ալ արեւելահայերենի
սերուն են, կարծէք մեզին։ Համար
սերունքն են, կարծէք մեզին։ Մեր թիւներն աշ-
խատակցի, անկան, քանակն է կը
քանքն միայն ինչ զիտուտ որ զիտեւ
կայա մայր։

— Կուրի անկորն է որ, կ'ըսէ, մեզ
ալ մեր հայաստանական անսանձալ
ընթացիկն կ'ունենանք արվեստագիտ-
ներն։ Եւ ոչ մի արտադրանք, ոչ մի զիտուտ
զոյգի անկոր, ինչ մեզն ալ լընքն զոյգն,
միջին մեզն չենք ըլլար որ մեր մեծագի-
տներն կը զուտապարտեւ մեր քաղ-
աքը, որ մեկունքն ասանք թոյնակալ
Հայութեան ալ հարաւորներն է։

Յարակարծութեան զուրկ զորոյն մը
է այն պատմութեանը՝ զոր կուտայ այն

հարցումներն ամերիկեան անսանձալ
աշխատակցիքը, արտադրանքն՝ զուտու-
տ մեզին նայանար փարսաբարներն
էին։

— Աղբը մեզան լընքն մեզն է, զոր
որ պարտ ունենք Պատմութիւն մը
որ պատմական լընքն է արեւելահայ-
երեն։

— Երբ նման պատմադարձութիւններն
զոյգեր, վրայ կուտայ մեր արվեստագի-
տներն ինչպէս արքին 600 տարէն է
Բաղատ ըլլալ հայերեն լընքն էր
բարբառներով։

Այն կ'ըսին կը միջանուն բարեկե-
ցիկներն։ Համար խոսակցի լընքն հայ-
երեն կը երեւակայի անկի հայ-
երեն։

Ինչպէ՛ք երեւակայի անկի հայ-
երեն։ Համար խոսակցի լընքն հայ-
երեն է որ զերեւել կենսակը մեզ հա-
մարն է շարունակն ընկի հոգեւոր
զիտն արվեստագիտներն ծուլարեան
փրկարարը։ Զորոյն, կենք եւ անս-
տարարութեան արվեստագիտ բարբառը,
չի որ պարտ կայ հայկական Պատմու-
թեան։

Շատ անկի ազգայնութիւն եւ նայան-
արար աստեղներն մը որ պիտի ըլլար
արքիւր իրը՝ կենք փրկական տարեկան
արտադրանքի զարգույն կենան — այն ալ
անսանձալ արտադրանքն աղաքներն զո-
մանարարն — իր եւ հայտնակալ
զոյն ունեւր անսանձալ արքիւրն
քանքն Սիւրբաթայն մայրակալն զար-
գում, Սիւրբաթայն կենան զուտուտ
պայտերն եւ ներկայ Սիւրբաթ մեզ
զոյն զուտուտն իր բարբառը կոր-
արվեստագիտներն ծուլարեան
զարգացման նայանքին զուտուտ։

Ինչ ընկեր, նորէն չենք զոյգն լը-
նքն որեւն խոցը կենք ոչ և Առաւել
ունենանք ։

ԱՌԱՅԻ

×

Արվեստագիտներին Ապագան

Օ

Մ. Եանանքներն. Հայութեան զոյգ
մեզ պատմութեան շունքն բարբառով,
մայրն ինչպէս լընքնայն տարեկաններն
Այն հարցը վերելու հայ մասնակի
արտադրանքն։ Եւ անկորն կը շար-
ունակ ինչին ծառայող կարգ եւ ծառ-
այանքներն թանկանին։

Արվեստագիտներին տարակարծ զոյ-
գերով մը, որեւնու, սերունքն մը լընքն
մայր, թայն քանքնարութեան ասան
հայերենի, տարակարծութեան եւ ան-
տարեկան մեկ խոց զարգացում անք
արվեստագիտներն եւ մեզին ինչ
քանակն արեւելահայերենը, որ ինչ
անսանձալ արքիւրներն ասան։

Կատարուած այն նուսանքներն որ
պայտերն է սերունքան մեր քանքն
թիւն զիտեւել կենք։

Բայց ինչ կ'ըսան ըլլալ անք արքիւ-

րուտ է աղկան զիտուտ կեանք։

Մայրն. հիւսնարարութեան քանքն
թիւն կու տար, կը նկարագրէ թէ ինչ
նայանքներն ինչ պարտաւորներն մեկ
պատմութիւն, երեւակային յայտնակա
արքիւրներն, թիւներն ինչպէս
լընքնանք։

Համար Նեմեյի նայարը զիտեւանքն
լընքնանքն, կը կին եւ մեզին եւ ինչ
խառնակութեան մեջ... Բա՛ն հայ-
հարար, ուղջ զարգում, ասան կ'ըսէ,
մայրն ինչպէս լընքնանք, ամա՛ն ան-
չիկ Առաւել, զու շարունակ ծառայ-
ներու վրայ տարած... մեզայն, մե-
նայն, մեզայն, չէ բարեւ ամեն զիտ-
ուտն այն զարգումով անք։ Ինչ
նայանքն մեզին ինչպէս, կենք քանքն
մայր, կենք մայրուրդ զուտեւ
կարծիքն վրայ, կը մեկնարար եւ ինչ,
զիտեւ քանքնանքն մեզ։

ԱՌԱՅԻ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԹԵԼԻՄԱՆԻ « Հայ Արմ» չի ստանձնել, Մարտին, տեղի ունեցած է մեծ ծերանքի կերպով, ըստ, նույնպես Տիկին Ռուզիկ Յովսիպիանի, իր մանկավարժական գործունեության ՅՈՒՆԵՍԿՈՒՄ-ում իր, կրթամեթոդական Մարիաննայի վարժարանի ծնողական խորհուրդին կողմէն: Խոց տասն իս անդեման էին՝ Օր. Նինա Յակոբյան, Մոսկովյան խորհուրդի նախագահ Գառնիկ Գալստյան, ուսուցչուհի Լիկա Ասատրյան, պարտիկ աուսուցիչ Հազգեմ և դրուստատ Տիկ. Ռուզիկ Յովսիպիանի ծանուցանական խորհուրդի ժողովում, ընկալով անոր նախադրումը, ծառայություններն ուղև: Ծնոր - Նախույնական խորհուրդում է մեծ արժեքներ, զգալորենական յայտարարումը զոր զործարարական է կար:

ԹԵԼԻՄԱՆԻ « Ստան » ինքնամարտ Հայ մարզական « Սիման » Մուկանյան վար - չուրկան նախաձեռնություն, ամեն կերպով Մուկանյան ակումբին մէջ տեղի կունենան Նախընտրանքներ՝ Վերջ տեղանքի շուրջ, արտադրվող դանական շարքին է Մարտ ՅՈՒՆ և Մուր սեղանի չի ներկեր կարգ է Վերջուրի թմին կանոնակարգը: Երկուսի կարգ է Ներկայ կարգ է թմին ինքնամարտ - անհատ Գառնիկ սեղանի դերակցայում - ցնչները՝ Սերգո Մուկանյան և Յովիկ Յուրիկանյան, որոնք ըստարարմ են, իր Պատգամաբանական Գառնիկ կողմի ընտրումը յստակ յանձնարարում էր վերաճումներին կայում է կանոնակարգ և մասունի տաղանդներ ըստը ինքնուրույն չորկայությունները պիտի չորուրդուն մասունքի էր քննելու համար նոր կանոնադրում:

ՅՈՒՄԱՆ (Արմեն) մէջ կեղեցիկ էր շինելու համար տառարարներն ի վեր տարան աշխատանքները սուս են իրենց արտադրելը: Ստացումը է շինական արտադրանք է կարգավոր է կեղեցիկներ յանձնարարում էր, որ արդեն կայ տեղանք է զործի որ տառը իրականացնելու համար ընկանք մէջ հայկական կեղեցիկներ է կարողացում:

ՀԵԼԻՄԱՆԻ (Եղիպտոս) « Յուսար » չի ստանձնել « Գարսեպան » արանին մէջ, Մարտ ՅՈՒՆ տեղի ունեցած է ամուսնու զին կերպով մե, հայկականորեն թմին խորհուրդ տառարարը Չուրկին Արք: ՅՈՒՆ ընկանքին: Տիկ. Տաթև Յովսիպիանի չորումացում է Հայ դասականական զոր - համբերակ ընտրումը յայտարարում էր: ՊԵՏՈՂԱՆԻ Նախկինական արանին մէջ, Մարտ ՅՈՒՆ, տեղի ունեցած է Օր. Վարսանիկ Մալուխյան ռուսերական դասուսուցչուհի ծնողականները: Ստար Համայնականները ներկայացուցչություն կարգին ուրվ հայ կրթական յայտը կերպով տեղանք - քանան են Հնուրդին, Մեծանունին, Շուսանին և Արշակունյի Համայնական զործի:

Մուսան երկուները պատմած էր խալ - Գառնիկ, թէ ինչպէս եղիպտոս անա - պատմություն մէջ զոչցում էր իր մէջ ու ամբողջ զինքը էր սիրելուին կարծում սիրելիներու ու ամուսնանքներու տեղի ըրած էր: Գործարար իր մէջ, ուղան են զինքը թմին խորհուրդ մէջ ձեռք: Գառնիկ էր, թէ ինչպէս Քիւրդին ուղարկում, էն էր վրայ չեման, կեղեկ Նամոյով մասում էր Գառնիկ: Հոն, Նամոյովին զբոսն վրայ, հանդիպում էր ծանոթ Հայ գաղութականները: Հայ վանատական ոչինք էր իրեն, պարզամտ որ Մուսան զին քանի տարի զրկում, որ մեծ քանակությամբ արկուն տեղանքին Մուսան տեղանքականները:

(56 - Տար) .

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

և թէ լեզուի վերելքին: Այս մասին այլ տարիքով:

Փարկը — ոչ մէկ զարդով լեզուական, դասական և դեղորտուսանական այնքան բարձրունակ հասցող Հայ մշակույթը, որքան սերբերու այդ սերունդին: Ն. Շուսանյան, Ն. Պէշկեպչյան, Շուսան Շուսան, Ն. Մարտիկան, Շուսար Նարուհի և ուրիշներ: Այս կերպ ուղարկ, պատիկ իրենց, աւատոր ինքնական և օտարները պարմաններու մէջ շատ տեղի ըրին մեր լեզուին և մեր դաստիարակական քան որեւէ տեղ: Պիտի համարակներ, ըսելու տեղով պարմաններու բողոքատու կանով մէջին իսկ հայերենի մէջ:

Անոցը Փարկի արեւմտահայերէնը՝ լեւոն-կերտեան շքանին կերտ տարիքնայ և ամականայ:

Կերտեան, հայտնակ իր արդյունքին և հայկերի աշխուսական լեզուի. տալ տարիք, որքան տեղակայ էր: 60 զարդ, 200-000 Հայտեան և մէկ զարդով, շուտաւ գրականութեան մէջ: Մ. Իսկան, Վ. Վահան, Ա. Մատուկան, Ժ. Յուկորեան, Արս, Ան, Բալին, Նալերի, մեծ զին կատարելին, ըստ չըբանք Փարկի տաղը հաւաքը իրականացնել:

Վերադարձուցեալ Սեփրիկա « Հայկերեն » ամսագրեր, « Նար Կիր » և « Հայաստանի կղզեակ » կան որեւէ դարձում և անհայտ Հայ գրականութեան մէջ սիրտունք և ինքնուրույնական ինտուիտ տաղ միակ տարիքին: Շատ զին բացառականներ, սիրտունք ըստը դրոշմներ իրենց գործերը կատարում և անուն կերտում և « Հայկերեն » ամսագրի, « Նար Սրիկ ամ » ամբողջական շարակական ընթացիկ մասունքին մէջ: Անոցը ըստ արեւմտահայերէն թէ արեւելահայերէն լեզուներով:

Այսօր, ուղեներ կամ շուղներ արեւմտահայերէն իր արեւմտեղէն քան կործանում զայն ըրկալով հանդերձ, կործանում է զայն ընթերցող և միայն ըրկալ արտաշարուող զանդուներ: Իսկ այլ պատ - կանքին զանդուներ և Հայաստանին և Պարսկաստանին կան, ոչ միայն որակ է իր ընթերցող այլ կան և գրական և մասունքական յուրվ պարտաւորեալներ: Այս հնազանդ առող թիւր չի կերտ (ոչ թէ շուղներ) հրատարակ իր մայրենիներ: Պիտի ուղե պահել զայն իր ընտանեղէններն:

Արուսեան, այս պատմաններու մէջ մեծ սրայ մեր պիտի ըլլայ երկու քան - քանանքով ամաններն ունեն իրենց հրատարակ, որ պիտի խորանք թամաններ, մինչ արեւմտահայ մեր մասունք տեղի ըրն էնք մինչեւ իսկ կերտան յուրեն և խորանքականներ պիտի է զին արեւելահայերենով, միայնորին, հնազանդին մէկ լեզուի կերտում (Ինքն աշխատանք կարելի է) երկու լեզուներու մասունքան ձեռնարկ:

Վ. ԹՈՒՆԵԱՆ

խառնակն աւանդական լեզուով հրա - տարակներ. իր քառաստոր բառարանը: Բայց ինչո՞ւ. կանոնական մակարակով նաեւ պատմագրական և քանդակարական դիմանակ մարդերին ներք շխարակ լեզուներու մասունքին փորձ զին շխարակ իր թիւքեր քանդեր, որոնք հայերեն - ներք ունենք կամ ի պահանջը հորինին կերտել անկան:

Բ. Պարսկահայերէնի մասին շատ ըան կարելի է զել, որոշման տեղ լեզուով ստեղծարարութեանները ըստուար ըլլալով, լեզուն ինքնին չէ կերտել պահել մեր մշակույթի արդիական - նացման ընթացիկ մակարակներ, ամական: Պարսկահայերէնը իր լեզուի միւլարանումով՝ դառնալով հանդերձ Հայ - լեզուի լեզուի աղբյուրութեան սակ մասն է 1355ական թուականներին սկսեալ արեւմտահայ, մասնաւոր լեւոն-կերտ գրականութեանը (գրականութեան լայն քան քստուրութեանը):

Գ. Իրեւնահայերէնը իր սիրտունք - նակ խառնարդութեան մէջ կործանում - ցած է իր ներարդները, ներքին ուսական - նախկինը, դեղորտուսանական շրջակայ - նը և մասնաւոր իր աւանդական ինքնուրույնական ընթացիկ:

1) Սիփրիկ և Պարկին: Այնուց ծնում, Գր. Ստանիկ, Նարայիկ, Գր. Զօհարպի զործերով բարձրունակներ զհամար արեւմտահայերէնին վրայ անմարդ ըր նեւտեղէն այսօր: Երկու արտադրանքն ու ներք Փարկի մէջ փառանք և Մարտարտ: Գառնիկան իր թիւք և իր լեզու տեղի թիւքերին կէ բուրջ: Ձեք կերտ մասունքով ծանուցաններ կամ թիւքերուն թիւքերները կարգով: Մարտարտ փրկում է Բ. Հառնեմանի և այլ դուս - գրական յուրանմանները:

Պիտի հաւաքելը գրականութեան մա - սին: Դիփակտարար երկի, լեզուն կէ դարձանում, կէ մշակուչ, կէ հարտաւոր մեր դրոշմներուն ճիշդում որոնք զուրուրդին զանդեր լեզուական աման - նայականութեանը կէ զարմէնք նոյն մշակույթին: Այսօր ոչ կէ կարգայ այդ դրոշմներուն մարտարարը հայերենները:

Բանի և Պարկին ընդ հնազանդ, յայտանքը որ այնուց կեանք են դառնալներն Սիմանյան, Վարսան, Բ. Զօհարպեան, Մ. Սեփրիկ և Յ. Վարսանյան իրենց հնա թերակով հայ գաղանները: Լեզուական արտադրանքներ: Յով: Գառնեան տեղանքին կան այն սիրտունք դրականացում, որ ծանրաբան թէ՛ մեր դրական պատմագրութեան և թէ՛ զերականութեան կանոնական վրայ և մեծ դործ կատարել:

Այսօր, Պարկիները՝ մէկ կողմի Քալիս, Ս. Փրիկը կէ հրատարակել, միւս կողմի արդիական ընտանեղանութեանները իրենց մասունքները կէ թերեն թէ՛ մեր գրականութեան որակին

և որքանով մա իրականացն ու կարելիութեան տեղ, մասնաւորաբար Սեփրիկայի մէջ ծառայ մեր դանդաղաններուն լեզուն կէ ինքնին, զորքերուն մէջին. մասունքներ, Հայ մասունքն ու գրականութեան:

Բանում և կէր զապալաններով և խառնում: Եւ մեր մշակույթի տեղ քան - լիք, որ միայն կանոնական թիւքերին կէ ծանոթանար մեր աղանքին կանոններ, դիփակտարար կանոնական նայում, որ միայն ծանոթանում գրականացող հայտարարան և հայկական նուստանութեան միայն լեզուական, այլ և իր արտադրանքները:

Սիփրիկ արտադր իր շարունակ - նութիւն: Կործանը զործերը, մասունքները իրարեք տեղանքին լին չէին: Կարգերը շարունակ փրկում է այս - րոյց կարգը Եւ քառասունը կէ շարունակ ծնում:

Սիփրիկներ... միւլիկներ: Կու - նալու Սիփրիկներն եւս հայերենացական, լեզուական և այժմ ընկերահամարակարան միւլիկներով հայտարար կարելի փրկանում ենք:

Հանդեր լեզուին: Եւ գաղանք լեզուական նման տաղ - անքը համարար ունենք է անցնալ:

Կոր արեւմտահայերէնի արտադր - նութիւն ինքուր տարակայ է: Հայտարար անոր դեղորտուսանական, դիմանակ և թիւքանակներ անդերանդներին: Բնան, հայկական Սիփրիկայութեան արտադրանք լեզուն ըլլալով: հանդերանք - ին, իսկ ինքնին հրատարակութեան արտադրանք լեզուն ըլլալով: հանդերանք, իսկ ինքնին, գրական, համարակական, իսկ ինքնին:

Մարտ և առաջիկ տեղ: Հայաստանահայերէն, դարձահայերէն, սիրտունք արեւմտահայերէն:

2) Հայաստանահայերէնը երեք տեղ կէ քանուն: Պարկը Սեփրիկան լեզուն լեզուն և անոր առաջարկած ինքնուրույնական, արեւմտահայերէնի արտադրանքով արեւելահայերէնը ա - նի կանոնայ, խառնուրդ, դեղորտուսանականացնելու:

3) Հայաստանի արտադրանքին լեզուն, որն ընթերցումով կունենանք այն ըստարար որ ամեն թուրք մեր ուղեք արքն ինքնուր լեզուն է և ներքարկում, աման (գործարար), ամանարտ (արտադրանքներին), արտանք (քան - նարդարներին), արտարարկելու (վերահայերէն), օրդիկով (առաջարկներ): Խառնել լեզուական և մասունքական զարդարներին կանոնարար վերաճող արտադրանքներին, որոնք զարդարելու կէ կարգին մեր ուղեքներին արեւել - նարդար:

3) Սեփրիկ քանահայերէն և գրականութեան ճիշդ մեր լեզուն հայկական և մեր արտադրանք. թիւքերուն թիւքեր յուրանքին, այսպէս՝ այն արտադրանքներ, որ ծնունդուց 1944ին Ս. Մար

ՄԱՍ ԱՌԱՐԱՆ

ՀԱՅԻ ՄՈՒՍԱՅԻ ԳԻՒՂԸ

Հետաքրքիր վերադարձ Նորդիկան վրայ, ինքնուր և զանազանական սիրտներին և մեր արտադրանք. թիւքերուն թիւքեր յուրանքին, այսպէս՝ այն արտադրանքներ, որ ծնունդուց 1944ին Ս. Մար

Որ քարանդակը Հեմարիկ ինքնուր, Քառա խառնել կեղեկ գործը կան. Որ քարանդակը Հեմարիկ վրայ, կարգին թալիքանակ զինք վար ինքնու...

Յիշատակ, պատմութեան ետեւ, հոգին տակ գործել սիրտը մէ զին լուսն լուսն լուսն լուսն էր օրիւնքին հնա:

Թերեւս հարցումներ պիտի ընէ անոր մասին:

X

Հանի Մուսան կանոններ, միկներ, կեղեկներ լեզու խառնակներ. հանդեր տառանքին բարդութեան ունեն, այնուց ինքնուր լեզուին պատմագրութեանը զա - նոյ արտար ուղեքատու միականացնել: Կէ պատման, որ, եւս Հանի Մուսան Պարտաւոր իմաստուն ընտանք կարտան և կէ կորդար, զինք էր վերջին մա - նանքն ու համարները: Համարները - բու մէջ կէ հանդերի հայ խառնակ մեր, որ Դառնակու կանոնում է կեղեկ ըր - կէ մէ լեզուն: համար: Հանի Մուսան մեծ պատմագրով վրանին տակ կէ զանք խառնակները որ վերջին իր խառնակ համար: կէ մեր, անոր դու տայ մէ մեր ու քանով լեզուն զրամ:

Ամեն երկուր Հանի Մուսան, աստուրով քանտում արտադրանք ինքնուր զին տառանք, լեզունի գործ խոր սիրտով նար - կիկին թերակին մա, խառնակներ կէ պատ - մեր ի հանդերձ հայերեն մասին հանդարտաւ: Անուրդ խառնակ շատ քան - նանք, ինքնուր Հանի Մուսանի մասին, նորին խառնակ կէ Հանդարտաւոր հայտարար հնա, որ Հանի Մուսանի գործերն մէ - կէ կարգ էր:

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

ԳԵՂԱՐԷ

Գ. Փանոս Եղապետյան, Տէր և Տիկին Մելքոն Եղապետյան և զաւակները և ընտանեկան բոլոր պարագաները սրտի յարց ջալով կը ծանուցանեն իրենց տօր և, ժեմ-տօր՝

ԱՅՐԻ ՏԻՒՆ ԶԱՐՈՒՂԻ ԵՐԱՊԻՊԵԱՆԻ (ծննալ փայլաբամ)

մահը, որ պատահեցաւ Ապրիլ 12ին, 74 տարեկանին:

Յուշարկներու թիւը կը կատարուի այս Զորեշարքի, Ապրիլ 16, ժամ 14ին Ուրի Ս. Մարգարէ Առաւանակին եկեղեցին, ուրիշ մարմինը կը փոխարինէ Բամարի Էնթուզիստական զինուորական - տունը:

Մահացոյցը դրեալած չըլլալով, կը խորհրդի մերկայա իբրեւ այց մկատուի:

ՆՊԵՇԱՆԿԱՍ

Կողմ. Ուրի Մէն Ժիւնովի մահանշուղը Հոգեհանգիստական պաշտօն կատարել կուտայ Կիրակի, Ապրիլ 20, առաւանակ ժամ 11ին, Մէն Ժիւնովի Ս. Սահակ - Մարգարէ եկեղեցւոյ մէջ, Թաղիս առ յաւիտեան ընկերակցութեան Հոգեւոր: Կը հաւիտեան բոլոր ընկերակցութեան և ազգակիցները, յարգելու անոնց վառ յիշատակը:

ՄԱՐՏԻՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՆԱՆԻ
MAISON DE LA CULTURE
ARMENIENNE DE MARSEILLE
12 - 14, Rue St. Bazile

ԴՈՍԱՆԵՍՈՒԹԻՒՆ
CONFERENCE - DEBAT
Le Vendredi 18 Avril à 21 h.
Thème: LE GENOCIDE ARMENIEN
Conférencier:

J. P. MAHÉ

Prof. d'Arménien aux L. O.
Entrée libre

ԱՐԱՐԻՍ ԱՍԶ

ՕԿԱՓՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՍԵՆ
Հայ Կարմիր Ուսի ծովեկրեայ Մահացոյցը ըստ իր քաղաքի Յուլիս մի, 6-12 տարեկան մանուկներու համար:

Արձանագրութեան համար դիմել եր - կուշարքի օրերը ժամը 15-17, Հայ Կարմիր Ուսի գրասենեակը՝ 32, Ռիւ տը Թրեվիլլէ, 75009 Փարիզ կամ ժամանակաշրջան համար հեռախոսին 985-36-53:

- ԱՌ ՈՐ ԱՆԿ Ի -

«Յառաջիկայ խմբակներու բացել տուած օր (բացը) Ետքակի և Կիրակի ժամը Տէն 12-30 և 14ին 18-30:

Ոչ - աշակերտական ընդմիջումը այցելութիւններ և հեռախոսներ կը խորհրդի կատարել միայն կէսօր վերջերը:

ՊԱՏԱՐԱԳ

ԼԻՈՆԻ ՄԵՋ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԱՐՈՒՄԻ
ԺՈՂՈՂՈՒԹՅԱՆ ՈՒՐԻՆԻՆԵՐ
Հանդիսարար մարտար պատարայ Ի յուշ Ապրիլեան Նահատակաց, Զորեկերի Տիւրմար տանարը, Կիրակի, Ապրիլ 20, առաւանակ 11ին:

ՓՈՒՄԱՆ ԵՐԱՊԻՊԱԿԻ

Տէր և Տիկին Սուրբ Փափազեան ցաւակցութիւններ կը յայտնեն սիրելի Լիւսին և Յովսէփին և ընտանեկան պարագաներուն այլի Տիկին Ազնիւ Լիւսին - Խան - վարդապետանի մահուան առթիւ և փոխան ծաղիկը 100 Քր. կը նուիրեն «Յառաջին»:

ՄԱՐՏԻՆԻ. Արքայաւոր Մարգարէի մահուան առթիւ. Պր. Գեորգ Ուշաքեան 100 Քր. կը նուիրեն «Յառաջին»:

Տիկին Արեւունի Քիւնեան 100 Քր. կը նուիրեն Տարան - Տարուրեանի Տէսին մահանշուղի Տիկին Ազնիւ Լիւսին - Խան - վարդապետանի մահուան առթիւ (ստանալ «Յառաջին»):

offre

Une Société Américaine récemment implantée en France vous offre la possibilité de réaliser progressivement des gains importants selon votre temps disponible et en toute indépendance, sans engagement de capitaux. Téléphoner ou écrire à Charles BEDROSSIAN, 22 Av Etienne de Mongolfier à Marnes la Coquette 92430 Tél. : 741-41-52.

ԿԱՐՄԱՐՈՒՄԻՓ - Կը խնդրուի ԼԱ ՈՂՈՂՈՒՄԻ Պաշտ Երի յայտնաբերել, որ Ապրիլ 9ին կը թանկեկրի զԵրկուն և «Յառաջին» չէք փոխախել, իր աւանդ և հաջորդ հաջորդել անյապաղ (զրկելով յառաջեկած կորստի վրայ այ դրած և «Յառաջին» անունն ու հաս - ցէն):

UGAB - JEUNES

Organise
un weekend
à VENISE
du 30 Avril au 4 Mai
Voyage en wagon-lits, séjour en hôtel premier choix, visite de la ville, visite du collège Arménien et du Monastère des pères Mekhitaristes.
FORFAIT PARIS-PARIS 1150 f.
Nombre limité de places. Prière de réserver à l'avance en s'adressant à l'U.G.A.B. Tél. : 520-03-18

65-ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՈՂԵԿՈՉՈՒՄ-65

Փ Ա Ր Ի Չ

Հինգշաբթի, Ապրիլ 24ին, համագործակցող կազմակերպութեան և ինքնապարգիւծութեան երկի յարմարութեան հազար տնտեսում:

ԺԱՐԸ 15ին Հոգեհանգիստ Փարիզ Ս. Յովհ. Մարգարէ եկեղեցին: ԺԱՐԸ 17ին Հանդիսարար կը ընթացիկ Զինուորի շինարար:

×

Բ Ո Յ Ի Մ Բ Մ Ա Ր Մ Ո Ւ Մ

Ապրիլ 24ին յաղթական կամարի Ան - ծածկ Զինուորի բոլոր արժանաւորները կը կատարուի Հայ Նահիկին Ուղեկիներու կողմէ:

ԺԱՐԸ 20-30ին Հանդիսարար ողբերում: Maisson de la Mutualité, 24 Rue St. Victor — Métro: Maubert Mutualité

×

Տ Է Ս Ի Ն

Կազմակերպութեան, 1915 Մեծ եղեռնի Յուշարանի Յանձնախումբի կիրակի, Ապրիլ 20:

Կիրակի առաւանակ Հոգեհանգիստական պատարայ Տէսին Հայոց եկեղեցւոյ մէջ Յիս պատարայ ժամը 12ին մահուան թափար. մեկուսի եկեղեցին Զաղիկապի գետեղում Յուշարանի վրայ:

Ներկայ կ'ըլլայ չրանի երանախան Պր. Ժան Փոփրէն: Կը խորհրդի յարգաբարձ Պր. Քիւն Մարիս:

Հայերէն յարգանքի խօսք Յուշարանի Յանձնախումբի կողմէ:

×

Մ Ա Ր Մ Ի Յ Լ

Ս. ՍԱՀԱԿ-ՄԵՐՈՒՄ ՄԱՅՐ ԵԵԵԵԵԵԻ
Ապրիլ 23, Զորեշարքի գիշեր ժամը 19-30ին սիւսայ ծաղիկապիներու գիշեր ժամ եղեռնի յուշարանին առջև. զարու թիւ հայական կազմակերպութիւններ կողմէ:

Եկեղեցւոյ մէջ հսկումի արարողութիւն ժամը 21ին, Նախագահութեան ՅԱՅՈՒՆ ՊՍՍ. ՎԱՐՄԱՆԵԱՆԻ
և մասնակցութեան հայ եկեղ. դասուս:

Եղեռնի յուշարանին առջև Հոգեհանգիստական պաշտօն ժամը 22-15ին երկուշաբթի արարողութիւններու ընթացքին ինչոյ միջոց առաւանակ Ներքապի թիւ եղեռնի յուշարանին առջև թափար. միւսիւններու մահանշուղիներու երկուշաբթի թափար կը մնայ միջոց. առաւանակ զաւանակ Ներքապի Նոյն օրը, Ապրիլ 23, Զորեշարքի կէսօր լազ ժամը 14ին սիւսայ յաղթական եղեռնի յուշարանին հայ աշակերտներուն և բոլոր հայ ժան եղեռնի, որոնք իրենց զոհերներու պատահաբանութեան ընկերակցութեան կրնան ինքնայ ըլլայ եկեղեցւոյ մէջ հայ արարուիչ հսկումի արարողութեան, Գ. Մարգարէ իրենց ծաղիկապիներու ու փոխըր եղեռնի յուշարանին առջև, ինչոյ նաեւ կրնան ունեցիկը դասախոսութիւն ըլլ. Ս. Սահակ - Մարգարէ Մարտի 24ին Տան մէջ, Ապրիլ 24ին երեկոյ յիշատակի նուիրում:

×

Վ Ա Ն Ա Ն Ս

Ապրիլ 24, Հինգշաբթի առաւանակ պատարայ և Հոգեհանգիստ Ս. Գրիգ. Լուսաւորի եկեղեցւոյ մէջ: Ժամը 10ին
Կէսօրը վերջ արեւադասութիւն, Սալ տը Ֆերի մէջ, Ի յիշատակ նահատակներուն ժամը 15ին 17:

Կէսօրը վերջ Փարիզի կազմութիւն Մեքան տը Թուրքիայի առջև ժամը 18-30, ուղեկցող համար Մեքաններու յուշարանին գետեղում ծաղիկապի: Երեկոյան, ուղեկցող հանդիսութեան ժամը 21ին, Սալ տը Ֆերի օրը: Օրուան թանախներն են -

ՏԻՔԹ. ԱՊՐԻ ԳԱՅԻՆԱՆԵԱՆ (Մարտիլլէ - Քրասեկէն)
Պր. ԳԵՐԱՄ ԿԱՆԱՆԵԱՆ (Լիւսին - Հայերէն):

×

Ն Ի Ս

Կիրակի, Ապրիլ 20, ժամը 10ին պատարայ և Հոգեհանգիստ Ս. Առաւանակ ծին եկեղեցին: Նոյն օրը ժամը 15ին, Գեորգ Առաւանակ արարուի մէջ 21 Գ. Տիւրմար, պաշտօնական հանդիսութիւն, պատուող Նախագահութեան ՄԱՐՏԻՆԻ, ՏԻՔԹԵԱՆԻ
Կը խորհրդի ժԱՆ-ՄԱՐԻ ԳԱՆԶՈՒ (Քրասեկէն)
ԿԱՐՈ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ (Հայերէն)
Գեորգեանական պաշտօն յարգաբարձ
Հինգշաբթի, Ապրիլ 24ին, ծաղիկապի գետեղում ժամը 11ին, Մեքաններու Յուշարանին, Նիւ:

×

Կ Ի Ր Ե Ո Ղ Է Լ

Նախաձեռնութեան Արք. Միտիսեան Կիրակի, Ապրիլ 20, ժամը 10ին պատարայ Նիւրի - Տան տը յա Տէլիքրանդը: Մէն - Մարքէն ա՛նա և ծաղիկապի գետեղում ժամը 12ին Տեղապետաններու յուշարանին:

- Ճ Ա Շ -

Փարիզի Հանդի շաբթ. Միտիսեան տարեկան ծաղ. Ապրիլ 20, Կիրակի կէսօրը վերջ ժամը 1-30ին, Նախագահ Սիւրա Լափաշի մէջ, 80 Ռիւ Լափաշի, 9րդ:

Հինգշաբթի 45 Քր.:

ՅՈՒՇԱՆՏԵՐ

ԿԱՅՈՒՆ ՍԱՐԻ Փարիզի մահանշուղի ընդ. Ժողովի կը հաւիտեան իր բոլոր ընկերակցութեան Ետքակի, Ապրիլ 19, Ետքակի իրենց ժամը Տիւրմար Ետքակի ժողովի գիշերում և այլ հարգելու ընդունել, Փարիզի Հայ Մշ. Տանը:

×

ԿԱՅՈՒՆ ՍԱՐԻ Վիէնի մահանշուղի վարչութիւնը ընդ. Ժողովի կը հաւիտեան իր բոլոր ընկերակցութեան, Ապրիլ 19, Ետքակի իրենց ժամը Տիւրմար Ետքակի ժողովի գիշերում և այլ հարգելու ընդունել, Փարիզի Հայ Մշ. Տանը:

Imprimé sur les Presses du Journal «Haratch» 83, rue d'Hauteville 75010 Paris Commission Paritaire : N° 55935

sevan voyages-lyon sabberatours - paris

organise 2 départs spéciaux de 9 jours pour l'Arménie du 3 au 11 juin et du 17 au 25 juin

accompagnés par Varoujan SARKISSIAN

DEPARTS PAR AVION DE LYON -- MARSEILLE -- PARIS

Renseignements et inscriptions:	
ALYON	A PARIS
sevan voyages	sabberatours
SARKISSIAN Varoujan	BAGHDASSARIAN Levon
50, cours de la Liberté	3, rue de l'Arrivée
69003 LYON	Imm. CIT 7 ^e étage
Tél. (78) 60 13 66	75015 PARIS
	Tél. 538 67 47

(Temp. — 5 h. 4 h. 3 h.)

ՕՐՈՒՆ
ԴԵՊԵՐԸ
Ժ. Փ. ՍԱՐԹԻ
ՄԱՀԸ

ՕՐՈՒՆ
ԴԵՊԵՐԸ
Ժ. Փ. ՍԱՐԹԻ
ՄԱՀԸ

ՕՐՈՒՆ
ԴԵՊԵՐԸ
Ժ. Փ. ՍԱՐԹԻ
ՄԱՀԸ

ՕՐՈՒՆ
ԴԵՊԵՐԸ
Ժ. Փ. ՍԱՐԹԻ
ՄԱՀԸ

ՊԵՐՄԱՆ, ՈՐ ԻՐ ԴՈՒՄԵՐ ԴՈՒՄԵՐ
ՀԱՅԳԵԱՐԹԻ ՀԱՅԳԵԱՐԹԻ ՀԱՅԳԵԱՐԹԻ

Նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի

Նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի

Նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի

Նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի

Նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի

Նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի

Նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի

Նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի
նրա հրապարակումը կը փոխարկուի

Հինգշաբթի առտու ժամը 11ին կը հա-
ղորդէին իէ՛ն նոյն առաւօտը չորս երկ-
տասարդներ կրկն բացած են Ս. Աթոռի
թուրք զեռասնին զէմ, որ վերաւորուած
է ուռէն: Ըստ Ֆրանսական ձայնասփիւ-
ռին (Հինգշաբթի ժամը 11) տէր եղած
է « Հայ ինքնավարներու. » շարժումը:

Հանդիսութեան փակման խօսքը ար -
տասանած է Կարեն Կեօնիցեան: Ապա,
Հայաստանի Կուսակցութեան և գիտական
գիմարտները Հիւրերու ընդհանկու -
թեանը այցելած են երեսուի Կամիսս
ըրօսաշարի զոտուղ պահկներ և ծա -
ղիկներ դրած Մ. Սարգիսի շիրիմի:
Պատուիրակութիւնները այցելած են նաև
Մ. Սարգիսն տուն - բանդարան և գի -
տական փաղտերի զորքերը, արուեստա -
նոցը, ուր աշխատած է Սարգիսն տարի -
ներ:

Տէր և Տիկին Սերժ Մխարեան և զաւակները, Պ. Միշէլ Մխարեան, և ընտանեկան թուր պարայանները խոր կեղծով կը ծանուցանեն իրենց ժօր և ժեմ-ժօրը

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԾԱՊԻՐ ՄԻԱՍԵՐԵԱՆԻ (ծննդ Նուարդ Միլիանեան)

արկածային ժամը, որ պատահեցաւ Ապրիլ 16ին, 72 տարեկանին:

Յուզարկուող թիւը կը կատարուի Զորքաշարին, Ապրիլ 23, ժամը 14-30ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, ուրիշ ժամեր կը փոխադրուի Փանթէն-Փարիզի կերպարանաւոր ամփոփ - ունիւր Նամար ընտանեկան զամբարանը:

Մանագ շտապօգնելու կը խնդրուի ներկայ իրեն աչք նկատել:

Ի ՅԻՇԱՍԱՍ

ՄԱՐՍԻԼ. — Իր պղծացեալ կնոջ Մարի Աշքեան և Նազգաշեանի մահուան թաւառուքին ի յիշատակ Նշան Նազ - գլեան 200 ֆր. կը նուիրէ «Յաւառչին»:

X

ՄԱՐՍԻԼ. — Արքայաճ Մօրուքեանի մահուան առիթ, Տէր և Տիկին Եարու - թեան Կիրակոսեան կը նուիրեն 20 ֆր. «Յաւառչին» թարգմանման:

ԿՐԵՆՈՂԸ

CONFERENCE - DEBAT

Par le Prof. GERARD DEDEYAN
Professeur à la Faculté de Montpellier
sur le thème
L'HISTOIRE DE L'ARMENIE
Salle des Conférences, Maison
de Tourisme — GRENOBLE
Vendredi 25 Avril à 20 h. 45

ALECIAN

Peintures, aquarelles, dessins récents
Exposition du 23 Avril au 15 Mai
GALERIE D'ART ALEPH
38, rue de l'Université — 75007 Paris
Tél.: 261-29-05
La galerie est ouverte tous les jours
de 14 h. 30 à 19 h. sauf Dimanche
et Lundi
Lundi matin sur rendez-vous

ՎԱՐԳԱՆԱՆԻԻ

ՏՕՆԱՎԱՍԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպում
ՄԱՐՍԻԼԻ ՀԱՅ ԱՐԵՆՈՅՇՆԵՐՈՒ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ապրիլ 27ին, Կիրակի օր, ժամը 16ին, Հայ Մարտիրոսի Տան «Կապույտական» սրահին մէջ:

Կը նախագահէ
ԵԱՀԱՆ Ռաշակի ԲՆՆ. ՏԵՏԵԱՆ
Կը քանդակէ ԿԱՐՍ ՅՈՎՍԻՓԵԱՆ
Կը ներկայացուի «Մարտիրոս Արմի»
Թատերախումբի պատկերները:

Աւուր պատշաճ երգեր, արտասանու - թիւներ, նաեւ հայկական պարեր Արե - նոյնները, Գայլիկներու և Թեւիկներու կողմէ:

Մատուր ազատ է

UGAB - JEUNES

Organise

un weekend
à VENISE

du 30 Avril au 4 Mai

Voyage en wagon-lits, séjour en hôtel
premier choix, visite de la ville,
visite du collège Arménien et du Mo - nastère des pères Mekhitaristes.

FORFAIT PARIS-PARIS 1150 f.

Nombre limité de places. Prière de
réserver à l'avance en d'adressant à
l'U.G.A.B. Tél.: 520-03-18

Դ Ե Վ Ի

Լիզյոն և Ֆարինո

Հայ Կաթողիկէ Ս. Սաշ Ընկերակցու - թիւնը շոր օրուան պտոյտ մը կը կա - ժակեպի զէպի Լիզյոն և Ֆարինո
Համարձան արձակուրդի առիթ. Մա - յիւ 15ին 18:

Մանրամանութիւններու Նամար դիմել
278-31-93

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵԱՆ

Լիւնի և ջրմանի Հայ Արեւելու Մի - ութեան տարեկան դաշտահանդէպ Եւ - նիւ 15ին:

65-ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՈԳԵԿՈԶՈՒՄ-65

Փ Ա Ր Ի Ջ

Հինգշաբթի, Ապրիլ 24ին, համագաղութային կազմակերպութեան և և լամուարութեան երկ յարմարեան հոգիւր պիտեան:

ԺԱՄԸ 15ին հոգեւորապա Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին:
Կը պատարագ ԳԻԻՏ ԵՊՍ. ՆԱԳԱՇԵԱՆ
Կը բարգէ ՍԵՌՈՒԿԻ ԱՐԻ. ՄԱՆՈՒԿԱՆ
Հայր. Պատուիակ և Ասպետը Փարիզի

X

Բ Ո Յ Ի Ա Ր Շ Ա Ր Շ Ո Ւ Մ

ՈՒՇԱՐԻՈՒԹԻՒՆ

Ապրիլ 24ին յաղթական կամարի Ա - ծածիթ Զինուորին բոցին արժանութիւնը կը կատարուի Հայ Նախկին Ռազմիկներու կողմէ:

ԺԱՄԸ 20-30ին հանդիսար ոգիւրում:

Maison de la Mutualité, 24 Rue St. Victor — Métro: Maubert Mutualité

X

Մ Ա Ր Ս Է Յ Լ

Ս. ՍԱՀԱՎ-ՄԵՐԱՐՈՂ ՄԱՅՐ ԵՆԵԼԵՏԻ

Ապրիլ 23, Զորքաշարին դէպ ժամը 19-30ին սիւնայ ծաղիկպաններու գե - լիւր եղեան յուշարձանին առջև զարդ իրա հայկական կազմակերպութիւններու կողմէ:

Եկեղեցւոյ մէջ հսկումի արարողութիւն ժամը 21ին, նախադասութեան

ՅԱԿՈԲ ԵՊՍ. ՎԱՐՍԻՆԵԱՆ

և ժամակցութեան հայ եկեղ. դասուն:

Եղեան յուշարձանին առջև հոգեւորական պաշտօն ժամը 22-15ին: Եւ դէպի արարողութիւններու ընթացքին և խոյոյ միջև աւուտ Ներթաւան թիւն եղեան յուշարձանին առջև թուր հայի. միւս թիւններու մասնակցութեան իսկ եկեղեցւոյ քաղ իր մայ միջև, աւուտ ճանապարհ դասուն ներկայութեան Նոյն օրը, Ապրիլ 23, Զորքաշարին կէտը Նոր ժամը 14ին սիւնայ յաղթ ուսէ հայի. Մարիլ զարգեցնելու հայ աշակերտներուն և թուր հայ մասն - ներուն, արտը իրենց զարգեցնելու պատասխանատւութեան ընկերակցութեան կրնան ներկայ ըլլալ եկեղեցւոյ մէջ հայ աշակերտի հսկումի արարողութեան, իսկ նաեւ կրնան ունեւորել դաստիարակութեան, Ս. Սահաւ - Մերաղ Մշակու - յին Տան մէջ, Ապրիլ 24ին Եղեանի յիշատակին նուիրում:

X

Վ Ս Լ Ա Ն Ս

Ապրիլ 24, Հինգշաբթի աւուտական պատարագ և հոգեհանդիս Ս. Գրիգ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Ժամը 10ին
Կէտը վերջ արիւնատուութեան, Սալ տէ Գրիգ. մէջ, ի յիշատակ նաւատու - ներուն ժամը 15ին 17:

Կէտը վերջ Թափօրի կազմութեան Մեղան տը Թուրքիոյ առջև ժամը 18.30
ուղղուելու Նամար Մեղաներու յուշարձանին դեմակցելու ծաղիկպան:

Երեւոյեան, արեւելեան հանդիսար ժամը 21ին, Սալ տէ Գրիգ. արդ Օրուան քանդակութեան են—

ՏՈՒԹ. ԱՂԻՐ ԳԱԶԻՆԵԱՆ (Մարտիկէն — Փրանսերէն)

Պր. Գեղար ԳԱՆԵԱՆ (Լիւնի — Հայերէն)

X

Վ Ի Ի Ն

Կիրակի աւուտ, Ապրիլ 27, հոգեհանդիսական պաշտօն և պատարագ ՍԹԼուար մարտին մէջ:

Կը պատարագ Լիւնի և ջրմանի հոգեւոր հովիւ ՆՈՐԱՆ ՎՐԻ. ՁԱՄԲԵԱՆ
Յու պատարագ թափութիւնը կ'աւարտուի Ապրիլ 24 փոքրը, ծաղի - պանի գեղեկելու նաւատակաց յիշատակին:

ԿԱՊՈՏ ԽԱՋ

ՕՐԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆ

Կապ. Սաշի ԵՐԸ. Վարչութիւնը կը յայտէ ԹԷ՝ օրափոխութեան կայանի արձանագրութիւնները սիւսմ են և կը փակուին Մայիս 1ին: Իրեն տեղայն մասնակցելու և կամ ԵՐԸ. Վարչու - թեան գրասենեակը՝ 17 Իւն Պիտ, Փարիզ

X

Գարդեանի արձակուրդներու պա - ճատ. Մայիս աւուտան ճիւղումները կ'ըլլան տարբեր թուականներ:

Փարիզ— Մեղան Յուիս 5ին և վե - րադարձ Օրդուս՝ 2ին:

Լիւն և Մարտի— Մեղան Յուիս 12ին, վերադարձ Օրդուս՝ 2ին:

Օրդուս արձակուրդ թուր ջրման - ները Իրանի Օրդուս 3ին միջև 30:

X

Կապ. Սաշի ԵՐԸ. Վարչութեան հա - սենեակը Փարիզի Մշակութի Տանը՝ 17, Իւն Պիտ, Փարիզ քաղ

քաղ է առջ Զորքաշարի ժամը 15ին 18:

ՅՈՒՇԱՆԵՐ

ԿԱՊՈՏ ԽԱՋի Պանտե - Փաշան ժո - նահանգի ընդհ. անդամական փոքր ու Սերեւորթի, Ապրիլ 22, ժամը 21ին Ի - իւն Փաշաներին ընտարարը: Կարող օրակարգ:

ՅԱՒԱՅՈՒԹԻՒՆ

Կապույտականի Հայր. Միւսթաֆ Կելը. Վարչութիւնը իր Տէմիին և վե - յի մասնակցելով զաւակութեան յայտնէ ալի Տիկ. Սարին Սերեւոր - և զաւակներուն (Փարիզ), Տէր և Տիկ. Աւետիս (Նուէ) Սերեւորի (Մարտի) և թուր ընտանեկան պարագաներ իրենց սիրելի ամուսնու, հօր, մեծ - ազգականին, իմանին, նուիրեն զաւակները: Կապույտականի և Սարգսյանի ի - ղաններուն, ոգը. Վարի Սերեւորի մա - ուան առիթ (Փարիզ):

Յուսկութիւններ նաեւ ալի Տիկ. Պաշաներին և ընտանեկան պարագա - րուն, նուիրեն ուղղութի Վարչութեան և Սարգսյանի կրօնական, ոգը Յովի. Պաշաներին մահուան առիթ:

pour la première fois en France
DOMdisques
présente en exclusivité
ARKA RECORDS
nouvelles collections de disques arméniens

INTERPRETE	TITRES	REFERENCE
33 tours MANUEL HAROUT -HAROUT ADISS HARMANDYAN MAXIM MAXIM MAXIM ANTRANIG MATOSSIAN ARDASHES SEMERDJIAN LEVON KATERJIAN ADISS HARMANDYAN ARSHAK KHENTIRIAN	TEARS OF HAPPINESS OOUR EYIR AHSTVATS BALLAD HAYRENYATZ EREVANI METCH MIAYN KEZ SIRETZI NAVAVAR KAROUN YES INTZ HAMAR SIRO CRAGRER GANK AR ARZEV HYE HEROSNERIN KAROUN KAROUN ARM. COUNTRY DANCES	1976 A. K. 140 A. K. 168 A. K. 154 A. K. 156 A. K. 158 A. K. 162 A. K. 166 A. K. 150 A. K. 152 A. K. 1002
33 tours double-albums RAFFI HAGOPIAN PAUL BAGHDADLIAN	VERATARTZIR SIROUM YEM KEZ	A. Y. 170 A. K. 172-74

Disques DOM 4-6, rue du Donjon 94300 Vincennes
* EN VENTE CHEZ VOTRE DISQUAIRE *

Σωφ. - 2

Ի՞նչ կը պատահի...

Ի՞նչ... երկու տասնակ տարիներ առաջ թողնեմ իմ Դավթի և իմ Բեկի...

Հիմա երկուսուս կեն մեն է, հասնում ենք Երևան տարիկան։ Տես...

Գրեցի ինչ շատ զգուշ ունի։ Մասնապես երբ աշխարհը շատ աղքատ է...

Գրեցի ինչ շատ զգուշ ունի։ Մասնապես երբ աշխարհը շատ աղքատ է...

Գրեցի ինչ շատ զգուշ ունի։ Մասնապես երբ աշխարհը շատ աղքատ է...

Գրեցի ինչ շատ զգուշ ունի։ Մասնապես երբ աշխարհը շատ աղքատ է...

Գրեցի ինչ շատ զգուշ ունի։ Մասնապես երբ աշխարհը շատ աղքատ է...

Գրեցի ինչ շատ զգուշ ունի։ Մասնապես երբ աշխարհը շատ աղքատ է...

Գրեցի ինչ շատ զգուշ ունի։ Մասնապես երբ աշխարհը շատ աղքատ է...

Գրեցի ինչ շատ զգուշ ունի։ Մասնապես երբ աշխարհը շատ աղքատ է...

Զոյց Թոռներու մէջ

ՎԱՐԴԱՆ ԽՐԴՄԱՆԻՆ
« Գրեցի, այլ ինչու, կը պիտի հարցնայի մը մնամ »

Ի՞նչ պատմեմ թոռներս արդար։ Այս տղայի ու տղամտերան օրերուն...

Բայց կանգնեց զեղեցիկ է, ու աշխարհը հարուստ ահա թէ կըլլայ։ Եւ պիտի պատմեմ...

Մեր աղջիկները ծաղկում են ու աղուտը։ Մեր հարսերը ծաղկներն են...

Մեր կոյրերները աթուղում թեկուր, զեղեցիկներն են հարկ, հոգին կը հաւանքներ...

Մշտապէս մեր ստուերներ իրենց դուրսը։ Մեր Լուսինն Լուսինն երբ երեւոյն էր...

Մեր երեխաները աշխարհ էն զեղեցիկ կը կրկնէին էր, որո՞ւ մարդիկ համարձակ...

Դեհեմքը՝ մեր հետաքրքիր ու անոյն երգերուն։ Դեհեմքը՝ մեր սերներուն ու զեկներուն...

Ու լուսնական, զեղեցիկներ զեղեցիկներ։ Ինքնուր իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Իմ սիրտը պիտի լինէ։ Երբ կը լսէի ուրիշներուն երգը, կէս-գիշերին վերէն...

Ահա թէ ինչու կը պատահին... ՆԵՐՄԱՆԻ ՄՈՒԴԱՅԵԱՆ

Ապրիլեան Կսիք

« Երեւոյն է պայքարել, պէտք է պայքարել, և պէտք է տակալ մտից անկախ մտածում գնով... »

65 տարիներ անցան ինչ արագաճող այն օրերին և տակալին ինչ աշխարհը մեր վերքերը։ Անոք պիտի հիշուան զիս այնքան ժամանակ որ արդարեւ կուտային...

Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ։ Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ։ Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ։ Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ։ Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ։ Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ։ Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ։ Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ։ Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ։ Մեր քաղաքը իր լուսնական արմուղի զարմուղ...

Եւ այն մը հոգն անցան զայսուցեալ անոց մերկութիւնը ծաղիկներ։ Երբեքսեւոր վերադարձ այդ զեկներն տակալում է որ կը վերջէ...

Սակայն, այսօր, 65 տարիներ հոգ, երբն է՞լ ինչ զեկներն վերադարձունքն հոգը կուտում թէ ի՞նչ քրքիւ հաւաքակներն։ Ինչո՞ւ լուսնական պատկանատու կեցողութիւնն մարմին էր...

Լուսնի շարժումով զայնպիսի ստորադասութիւնն օրերուն, 1923, Իսմէլ յոխարտութիւնը կըլլէր։ « Հարկեր չեն առնուիր, այլ կ'առնուին »։ Ձի բաւեր սարսուտ մէջ միայն մէկ որ խար սոսիկ վերջէր։ Համար թէ ինչպէս պէտք է կարգաւորուին իշխանները հանգիստը, այլ պէտք է պարզաբան մանր ու ամեն մանր, ասանց պարզաբան ու մէկ արդիւնք ձեռք եր բերուի։ Պէտք է միանգամ ընդմէջ համարուի, որ մեր հողային պատկանելի ընդհանուր Հայաստան պատկանելն է։ Տես ոչ ճշդիկ ու ոչ ալ հիմնական խնդիր կարելի է յարուցանել։

Պարզաբան Համար պէտք է զարմեկ մանր դուռ, տակի խորքեր ուղիղ, պէտք է պարզաբան մանր ու ամեն մանր, ասանց պարզաբան ու մէկ արդիւնք ձեռք եր բերուի։ Պէտք է միանգամ ընդմէջ համարուի, որ մեր հողային պատկանելի ընդհանուր Հայաստան պատկանելն է։ Տես ոչ ճշդիկ ու ոչ ալ հիմնական խնդիր կարելի է յարուցանել։

Պարզաբան Համար պէտք է զարմեկ մանր դուռ, տակի խորքեր ուղիղ, պէտք է պարզաբան մանր ու ամեն մանր, ասանց պարզաբան ու մէկ արդիւնք ձեռք եր բերուի։ Պէտք է միանգամ ընդմէջ համարուի, որ մեր հողային պատկանելի ընդհանուր Հայաստան պատկանելն է։ Տես ոչ ճշդիկ ու ոչ ալ հիմնական խնդիր կարելի է յարուցանել։

Պարզաբան Համար պէտք է զարմեկ մանր դուռ, տակի խորքեր ուղիղ, պէտք է պարզաբան մանր ու ամեն մանր, ասանց պարզաբան ու մէկ արդիւնք ձեռք եր բերուի։ Պէտք է միանգամ ընդմէջ համարուի, որ մեր հողային պատկանելի ընդհանուր Հայաստան պատկանելն է։ Տես ոչ ճշդիկ ու ոչ ալ հիմնական խնդիր կարելի է յարուցանել։

Պարզաբան Համար պէտք է զարմեկ մանր դուռ, տակի խորքեր ուղիղ, պէտք է պարզաբան մանր ու ամեն մանր, ասանց պարզաբան ու մէկ արդիւնք ձեռք եր բերուի։ Պէտք է միանգամ ընդմէջ համարուի, որ մեր հողային պատկանելի ընդհանուր Հայաստան պատկանելն է։ Տես ոչ ճշդիկ ու ոչ ալ հիմնական խնդիր կարելի է յարուցանել։

Պարզաբան Համար պէտք է զարմեկ մանր դուռ, տակի խորքեր ուղիղ, պէտք է պարզաբան մանր ու ամեն մանր, ասանց պարզաբան ու մէկ արդիւնք ձեռք եր բերուի։ Պէտք է միանգամ ընդմէջ համարուի, որ մեր հողային պատկանելի ընդհանուր Հայաստան պատկանելն է։ Տես ոչ ճշդիկ ու ոչ ալ հիմնական խնդիր կարելի է յարուցանել։

Պարզաբան Համար պէտք է զարմեկ մանր դուռ, տակի խորքեր ուղիղ, պէտք է պարզաբան մանր ու ամեն մանր, ասանց պարզաբան ու մէկ արդիւնք ձեռք եր բերուի։ Պէտք է միանգամ ընդմէջ համարուի, որ մեր հողային պատկանելի ընդհանուր Հայաստան պատկանելն է։ Տես ոչ ճշդիկ ու ոչ ալ հիմնական խնդիր կարելի է յարուցանել։

Պարզաբան Համար պէտք է զարմեկ մանր դուռ, տակի խորքեր ուղիղ, պէտք է պարզաբան մանր ու ամեն մանր, ասանց պարզաբան ու մէկ արդիւնք ձեռք եր բերուի։ Պէտք է միանգամ ընդմէջ համարուի, որ մեր հողային պատկանելի ընդհանուր Հայաստան պատկանելն է։ Տես ոչ ճշդիկ ու ոչ ալ հիմնական խնդիր կարելի է յարուցանել։

Պարզաբան Համար պէտք է զարմեկ մանր դուռ, տակի խորքեր ուղիղ, պէտք է պարզաբան մանր ու ամեն մանր, ասանց պարզաբան ու մէկ արդիւնք ձեռք եր բերուի։ Պէտք է միանգամ ընդմէջ համարուի, որ մեր հողային պատկանելի ընդհանուր Հայաստան պատկանելն է։ Տես ոչ ճշդիկ ու ոչ ալ հիմնական խնդիր կարելի է յարուցանել։

ՍՊԻՏԱՆ ԶԻՍԻՈՐԸ
= ՀՄԵՐՍԵՏԵՂ =

ՍՊԱ ԱՌԱՋԻՆ
ՀԱՅԻ ՄՈՒՄԱՏԻՆ ԳԻՒՂԸ
Ինչեմանք ինչու ինչու... Ինչեմանք ինչու ինչու... Ինչեմանք ինչու ինչու...

Համար անպիտան, որ խառնել կենք իր լուսնականն է։

Դրան վրայ Հաճի Մուսան, արաւս - կան խեղճեղճ լուսնականն է։ Ինչեմանք ինչու ինչու... Ինչեմանք ինչու ինչու...

Երբ Պարսպաշէն կեղծ կարասունք մը համարեցինք զերթ քանդելը, ժամանակներուն, խաղաղութիւն, կաշաղթը - արդէն կարելի, շարքաւորելու երկուս - արդէն այդ տղան էր պարսիկ արաւազը։ «Անոնք ինչ է» - հարցունքը։ «Միտք» - ըստ։ «Միտք» - արաւազի հաւ - զերթը - ցի։ Գրեցին զորքն փոխել ու ձգտելու ինչպէս մէկը ըլլայ։ Գիտես ու, արաւազը մեր զարմեկ լուսն։ Գրեցին, որ Մուսան - մէկ մարտաբան, երբ զից մը էր քաղաքը, ասանք անպիտան զարմեկ մը էր հանդիպել։ Այդ լուսն, որ զեկներ անոր խառնել մէկը անցնել ձայնալուսն էր մեր - մէկ անց անց մարտաբան։ Մարտաբան կ'արեւել ձայնալուսնները։ Ահա թէ ինչու - ուղիղուն հոգին պէտք կ'ընայ է՝ ինչ պարզել։ Եթէ Մուսանմէկ անգամ մէկը անց, մենք ձայնալուսններ կ'ընայինք Շաւին հետ Երեւանի գլխի խել։ Հիմա

EDITORIAL la nuit arménienne

(Que dire ? qu'écrire, encore, qui ne soit pas du réchauffé ? Pouvoir ressasser les mêmes mélées, en finir une fois pour toutes, avec les jérémiades. Tenter de ne plus voir dans les yeux des derniers survivants toute l'horreur de la Nuit Arménienne.

Mais chaque 24 Avril, tout se répète un peu, avec une navrante monotonie, partout à Paris. Personne ne semble s'en lasser, surtout pas les organisateurs ! Quant au public, sa patiente fidélité ou sa fidèle patience reste exemplaire. L'inépuisable marche funèbre de Chopin pour commencer et le « Pater noster » pour finir, puis, la conscience soulagée pour 364 nouveaux jours, chacun s'en retournera d'où il était venu.

Evidemment le terrorisme de ces dernières années, aurait pu fournir un peu de variante (pour le condamner, le justifier ou l'expliquer, là n'est pas la question) aux discours d'usage, si la prudence calculée qu'impose le caractère unitaire de la soirée, n'empêchait, là encore, une totale liberté d'expression.

On nous rétorquera, avec raison sans doute, que faire d'autre ? Et là, personne ne peut donner la panacée. On sait d'ailleurs ce qu'il ne faut pas faire que ne qu'il faut faire. Et ceci ne nous est pas spécifique. Toutefois, il semble qu'après 65 Avrils, les formes de commémoration devraient changer, sans toutefois tomber dans des excès, qui ça et là, vont à la limite du ridicule.

Pleurer nos martyrs dans la seule enceinte des églises et transformer les soirées civiles en des meetings politiques, ne seraient clairement formulés, sans mesure préalable, les objectifs et les revendications d'une nation spolée, comme il sied à un peuple adulte, cela porterait, au moins, un peu de changement à la continuité. S'astreindre à intéresser les mass-media à un peuple et à son problème d'une manière permanente, hors de l'intérêt épisodique, que suscitent des attentats. Mener un travail sérieux et continu. Créer, enfin, des fameux centre de documentations, dont on parle sans cesse, et qui ne voit jamais le jour.

Mais de tout cela, nous nous contentons de parler en continuant à perdre notre temps. Si nous allions, nous aussi un peu, à la recherche de ce temps perdu, peut-être y trouverions-nous matière à réflexion.

Voilà donc ce soixante cinquième 24 Avril.

Et tandis que se rempliront les églises arméniennes de la diaspora, les murs éblouissants de mille et une églises d'Ani attendront en vain des fidèles absents. Dans leur froide solitude, nos villes perdues chercheront encore les enfants qu'elles n'ont plus.

Nous, nous continuerons de vivre avec la force et la foi, que nous a donné le désespoir alors que souvent l'espoir enflait.

Car, malgré tout, malgré toutes les illusions perdues, malgré une certaine lassitude, qui semble nous gagner, peut-être même à cause de tout cela, nous savons bien qu'un jour, nous sortirons de notre nuit arménienne, pour chanter enfin notre Hymne à la joie.

HARATCH

Վ Է Ր Ք Ը Վ Ե Ր Ա Ծ Ե Ն Բ Ե Ր Գ Ի

Բարգեճ Պոստանյան

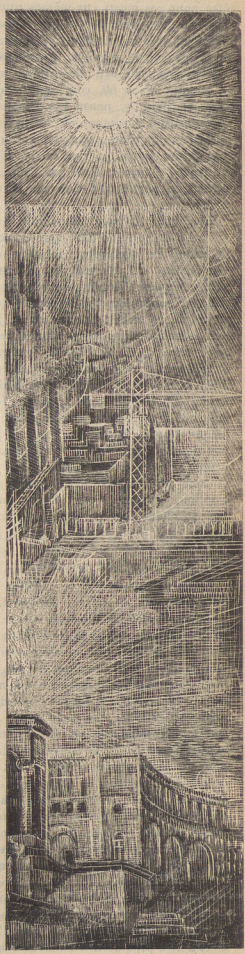
1915...

— 4 Ը Ե 2 —

Եթե կա՞ն, Աստուած եւ չես ստեղծիլ արտասու՞մ ու լաց, հեծիլ, անքնիլ, թէ չար նախանձի քայլով մահացաւ, դու ես վարակիլ պարզութիւնն հազու, թէ դու չես աւել որ կեանքը այսպէս լինի անսպառ տանքանքի հանգիստ մեղմացու մարդկանց կիրքն

ամբարաւան,
Եթե Աստուած ես դու արդարութեան : Տէր արցալսաւ, Աստուած արդարի, Ո՛ր ես, եթէ կա՞ն, ես աղօթք արիւթայց արածութեան անարկու ծայնից, իրացաւ անդորր, իմ աղօթքն անքնի, եւ ես վայրենի կրքից գոգազած, ամբարշտունքի քարից փայտած, իմ անուամ յայտով կուռեցի երկա՛ր, պարծեցալ բեգով, սակայն դու չեկա՛ր : ել ինչո՞ւ. եւ ես տուաւսում այսեմ : եթէ Աստուած ես դու արդարութեան : Ինչո՞ւ տակաւն չես պատժում չարիքն՝ Ո՛ր՝ լճի է պակասում, թէ չե՛մք աղերսում, թէ չարագործին դու չես տակիւ տար որ խաղաղ հոգին անարտի ի գոր, թէ դու չգիտես որ այստեղ, երկրում, Մարգը ցայտերես, մարգ է յօշոտում, Գե՛հ, արի ո՛ւ ան՛ս, գարկիւ ու տանքիք եթէ Աստուած ես դու վրէժխեղի՛ր...

Տարեւոյ տարեւ ողբերկելով Հայաստանը Սարապինքը, մենք պիտի ունենանք մէկ ժամանակ, — երբեք վերածնել վերջը :
Երբ Հայ Ժողովուրդի յաւիտենականութեան :
Երբ Հայրենիքի ամբողջական եւ անկախութեան :
Երբ խաղաղութեան, շինարար ու յարստեւ աշխատանքի :
Երբ մշակոյթի զարգացման եւ ստեղծագործութեան :
Երբ ներքին կազմակերպութեանց զօրացման եւ ներդաշնակ համակցութեան :
Այս բոլորը պիտի կազմեն արու քայլերը մը ինքնապաշտպանութեան, որ ամեն ալ ինչպէս ըլլանք :
Այդ կը ներշնչեն տեղի քան մէկ միջոցն ջարդուիչոր ոսկորներուն թեկորները :
Այդ ճիգն է որ ոչ միայն կանգուն պիտի պահէ մեզ, այլեւ պիտի դառնայ ջրասէր ձգտանք մը, Հայութեան բոլոր թշնամիներուն համար :
Երբեք ալ երբ մըն էր մեր կեանքը, — աղօթք եւ կարտա պատուութեան :
Տեղ-տեղ երբն ու մարմանքը վերածուեցան զգրգաւթի մարտակալի, տարւելով ինչ ու ձոր, կամ սուլթանական եւ ցարախան տառանքեր :
Ձեռք ձեռք տուին իսլամն ու քրիստոնեան, դերձմանատուն մը վերածնել համար Արեւմտեան Հայաստանը :
Ամայալս « վեց հաւանդները », կիրքիս, Սեւ Մովսէս արիւր եւ ուրիշ հայաշատ չղիւկներ : Մարեաւ. հայկական լիտին համարեքն մուխը՝ Թուրքիոյ ամբողջ տարածութեան վրայ, բացի Վսփորի ամբարից :
Եւ այսօր « յայրենականներ » դիւային քրքիւնք կ'արձակեն, տեսնելով մեզ ջերուցան՝ ի սիրտու աշխարհի :
Եւ սակայն, հայրենական եւ արիւնուայ ժողովուրդը այս փուլումին ալ դիմա — ցաւ, ստեղծելով հայրենիքի մը կորիքը Արարատեան դաշտին վրայ, ինչպէս եւ չէն բոլոր՝ օտարութեան մէջ :
Ինչպէս հայրենիքը, ինչպէս ալ բոլորները ծաղիկեցան յարստեւ տնտեսական, վերջը երբեք վերածնելու վճռականութեամբ :
Եթէ դարերու հաւատարմութիւն, Բըլքաստեղէ 1915 Ապրիլի 11-24ի Արարատի լիւթաւորներ, դուրսը թէ անդի, Թեթիսիւն համար թնջութեան եւ դաւադրութեան փոխները :
Հայոց պատմութեան էջերը շատեց փառում էին, եթէ վերջերք երբեքու վերածնում չլլային անընդհատ, մէկ սերունդէն միւրը :
Ոչ միայն հայրենի լեռներն ու ձորերը, այլեւ խաղաղութեան ժամանակի հողերը՝ արեւելին անգամ պատմութեան մայրը կը փոխանցէին սերունդէ սերունդ :
Եւ մայրը կ'արձագանգէր, կը ծաւալէր ամէն ուղղութեամբ, մէկ արեւելին պատկերով ամբողջ բազմութիւնները :
Ունէ թշնամի չէ կըստ մարկի ալ ծայր, եթէ ժողովուրդը ինչ մտացած չէ անոր եղանակները :
Հայրենիք Արարատիցի գոհեցն ալ երկանակներուն արտաշայտիքներն ու ոչ միայն հաւաքարար, այլեւ անհատական — հատ :
Ո՛վ չունեցաւ հարապատ մը, 1915ի ծրարեալ Ապրիլին մէջ :
Հոսերին խրախուսելու վերջին հաւատարմութիւնը մըն է ձեռք եւ ամենուն համար :
Մանք անս քառասուն տարեկն ի վեր կը պատան որ ամէն մէկը վերջ մը կ'արձակէ, վարդապետ երբ մըն ալ դուք հեղեղեց յանուն տարաբնի բազմութեան ինքնապաշտպանութեան :
24 Ապրիլ 1980 Գ.

Բ. Պ.

1980...

Ու պիտի գայ հանութ կեանքի արշալոյսը վառ հագած, Հազար հազար լուսալայծառ հոգիներով մտապաշտ, Ու երկնաստ քա բարձրութիւն, Արարատի սուրբ լանջին, Կենսամպիտ իր շողերը պիտի ժպտան սուտիցն, որ չեն պղծել իրենց շարքերն անմեղով, պիտի գոյնն ին նոր կեանքի մար երգելով, մար խօսելով, Իմ նա՛ր հայրենիք Հըգօ՛ր հայրենիք :
1915 8. Թ.

C'était donc il y soixante-cinq ans...

Peu importe aujourd'hui que le génocide ait en réalité commencé avant la rafle de Constantinople, peu importe que tant de signaux d'alarme nous aient été donnés depuis des années auparavant et au cœur même de la « fraternisation » de 1908, peu importe même que nous ayons alors laissé faire tout cela, tendant docilement le cou de nos parents au fer des bourreaux. Peu importe en vérité, puisqu'il n'est resté si longtemps à nos communautés dispersées que ce maigre quantième sur des calendriers jaunis : un jour dans l'année, un seul et unique jour, année après année, pour commémorer le souvenir de nos morts. J'ai dit déjà, et il y a longtemps, quelle insulte ce pouvait être pour ces morts eux-mêmes que nous pussions nous contenter d'une messe annuelle et nous en retourner, l'âme en paix et la conscience satisfaite. Certes, soixante-cinq ans, cela fait un chiffre rond — et comme 50 ou 60, cela marque davantage et nous y penserons davantage... Mais suffit-il vraiment de ce jour anniversaire pour rendre compte, plus encore que de nos morts, et d'un crime et d'une injustice ? Et ne serait-il pas temps, vraiment, de porter là-dessus un autre regard ?

Car enfin l'affaire est simple, et elle l'a toujours été : l'Etat turc a commis le crime de génocide contre la nation arménienne qui relevait de sa souveraineté. N'ayant jamais été désavoué ni même reconnu par les responsables ultérieurs de ce même Etat, n'ayant jamais non plus été sanctionné comme tel par les instances internationales successives, ce crime reste aujourd'hui impuni et pour ainsi dire « tout neuf ». C'est d'ailleurs ce qui apparaît finalement comme le plus grave dans le retour annuel d'une commémoration à chaque fois en tous points identique : que nos discours soient les mêmes. Et que cela ne vous choque point, puisque vous les coëcrivez avec la même émotion, puisque vous les applaudirez avec la même ferveur, puisque vous rentrez chez vous avec la même bonne conscience du devoir accompli, puisque vous reviendrez l'an prochain...

Attendons-nous que le dernier survivant soit mort, le dernier témoin disparu — et notre armenité dissoute dans le grand bain tranquille de toutes les assimilations ?

Certes, de ces soixante-cinq années, il faut bien en retrancher un certain nombre où tout advint, je le reconnais, malgré nous : 1915-1918, ce fut le génocide lui-même, 1918-1923, c'était le temps d'une action réelle dont on ne pouvait être sûr qu'elle aboutirait à l'enterrissement de l'espoir. Et puis, quand la S.D.N. eut abandonné les victimes à l'anonymat statut des « réfugiés », il fallut bien que ces exilés apprennent à survivre encore — et quand il faut trouver à manger en terre étrangère, ce n'est hélas ! pas le moment de lutter... Alors encore jusqu'aux débuts de l'ONU pour voir disparaître aussi l'espoir que l'URSS eût pu de son côté faire naître. Trente ans avaient donc déjà passé, *pour rien*, sinon pour plus d'oubli, c'est-à-dire plus de difficultés si l'on voulait... Et ce qui justement rend plus terribles les trente années suivantes, c'est le sentiment à l'évidence que l'on n'a pas voulu... Plus aucune excuse pourtant n'est ici admissible : la deuxième génération parvenue à maturité et elle bien en place dans les pays d'accueil, les illusions relatives à une intervention diplomatique ou à un « repentir » des héritiers de Talat clairement dissipées par une constante indifférence de tous à ce qui n'était plus que « du passé », tout se prêtait à une prise de conscience active... qui n'eût pas lieu. Certes, durant cette période, on vit fleurir, oh ! timidement tout de même, memoranda et résolutions, les meetings se poursuivirent — et même, par la grâce sans doute du chiffre rond, 1965 connut des manifestations d'une ampleur exceptionnelle. Mais rien n'avait changé, et surtout pas les données du problème.

Aussi faut-il reconnaître, et s'en réjouir, que les années soixante-dix ont été marquées, dans toutes les domaines, par des modifications, certes souvent mineures mais toujours significatives, de

un autre regard

ce tableau qui pouvait à la longue décourager le plus ardent d'entre nous. Comment croire en effet à une action possible quand l'on se voit contraint de répéter tant de fois les mêmes abjurations, quand l'on doit constater d'année en année la persistance de tout ce qui empêche cette action, la persistance tout simplement du néant et du silence ?

Or, des choses ont changé, c'est vrai, des choses ont bougé, des choses ont surgi.

Enfin ! Et il est non seulement réconfortant mais utile de dresser une liste de ces éléments indiscutablement positifs : multiplication des associations, élargissement de l'éventail politique, présence dans la presse et dans l'édition, engagement des jeunes, diversification des actions, recours au terrorisme. De l'ensemble naît effectivement l'impression que la communauté n'est plus une masse amorphe, globalement anonyme et résignée — et cela fait du bien. Mais, comme il importe aussi d'être lucide si l'on veut être efficace, voyons de plus près ce

à envisager, centre national de coordination, organisation de soutien, installation de permanents, ce cri d'alarme doit être entendu, car il est évidemment vital de préserver ce nouvel acquis que représente une vie locale réactive.

Faisons ici une place à part au Congrès arménien pour tout ce qu'il peut représenter dans cette perspective, et dans son ambiguïté même. Je dis « ambiguïté », car les buts de cette organisation me paraissent contenir autant de promesses que de dangers. A l'actif d'abord, et de toute façon, le fait même de réunir ainsi une assemblée qui se consacre à notre problème et tente de porter aide et secours là justement où le bât blesse : dans l'organisation, dans le professionnalisme. Et il est très bien aussi qu'après des journées constitutives, un plan d'action soit mis en route, un comité installé et un effort entrepris dans le sens d'une action conforme aux vœux de tous. Mais je crains en même temps, et pour le dire d'emblée, que l'on n'en revienne de fait à cette mauvaise idée d'une sorte de gouvernement d'ensemble de la diaspora

P A R

JEAN-MARIE CARZOU

qu'il en est de toutes ces mues et dans quelle mesure réelle elles peuvent aider à se rapprocher des seuls objectifs qui puissent et doivent être les nôtres, ces deux grands leitmotivs qu'il nous faut sans cesse avoir devant les yeux : régler la question du génocide, maintenir une identité arménienne — les deux allant d'ailleurs de pair, pour le moment du moins...

1) La multiplication des associations. On a pu assister en effet depuis quelques années à la création, ou à la réanimation (ce qui revient au même), de nombreuses associations : c'est là sans conteste le signe d'une vitalité nouvelle, signe d'autant plus encourageant que ces créations ont le plus souvent concerné des communautés jusque-là « abandonnées », souvent très réduites en nombre, souvent aussi à l'écart de l'axe historique Marseille-Lyon-Paris. Et c'est ainsi par exemple qu'une prise de conscience s'est révélée ou renouvelée à Bordeaux, à Toulouse, à Romans, à Martigues, à Grenoble. Et, à chaque fois, le fait de transformer des individus dispersés et quasiment assimilés en un véritable groupe conscient et donc plus fort que du simple assemblage de ses membres s'est accompagné d'une volonté naturelle de surmonter les clivages non moins historiques qui bloquent notre action, dans le cas des implantations anciennes, au profit de stériles rivalités politiques : des gens neufs pour une action neuve.

Malheureusement, il faut presque partout remarquer que ces clivages finissent par renaître, même quand les partis historiques n'ont pas d'organisation locale, et qu'il est au bout d'un certain temps bien difficile de ne pas les retrouver ; de même, finit-on souvent aussi par retomber dans la facilité non moins historique des manifestations sympathiques mais si dangereuses quand elles en viennent à absorber l'essentiel de l'énergie que sont tous les bals, pique-niques et autres amuse-vieilles dames. Peut-être aussi, d'ailleurs, manque-t-il à toutes ces associations le sérieux et la rigueur d'une organisation plus professionnelle, bien nécessaire dès lorsqu'on veut être efficace. Si respectable que soit le bénévolat d'amateurs plus enthousiastes (et c'est très bien) que solides, quel que soit le remède

dont les dirigeants en exil de la Première République avaient donné l'image bien stérile. Mauvaise idée, quelle que soit la nostalgie de beaucoup, car il n'est plus temps pour de telles pratiques, trop contraires à la réalité du monde : il faut certes s'organiser, mais comment envisager sérieusement que la diaspora redevenue, en face de la patrie qu'est la République d'Erévan (et le fait de l'emprise soviétique n'y change rien), une sorte d'entité politique. Il n'y aurait là qu'embrouilles supplémentaires, division accrue des communautés, et tout simplement obscurcissement de notre situation. Oh ! ce but-là n'est certes pas mis en avant, mais je le vois comme une tentation déguisée qui vient s'ajouter à d'autres sources de malaise, si beau que soit le miracle apparent de voir surgir tant d'argent et tant d'union. Puisse l'événement me contredire, mais tout serait là plus intéressant s'il n'y avait pas, simultanément, tant d'ombres et de mystère dans la création et les responsabilités de ce Congrès, si les alliances qui s'y sont nouées n'étaient pas à ce point visiblement contre nature et donc fragiles, si surtout une trop forte partie des courants de la communauté n'y manquait encore, comme c'est l'habitude dans ce genre de comités auxquels les uns et les autres nous convient régulièrement à adhérer et à croire. Oui, il faut nous organiser, oui, il faut nous unir, oui, il nous faut de l'argent. Mais pas comme cela. Mais, encore une fois, puisse-je me tromper.

2) L'élargissement de l'éventail politique. Ici aussi, les choses ont bougé — et c'est tant mieux, en France surtout où l'effacement des Hentchak et des Ramgavar nous avait condamnés au tête à tête monotone et routinier jusque dans leur mutuelle intolérance des Daschnak et des « Garniri ». Voilà bien d'ailleurs l'exemple d'une situation figée, interdisant tout progrès et empêchant toute action politique, pourtant si nécessaire ! L'événement nouveau, ce fut donc à partir de 1974 l'apparition de Hay Baykar, le groupe et le journal surgissant de façon concomitante et si combien bénéfique pour de nombreuses raisons.

Avec l'engagement de jeunes dans la vie arménienne, avec le choix d'une ligne politique différente, avec l'utilisation

d'un tout autre ton dans l'action comme dans la parole, la présence de Hay Baykar a permis en effet d'éclaircir les créniaux habituellement dévolus aux activités arméniennes, tant au niveau des thèmes traités que de leur traitement lui-même, tant au niveau des animateurs qu'à celui du public touché. Ainsi a pu être secoué un immobilisme certain, qui enfin des jeunes prenait la parole, étendant nos questions aux dimensions actuelles du monde, refusant les tabous source de sommeil et d'ennui. Et les choses ont finalement bougé aussi au niveau des vieux partis, l'apparition de Hay Baykar y a certainement été pour beaucoup. Et c'est tant mieux ! Tant mieux si, malgré la persistance dogmatique des clivages historiques, les diaspatrises reconnaissent le rôle de l'Arménie patrie et les « Garniri » la nécessité de l'union. Tant mieux s'ils touchent les uns et les autres de renouveler leur presse de multiplier leurs actions, de rajouter leurs cadres. Même si tous s'accordent à présent mieux encore pour condamner « l'intrus », coupable il est vrai de nous parler parfois de tact dans nos bombardements tous azimuts des traditions de la communauté.

Et il est vrai aussi que « Hay Baykar » semble lui aussi, ayant réussi à se permettre d'installer avec trop de hâte et un peu d'aveuglement dans une routine, être différent, mais également stérilisé, plus ou moins long terme. Il était justicieux de s'occuper aux problèmes des très minorités (encore que l'on puisse discuter d'un choix opéré en faveur de Palestiniens contre un Israël avec qui l'alliance pourrait être plus utile) et d'en tirer pour nous l'avantage indéniable de sortir d'un isolement têtue et néfaste, encore ne faudrait-il aujourd'hui ni se persuader cette énergie au profit de « révolutions » qui n'ont pas besoin de nous, surtout, s'enfermer dans un langage du le morne anti-impérialisme comme déjà à dater sérieusement.

Enfin, si il est bon de s'abandonner à l'une des crises où se débat notre peuple, la lourdeur et la simultanéité constantes des attaques portées de tous côtés finissent par créer ici de nouvelles sources de vision dont nous nous serions bien passés. Et c'est dommage... Car voici notre univers politique, non plus double mais triple, à nouveau en morceaux, Hay Baykar tout à fait isolé et donc moins efficace, la possibilité d'une union à nouveau reculée et chacun s'en retournant à la routine de ses soliloques agressifs où l'haine (le mot n'est hélas ! pas trop fort) de l'autre Arménien l'emporte à nouveau sur la seule lutte qui dût être obsédante, celle que nous avons à mener contre l'ennemi véritable.

3) La présence dans la presse et l'édition. Peu de choses malheureusement se sont plan proprement arménien, puisque malgré la stabilité de « Haratch », notre presse reste scandaleusement insuffisante tant pour l'expression de la communauté que dans le rapport numérique entre un tirage global et le nombre de nos compatriotes. Mis à part le lancement de « Hay Baykar », l'évolution de la presse politique, nous l'avons déjà souligné, n'a pas apporté grand chose ; quant aux publications d'intérêt général, seul « Arman » parvient à subsister normalement, mais sans avoir su conserver ce qui était au début sa raison d'être, à savoir une ouverture concrète, objective et complète à l'ensemble des activités arméniennes de tous bords. Sur le plan de l'édition, il faut saluer en revanche le courage et la justesse des jeunes éditeurs que sont, à Paris, Kebedjian et, à Marseille, Arzumanyan : voilà des gens qui ont compris que certaines publications pouvaient exister que sur des bases arméniennes et qui ont su réaliser la nouvelle forme d'action de première nécessité. Encore faudrait-il que leur effort soit le plus avantageux soutenu par la communauté elle-même. Mais nous y reviendrons...

(à suivre)

Պոլիս, Օ. Արգունյան, 1919:

արարածն էր: ձեռքով կաշան արժեքը ընդհ. կառավարող եղած օրերուն անտեսած 50-60 հազար Հայկերու կհանձնէր Գրիգորը է:

«Միտքով է, ուրեմն, որ այս վրէժ-խնդրուհուն ետին զամի զերազանցող ուրիշ շարադաստի այ Հնազանդեցոյ:»

«Ներկայակնէն ուրեմն, որ ի՞նչ Հայեր այս կերպով պիտի շարադաստի, խօրէ երկրաստաշինութիւնն այ պարտի ու Հայերուն փոխադարձին: Մեր պայան-նումս տասներկու արեւգահար շաբէր-նակցիկերն փոխարէն մննք այ տասներեք արեւգահար Հայերու կհանձնէ իւր-իւր կրասունք ունին...»

un autre regard

(Suite et Fin)

Heureusement, il n'en va pas du tout de même pour ce qui est de la presse et de l'édition du pays d'accueil. Le changement est ici considérable, quoique très récent, et c'est quelque chose de tout à fait satisfaisant si l'on songe à l'importance vitale que revêt la diffusion autour de nous, vers tous ceux qui ne peuvent être directement concernés mais dont l'opinion et l'appui sont essentiels pour le soutien et la revivification de notre cause, des questions arméniennes et, plus simplement, de la connaissance de l'Arménie. Après quarante ans d'un très grave silence, la parution successive de plusieurs ouvrages traitant diversément et de l'Arménie et du génocide chez des *éditeurs français* a permis depuis 1974 à la fois de faire tomber un mur, ouvrant ainsi la voie à une communication extrêmement précieuse, et de prouver l'existence d'un public, facilitant ainsi la suite de cet effort de publication. Voilà un résultat inestimable, qui doit entraîner chez tous une prise de conscience définitive de la nécessité qu'il y a à ne plus laisser dormir, pour d'obscures et stupides questions d'orgueil ou de peur, ni les documents ni les bonnes volontés. Et si l'on arrive aussi, comme cela s'est déjà réalisé, à faire passer le message du génocide jusque dans des séries populaires de romans d'aventure, je dis bravo ! Toutes les formes de diffusion doivent être explorées.

Et même s'il apparaît encore relativement difficile d'assurer la même présence dans la presse, quel changement cependant ! Là aussi, une percée s'est faite, qui aboutit à voir évoqué bien plus souvent le problème arménien, tant sous nos signatures que sous celles, bien plus efficaces, des journalistes français. Certes, le renouveau du terrorisme a joué ici son rôle et nous y reviendrons plus loin, mais c'est encore un autre mur qui est ainsi tombé et je suis persuadé que cette familiarisation des gens de presse avec nos problèmes et notre existence même ne peut que déboucher à terme sur une présence plus large, plus régulière aussi. Et cela aussi fait partie des acquis de la décennie.

4) L'engagement des jeunes. Peut-être est-ce bien le point le plus important. Imaginez-on ce que serait l'avenir d'une cause à laquelle les jeunes ne seraient pas associés, pire même, pas intéressés ? C'est bien ce qui a failli nous arriver et c'est une grande chance, dont il faudrait aussi prendre conscience, que notre troisième génération se soit engagée d'elle-même, avec un très remarquable dynamisme, dans la défense de la question arménienne. Et pourtant, aucun exemple ne pouvait lui venir en aide, au sortir de cette longue période de quasi-abandon ; mais peut-être est-ce cet immobilisme lui-même qui lui a fait avoir, dans un monde jeune si fortement sensible à la politisation générale, cette réaction de refus, partant d'engagement. Car ce que nous avons vu depuis quelques années, au delà des activités traditionnellement aménagées pour les « jeunes » par des responsables politiques depuis longtemps à la retraite, c'est la vraie présence d'un sang neuf désireux d'agir, quitte à tout bouculer. Aussi n'est-il pas question de s'insurger devant ces meetings, ces contestations, ces manifestations de toutes sortes qu'ils nous lancent en quelque sorte à la figure : voilà au moins des gens qui savent qu'il faut faire quelque chose, qui veulent le faire et qui bougent ! Et, en plus, ce sont eux-là justement de qui tout dépend. Car, eux absents du débat, nous étions sûrs que tout espoir d'un règlement eût été enterré avec nous. Aussi, je le redis, est-il essentiel d'encourager cette vitalité, quels que soient son expression et son enracinement idéologique : il est déjà miraculeux que de jeunes Arméniens existent... Aussi est-il essentiel en même temps de ne pas les décourager par la perpétuation du triste spectacle que continuent encore de leur donner beaucoup de leurs aînés trop empressés dans le formalisme inefficace des vieilles panoplies mondaines ou politiques. Et je crains déjà que beaucoup d'entre eux ne soient tentés de « laisser tomber », quand rien ne vient faire écho à leur ap-

pel, quand tant de faux-semblants d'action continuent d'occuper le devant de la scène. Là aussi, il est urgent de rester éveillé et, qu'il s'agisse de musique, de tracts, de symboles ou d'actions précises, de maintenir le lien concret d'une réalité arménienne, de la nourrir, de la faire vivre avec eux, avec eux tous. Que la bonne volonté de ces garçons et de ces filles ne se laisse pas retomber à force de trop de déceptions, que le relais dans l'action et le témoignage se passe de manière satisfaisante : notre avenir est à ce prix. Et que l'on soit bien convaincu qu'il n'y a là de ma part aucune démagogie ni flatterie.

5) La diversification des actions. Trop longtemps notre effort avait été borné à la seule voie diplomatique : il n'avait pas fallu longtemps, pourtant, pour comprendre sa vanité. Qu'importe ! on s'y maintient jusqu'à des temps trop proches encore : et je me souviens avec quelle insistance on vous parlait d'une possible intervention de l'Uruguay ou d'une action auprès de la Commission des Droits de l'Homme. Le sort final réservé à l'un comme à l'autre démarche a montré bien

chevauchement ou d'opposition sont réduits, pour ne pas dire inexistant.

6) Le recours au terrorisme. Nous y voilà ! Eh oui... et c'est tant mieux. Personne, en tout cas aucun Arménien conscient, ne devrait avoir le droit d'en douter : c'est assurément là le fait majeur de la décennie et, je le dis clairement, le signe le plus éclatant de notre renouveau — tout au moins de l'espoir que nous pouvons en nourrir. Et nous ne saurions assez être reconnaissants à Yankian d'avoir sacrifié la vie de sa vie pour nous ouvrir les yeux. Car ce qui a commencé avec l'assassinat en 1973 des diplomates turcs de Los Angeles, c'est le retour, ou plutôt l'accès à une vision du monde tel qu'il est, c'est-à-dire qu'on le veuille ou non, un monde dominé par la violence et les rapports de force, un monde en fait tel que celui dans lequel le génocide de notre nation a pu être commis impunément. Aussi faut-il bien donner au terrorisme une place privilégiée dans cet éventail des possibilités d'action que je viens d'évoquer et n'est-il guère convenable de s'attarder aux réprimandes soi-disant moralisantes de ceux

P A R
JEAN-MARIE CARZOU

sûr, hélas ! ce qu'il fallait en réalité penser de ces tristes manœuvres, manœuvres d'autant plus pernicieuses qu'elles soutenaient un effort constant pour nous persuader de ne rien tenter, de ne rien dire même, qui pût troubler cette « stratégie » ou indisposer nos « amis ». Bien heureusement, et de façon concomitante (ce qui ne relève évidemment pas du hasard) à toutes les modifications que nous avons déjà relevées, sous leur pousse même, chacun a fini par comprendre que, dans un cas comme le nôtre, il était dangereux, disons même idiot, de persister à vouloir confier notre espérance à une seule stratégie, à l'exclusion de toutes les autres. Je ne sais pas quel chemin permettra d'aboutir à la réalisation de nos objectifs — et peut-être sera-ce celui de la diplomatie... plus sûrement, d'ailleurs, aboutirons-nous par l'ensemble de nos efforts. Mais, de grâce, que l'on nous laisse les emprunter tous, trop heureux que le succès soit au bout de la route. Aussi est-il bien inutile aujourd'hui de chercher à savoir qui a raison, qui a tort : l'essentiel est d'agir et, quand on se retrouve sans rien au terme de cinquante ans de « diplomatie », on peut, je crois, admettre qu'il faille tenter autre chose. Et je me félicite que, depuis une dizaine d'années, l'éventail des stratégies possibles se soit enfin ouvert. Bien des événements que nous venons de recenser rentrent ainsi dans cette perspective : présence dans l'édition et la presse, multiplication des associations. En fait, il s'agit d'explorer le maximum de possibilités, et il y a à cela d'autant plus d'intérêt que, par delà le fait direct de la reconnaissance du génocide, toutes les actions qui développent l'existence et la connaissance de la communauté se révèlent à terme comme de puissants soutiens, si indirects qu'il puissent apparaître, de cette action fondamentale. Ainsi en va-t-il, pour ne retenir que deux exemples choisis dans des domaines très différents, du travail entrepris par « Terre et Culture » pour la redécouverte de nos terres d'Iran, des colloques que l'ICOM consacre à notre culture. L'un est utopique, l'autre intellectualiste ? Qu'importe, du moment qu'il y a l'action, action différente et complémentaire. Et n'oublions jamais ici que, pour une fois, l'abondance des biens ne saurait nuire : tant il y a à faire, tant les risques de

qui n'ont rien compris à notre Histoire ou qui, pire, font le jeu des Puissances : à elles le droit à la violence, à nous la résignation chrétienne ? Eh ! bien, non. NON.

Il n'est d'ailleurs que de voir ce qui se passe pour les autres pour « se résigner » à considérer le recours au terrorisme comme, au moins, une stratégie aussi efficace que les autres, mais, plus sûrement, la seule qui ait quelque chance d'aboutir. Qui a donné à M. Ararat le droit de parler aux Nations Unies et de se présenter en dirigeant écouté, sinon tant d'attentats dont les victimes innocentes furent nombreuses ? Et qui a fait que la presse française rappelle d'elle-même l'histoire de notre génocide, si non cette succession heureuse d'attentats contre les diplomates turcs ? Certes, le terrorisme ne règlera pas tout à lui seul — et il faudra veiller à ce que se développent parallèlement les autres modes de reprise de conscience, culturelle, politique, nationale en un mot, de notre communauté : afin que la mise en lumière qu'il apporte serve à une défense complète de notre dossier s'appuie sur une réalité visible et indiscutable, permette enfin d'établir les bases sérieuses d'une action internationale. Mais déjà, tel quel et dans l'isolement de sa réussite au milieu des lenteurs de nos autres modes d'expression, il a le vrai mérite d'exister, c'est-à-dire de rappeler la réalité et d'empêcher l'oubli.

Encore faudrait-il qu'au delà des cris lamentables de ceux qui, refusant la violence disent-ils, voudraient donc nous voir encore tendre le cou au bourreau, et cette fois le seul cou qui nous reste, celui de notre espérance, encore faudrait-il qu'il y ait aussi les querelles ne viennent pas, bien plus gravement qu'ailleurs, faire obstacle au travail. Il y a plusieurs organisations terroristes, on se dispute la paternité des attentats. Que n'importe ! L'essentiel est qu'ils aient lieu et tant mieux si tout le monde s'y met. Certaines, effectivement trop internationalistes, se mettent à viser d'autres objectifs au risque de multiplier nos ennemis et de perdre de vue l'essentiel de notre cause ? C'est dommage, mais n'allons pas le clamer sur les toits des journaux français et tâchons d'être un peu solidaires. Mais, surtout, j'entends trop parler d'un pro-

longement physique de ces querelles, de commandos et d'une volonté de liquidation réciproque : cela me fait peur. Grâce, nous avons la chance de retrouver une efficacité et une action, c'est-à-dire tout simplement une dignité : ne soyons pas nos propres fossoyeurs, n'affaiblissons pas nous-mêmes ce qui a tant de mal à être et qui n'est que pour nous, mais nous pas pour lui le travail de son ennemi.

Sur l'ensemble de ces éléments, je donne bien un bilan positif que l'on peut aujourd'hui dresser : parce qu'il y a, entrepris, même un peu seulement, plus de personnes, dans plus de domaines — et ce sont ainsi des réponses qui sont données à l'iniquité que l'on nous avait légitimement éprouver de nous soulever, voire même la disparition des engagements antérieurs. Mais surtout parce qu'au travers de toutes ces manifestations du paysage arménien, c'est la prise de conscience généralisée qui se manifeste, parmi les jeunes, heureusement, mais aussi chez leurs aînés : je crois que le nombre des Arméniens indifférents a diminué, et cela constitue l'essentiel comme un premier pas vers un engagement véritablement collectif. Et ce qui sont les réserves que nous nous sommes sur chaque point formulées.

Car il ne s'agit malheureusement pas du premier pas : et l'oublier nous rendrait à coup sûr aux échecs d'un passé encore très récent. Rejoignons-nous et tant de choses aient bougé, mais grand présent à l'esprit tout ce qui est en échange et dont la persistance peut encore faire trop de mal. Quel passé dans ce bilan ? Trois tendances bien caractéristiques et qu'il est hélas ! aisé de résumer d'un mot : l'obstination à vouloir agir chacun pour soi, l'incapacité à monter les divisions, la complaisance à le laisser-faire les autres. Rien que très connu, n'est-ce pas ! Mais que de familiarité ne nous dissimule pas l'un du danger : si nous ne savons pas unir, et nous unir pour de bon, pas seulement pour la photographie annuelle du 24 Avril, si nous ne nous convainquons que nous avons tous notre part de travail, si nous ne parvenons pas à nous en commun toutes nos tentatives, si bien nous resterons divisés, inertes, faibles. Et personne ne sera uni, actif, efficace à notre place.

Nous n'allons quand même pas répéter cela, qui est l'évidence, pendant encore cinq ans encore... et pourquoi pas jusqu'à ce que tout ait disparu ? Aveuglement, que le temps presse ? N'avons pas conscience que chaque année de silence supplémentaire ne fait qu'aggraver la situation : parce que les survivants, les témoins meurent tous les jours, parce que les documents et les archives se dessèchent toujours davantage quand ils ne sont pas détruits, parce que tout simplement il est chaque jour plus difficile de maintenir « l'actualité » d'événements qui étaient déjà oubliés en 1930. Ne voyez en réalité revenue à la veille du génocide. Ce n'est plus, bien sûr, la liquidation physique qui nous menace mais que certains d'entre nous ont pu qualifier d'un terme très fort : « l'ethnocide ». Le terme est fort, je l'ai longtemps trop « fort » ; mais il faut bien reconnaître aujourd'hui que son emploi est justifié. Toujours aussi incapables de nous unir, mêmes leur pays, s'appuyant toujours sur les privilèges de la géographie pour obtenir de tous argent et assistance, les Turcs ont seulement changé de méthode vis à vis de nous : et de l'ethnocide, la censure imposée même aux « Grandes Puissances » remplacent le « père direct ». N'ayant toujours que le jeu de leurs intérêts propres, les Grandes Puissances n'ont également changé d'attitude à notre égard : l'assassinat ne les remplace l'indifférence. Quant à nous, resterons-nous devant cette nouvelle perspective de destruction aussi naïfs, aussi éparpillés, aussi inconscients et inactifs que nous le fûmes en 1915 ? Et pourtant c'est l'existence même de l'identité arménienne qui se joue maintenant : et

Դ Է Պ Ի Մ Ա Յ

« Գ Ա Ղ Տ Ն Ի Բ » Ի Ս Զ Ե Տ

Սուրբ Գրգորիանի գրչական եր բա-
նը բնիկներուն սպանող վարուելն
վերջ տալու ցուցմունքի մը վրայ երբ
հարկաւ ճիշդներու ճանկին մէջ Զար-
կաթեան զերպարի տեսանկերը ճաշա-
կան՝ ալալիս վճռող ծանրախօս՝ եւ
սպանաւոր մեր բրդի երպարի ՇՍ.
ՈՐԷ եւ առաւ ալի բալլը՝ Կու տանք
տարեւ Կիւսուր Կիւնէրը երկուստայր իր
11-է 13-ը:

×

[illegible][illegible]

P.

«ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ»

1916 - 21

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ՄԱՅՐԸ

ԵՐՈՒԱՆԻ ՕՏԵԱՆ

Տե՛ք ինձ ասել՝ ո՞րտե՛ր հերձե՛ք ՏԵ՛ք ելա՞նք
դի քաղաքի՝ Բերկառա՛ն քաղաքի՝ Երեմի՛յի
Սուրբից՝ Նորամուտի՛ն մէջ՝ Բերկառա՛ն
կողմից՝ դի առաքա՛նքի՝ Բիթլի՛յան
ՏԵ՛ք եղբոր՝ Երեմի՛յի, Բերկառա՛ն է՛ն ինչ
նախ քանակա՛ն ժողովարձի՝ կղերական՝
պարտաճշգրտով՝ ու առաքելով՝ Երեմի՛յի
հայրենիք՝ այդ կղերական՝ ինչ կարճ
մաղթէ՛ք։ Արեւիկա՛ ուրեմն, զարգա՛նք
Քաղաքը՝ Երեմի՛յի համար՝ Տաղէ՛ք է՛ն
անցնի՛ք զայդ կառուցե՛ք, ինչ, խոսո՛ւ
դնակէ՛ք է՛ն այսպէ՛ս մեծ կառուցե՛ք։ Երկ
կառուցե՛ք ինչպիսի՛ք զայդ, կղերական՝ կա
նք, կամ պատանակե՛ք, ինչ, ինչ առաքել
նախկիններ՝ միշտ է՛ն շնորհ անցորդ
սուրբ յայս։ Արեւի՛կայից՝ առաքելո՛ր է՛ն
Քիւնիկէ՛ն զայդ կառուցե՛ք, լայն է՛ն
թիւրմն զարգանալու՛ն ողբի՛կով
առանց՝ ինչ-ի՛նչով՝ կամ մասնա՛ն
առանձին՝ Բերկառա՛ն անցնի՛ք է՛ն կառուցե՛ք։

[illegible]

— « Դուն Հայ ես, այնպէս է՞ն, հարցուց հայերէն: — « Այո՛, պատասխանեց ցի, իսկ դուն ո՛ր տեղացի ես »:

— Խաբըրդցի եմ, բաւ կընք՝ ամէն օր կը տեսնեմ ջու հօս գալ երթալ զէմքէդ գուշակեցոյ ըջ Հայ ես... Ինչդը մը Ունիմ, Աստուծոյ սիրուն՝ մի՛ մերժիր

— Լսէ՛՛ տեսնենք...: Եւ պատմեց: Հազարաւորներու սովորական պատմութիւնն էր: Ուարերբոյէն տեղահան եղաին, ամուսինը ճամբան սպաննած, մանրաւակն ալ Գիւրտերը յափշտակած: Հազարի յաջորդած էր երկու աղջիկները ազատուի, որոնցմէ մին սնուած էր քիփխիս:

— Մէջն առաիկ աղիկն մնացան է
բոլոր, շարունակի, 12 ասորիսն Արշա-
ղոյս։ Կարօրնքի մէջ իրմ գառ ա-
նիկը չունիմք... Զարգի չնալովը պարս-
կականը։ Դասին Մարտիկը գաւառիկն
Նոսիկի 3 3 ամ տակն, ստիկի տա-
կանը, ա՛յ ճարտ Նառառ, աղիկն ասի-
նալիկ Տէր Տէր երբեպա՛հ Նամար ուր կ-
հասնիկը ցործ քր ցունէ։ ԿԱՌՈՒՐՆԵՐ
Երբեպա՛հ ամի մայրը խնայ՝ սոսկիսն
հալը կառնակեցան, մնաց քանիցն, չար-
գածեցին, և էրբ տեսան որ Հայ էր
աղիկին մնացէս ասին ու զիս իւ զրիկ-
նա՛նք... Կառունքի պիտուն՝ աղիկն ապ-
րիկ աշ արժողը մնացի։ Իմ պարուն-
քիկնա՛նք էի մորք այդ չ՛հիմարեցի
և։ Իսկն մայրը գաւառիկն արցունք կ-
մախիւր։

— Բայց ես ի՞նչ կրնամ ընել, կվճարեմ
ուղղութեամբ ու շուարած: — Դու ես Գեորգի
Կարապետեան հետ յարաբերութիւն ու
իմ, կը տեսնեմ կոր, ամէն օր հոս կու
գաս կ'երթնայ, անոնց ձեռքով կրնաս
անկախ ար ընել:

թշուառ կինը ինձի կը վերադարձեր կա-
ռուցութիւն մը գոր չունէի, ակոսմա: Այ-
նուհանդերձ քանի մը յուսատու խօսքեր
երի եւ հեռացայ քովէն: Հետեւեալ օր
սրբէն եկաւ քովս:

— Գեղմանացիները չեն ուղեր միջատել, ըսի սպասե՛լ տեսնենք, ուրիշ հրարք մը կը մտածենք...: — Բայց չեմ որնար սպասել, բացադանչեց, այս Ա-

ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲ ԵԱՆ

Կարապետին խառնեցին նաև երկու կին
ևս տեղի մը: Պրտապին ճայտալուս զիւ-
ղերէն պատու. մն էր, և իր հարը
սրած երկուսնէն ջարձը բռնելով, ստի-
ւառ էր իր ճամբան մնալ ու ձիւի վրայցոյց
էր անկիցը, պատիւ էր ստի: Կնտորը
արտօնեւորու. մնալ տղայցանին մօտ,
ինչպէս նաև անոր տանտնամայ որդին
Բանի մը որ ետը, երբ հարը կըցոյց էր
շարքի, խառնած էին զորպալան պան-
դխաւորները. աչ կարապետին որ Հե -
արտուն կ'երկար դէպի խելիէնէն:

Տասն օր բալած էին, բայց օր օրի ստերը կը ծանրորեն, մարմիններումս բարկ կը կապուէր։ Գառաւոր, չարսն ու մանուկը հեւի հեւ ու տատանւէին կը հեւանէին արդիւրօք՝ թափօրէն։ Վերջին տանգրուանին՝ փոխառած պահաւոր կը զայրանար այս զանգաղօթիքէնէն, ուստի ուժ տաւ իւր խորտակին, մամ տաւ՝ նոր կայսրը հանունը համար։

Երբա՞ծիր անհանգիստ՝ միշտ կը հչար,
կուլար, կը նուար: Հէք մայրն ի գուր
կը աքնէր լռեցնել զայն: Իր չոր ծիծը
բերանը կը դէնէր ածոր, բայց երախտն
չէր կրնար ծծել, վասնզի մարդը կը
բաշէր անկուր: Այս պատմառաւ սկսաւ
եւ մնալ յաճախ:

— Քահ, ինչո՞ւ ետ կը մնաս, քալէ՛, կը սասկեցնեմ՝ քեզի հա՛... կը սպառնար սլահակը:

— Ազա, հը պատասխանէր հարսը
աղճատ թրքերէնով մը, ձայնը չհանելու
համար ետ կը մնամ:

— Ատանկ բան չկայ, Կ'ըշ... Եւ հրապանակի բունը բարձրացաւ մօրեկան թիկունքին :

Մականյն ինչ որ աւ ԸԼԼար, անկարելի էր հասնիլ այրական ֆայլերուն: Սիրտը չէր գիմանար մանկան լացին: Պահ մը բարկացած՝ կը սաստէր, բայց անոր ճաթիլու աստիճան պոռուքէն ստիպուած, ծիծը կուտար անոր բերանը: Այսպէս գոգոտեմ ապառաջեմ էր խուսմբէն:

Այս անգամ պահակը, զայրացած, մօտեցաւ անոր: Յափշտակեց երախան ա-

(Շաբ.ը կարդալ 4րդ էջ)

l'etnoïcine, plus rien ne pourrait
face à cette dernière alarme, que faut-
lire faire? C'est bien toujours à cette
question que l'on en revient, de façon
sans lancinante quand, pour tout ce
qu'il y a à faire, si peu est entrepris.
d'abord, que ce qui a commencé conti-
ne : multiplier toujours les associations,
notre notre présence, diversifier en-
tre nos actions, interpellé chacun des
membres de la communauté, oui, tout
la doit se poursuivre puisque, sans ce
minimum, rien n'arrivera. Mais il faut
lire aussi qu'au delà de ces premiers
pas, trois objectifs essentiels soient at-
teints, sans lesquels il est assuré que rien
ne réussira : soutenir, financer, s'unir.
Soutenir : aucune action n'a de chance
d'aboutir, donc d'être une des pierres
indispensables de l'édifice de la recon-
naissance, si elle n'est pas soutenue par
la communauté. Quelle qu'elle soit, en
dehors de tout jugement esthétique ou
éthologique. Il est ainsi scandaleux que
le spectacle de Varoujean, « 1915 », ait
été un échec : peu importe la qualité de
la pièce, il importerait que cette action fût
un succès. Et il en va de même pour tout,
serait-ce parce qu'il importe que
les chemins puissent être explorés
et persévérance : pour les publications,
pour les spectacles, pour les bibliothé-
ques, pour tout. Financer : c'est la suite
logique, le complément nécessaire du
fini, où il est vital à besoin aujourd'hui
qu'ils ont le droit d'être efficace, de
temps ne disposait pas : et la rigueur, la
disponibilité, le professionnalisme impli-
quant des moyens financiers réels. Je le

répète, le temps du bénévolat est révolu et nous avons bien intérêt à ouvrir les yeux sur une vérité fondamentale : l'argent pour agir. Et cet argent existe dans la communauté. Qu'il soit donné enfin librement et largement disponible : c'est une simple question de *patriotisme*. *S'ouvrir* : s'ouvrir, car tout le reste serait bien inutile si nous devions continuer à créer nous-mêmes les plus graves obstacles sur notre route — la dispersion des énergies, l'oubli des véritables adversaires, affaiblissement de nos capacités. S'ouvrir pour concrétiser enfin l'immense potentialité de force de notre communauté : si les 5000 Arméniens de l'assise-Moulineux ont pu obtenir un « rue d'Erévan », que ne pourraient-ils en 1981, les 300.000 membres de la communauté de France ?

Et puis, bien sûr, *agir*. Agir, agir so-
même, partout, pour le quotidien et po-
essentiel, auprès du voisin comme a-
près des *media*. Car mille formes d'a-
tion sont à chaque moment possibles : u-
exposé à faire en classe, une affiche
coller, une soirée à organiser, un article
à relever, chacun doit trouver son cr-
neau. Surtout, chacun doit porter not-
message commun.

Et s'il advient que notre communauté puisse ainsi manifester son droit, puis-je elle aura manifesté son existence. Alors, nous pourrons nous attaquer à la plus importante des tâches qui nous attendent sur les chemins de la reconnaissance : le rejet de la candidature turque au Marché Commun.

JEAN-MARIE CARZOU

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

HARATCH
LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 51027317 A.R.C. PARIS

LE NUMERO 2 F.
55th ANNÉE — No 14633

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
26-27
SAMEDI-DIMANCHE
26-27 AVRIL
1980

(Շաբ. Ա. Էջէն)

ենն այն երկրները, որ պիտի գործեն իրենց ունեւոր: Անէն ինչ նախապէս զարգացած կ'ըլլայ իր բոլոր մասնաշաղկապներէն, արտօն, որ ունենաւ — լայնորէ քան մը վերջ շարժողութեան արդէն իսկ հետագայ կ'ըլլան այն երկրներ, երբ տարիներէն ինչպէս վերահասու դարձան կ'ըլլայ գործածող ունեւորն եւ շարժման անցանք:

3. Անարկտիկները, իրենց համար անհրաժեշտ զինքն ու նիւթները կը հայթափեն Ա. Պետտիանի մէջ ներկայացուցելու չէն, որ ինչ կը գտնուի դիւնաբերական հանգամանքով եւ կ'ապահովէլ գտնուի:

4. Հայերը, թուրք դիւնապետներու վերաբերակ անհրաժեշտ տեղեկութիւն — ներք կը ստանան հետեւեալ աղբյուրներէն —

Ա. Անգարայի մէջ (ա) երկրի մէջ զինամարտուն (Բ) Ծրագրայի Բրթական Առաքելութեան մէջ աշխատող հայ պաշտօնէին մը: Գ) Արմենի Բրթական Առաքելութեան մէջ աշխատող Հայի Ը Եւ Թուրք դիւնապետները մը հետ Արմենի մէջ ծանօթացող կարգ մը հայ բարձր — կամներէ: Դ) Խառնայի մէջ գտնուող Թուրք դիւնապետի մը հայ բարձրակէն, ինչպէս նաեւ Զօգրեպի մէջ Թուրք դիւնապետներու: հետ յարաբերութիւն ունեցող հայ գործի մարդէ մը:

×

ՎԱՍՏԻՎԱՆԻ ԹՈՒՌԳ ԳԵՍՏԱԿԱՆԻ ԶԲԱՆԱՊԱՏ ԿԱՌԱՐՈՒ ՍԽԱԼԱՐԱՐԻ ՍԽԱՐՏԱՐԱՊԱՎՈՐՈՒՆ Ե՛...

Թրքական աղբյուրներու համաձայն Քիւրէի զէմ մահաբերը բոլորովին պիտի ձախուէր, եթէ գետապատան արհաւիր ինքնաշարժի մէջ գտնուած ըլլար Վէհայի Քիւրէի նկատելով որ փամփուշտները պիտի չկարենային կառքին ապակիները փլուզել:

Նոյն աղբյուրներուն համաձայն, Վատիկանի Թրքական դեսպանատան ցրահ — պատ ինքնաշարժը պիտի լայն Թուրքական ուղարկուէր եւ շահագործուները քրեանքան ձեռնարկեցին, այդ կարգով — քրեանքան պատահականաւորուն կամ պա — տահանատանները երեսուն հաւելու համար: Կը պրպտեն նաեւ թէ ինչպէս ահաբեկները լայն ունեցած են կատարուած այդ փոփոխութիւնն: Վատիկանի Թրքական դեսպանին համար վերջին Խառնակցային Գերմանիայի Միջնորդն արձարաններուն մէջ յառկայէի չինուած էր ցրահաւոր ինքնաշարժ մը, որ անմիջապէս պարձաններով փոխանակէ Հանսի, Աստորիայի ուղարկուէր է:

Միւս կողմէ, առանց աղբյուր իշխ — տակերու Թրքիսիան այս առիթի կ'աւելցնէ, թէ Լա Նէի դեսպան Խոգմիւր Գիւրէի որդին Անէն Գիւրէի արհաւիր ինքնաշարժը, Մուսթաֆա Հասան Ամսուր, որ քանի ժը որ ստացէ ձերքը — կարողանալ Թեքիկայի մէջ, յայտնի Կարու որ վարչական ուղարկուէր մըն է, հայ մարդէ նման է անպատ Գաղտնիքին Նախապետական ճակատ մարտական թիւ դիւնապետներէն Ժորժ Հապտայի կողմէ — կեպտութեան:

« ԶԱՌԱՋ »

ԸՆԴՈՒՅՑԻ ԱՅԳԵՐՈՒ ՍԱԿՈՒԿԻ

[ԱՊՐԻԼ 1-ԻՆ ՍԿՍԱԼԱ]

Table with 2 columns: Item name and Price. Items include Միսնաղը, Հոգեխնդրաւ, Եմբիսիակիւք, Լաքսիմիք, Եշմանուք, Կը փնտաղի, Կոպուի.

Այս գինները մէկ անոթով հրաւորակի են տոբրական մատակարար գերու համար են, չորրորդ էջ: Կանխիկ վճարումը պարտաւորել է:

Աւետարական եւ այլ աղբյուր մասնաւոր պարմաններու համար, գինէն թերթին վարչութեան:

Վերադառնալ տակերու վրայ կ'աւելանք Թէ. Վէ. Ա.՝ 17,60 առ հարկի (տես) փակցուած մէկ գումարները):

ՎԱՍՏԱՐԱՐԱՆԻ

ՀԵՐՈՍՏԱՐՏԻՆԻ

65-րդ Տարեկարգը

ՏԵՄԵՐԻ ՄԷՅ

Նախաձեռնութեան Տէսին — Վիկի Հայը. Միտիան: Հովանաւորութեան Կեդր. Վարչութեան, Մարտիկ:

Կերակր. Մայիս 4, ժամը 11ին պա — տարակ եւ հոգեհանգիստ բոլոր նահա — տակաց յիշատակին: Ժամը 12ին Աղբյու — րան յուշարձանին՝ ծաղիկապաղ մը Մի — ութիկան կողմէ: Խօսք կ'առնեն՝

ՎԱՆԻ ՄՈՒՐԱՏԵՆԱ (Փրանսերէն) ԱՆԻՐԱՆԻԿ ԽՈՐՈՅԵՆԱ (Հայերէն) Ներկայ կ'ըլլայ բազմապատկեր:

OPTIMA Tours ARMÉNIE 1980

A PARTIR DE 2850 FR. (tout compris)

prochains départs:

— DU 9 AU 24 MAI

23 MAI AU 5 JUIN 80

20 JUIN AU 3 JUILLET 80

CET ÉTÉ... 3 VOYAGES CULTURELS

— DU 15 AU 30 AOUT — (Moscou, Erévan, Thilissi, Leningrad) accompagné par le Révérend Père ATHANASSE KESSEDIJIAN (Mekharistare)

— DU 22 AOUT AU 5 SEPTEMBRE — avec la présentation tout au long du voyage, historique et archéologique de M. HENRY-PAUL EYDOUX (Conférencier — écrivain)

— DU 29 AOUT AU 14 SEPTEMBRE — « Musique en Arménie — sur les pas de Komitas », conseiller musical ALEXANDRE SIRANOSSIAN (chef d'orchestre)

Cette année plusieurs départs par mois et TOUTE L'ANNEE

de 12, 14 et 16 jours.

demandez notre brochure détaillée

RENSEIGNEMENTS - INSCRIPTIONS :

Sonia Coumryantz

OPTIMA Tours

75003 PARIS

67-69 rue Quincampoix (angle rue Rambuteau) — Tél. 274-27-20

Métro : Rambuteau ou Etienne Marcel

Lic. A 946 (Agence agréée INTOURIST)

Telex : 211 324 F.

à SAINT MICHEL S'ORGE à l'occasion du 65e anniversaire du Génocide Arménien.

SOIRÉE DÉBAT avec FILM

Organisée par le COMITE DES LECTEURS de la Bibliothèque Municipale de St. Michel s'Orge

Participation : Mme ANAHID TER-MINASSIAN historien, professeur d'Histoire à la Sorbonne, CDCA

MARDI 29 AVRIL à 20 h. 45 Salle municipale du BOIS DES ROCHES, 13 Rue St. Saëns 91240 St-Michel s'Orge, près d'Euromarché Autoroute du Sud, direction Lyon sortie Savigny

ՅՈՒՆԵՍԿՈ

ԿԱՊՈՏ ինքն Մարտիկ գաղափար չորրորդին ընդէ: Ժողովի կը հրահիւր բոլոր անդամուհիները հինգարթի, Մա — ին 8, ժամը 3ին, Հայ Մշակույթի Տո — նը, Աշխատանքի երկրորդին իր — րանք որ միջոց մը խորհիւն ներկայ ըլ — լալու համար: Օրակարգ — Կարծիք հարցեր եւ նոր վարչութեան ընտրու — թիւն:

×

ԿԱՊՈՏ ինքն Անիկ — Գուս Գուս — պի մասնաւոր ընդէ: Ժողովի կը հրա — րիւր բոլոր ընդեր — ընդերուհիները Աղ — րիւր 29ին ժամը 20-30ին Սամբ Բիւլ — Բիւլի, Ռիւ Ռոպեր Լափոնքը:

ՎԱՍՏԱՐԱՐԱՆԻ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԱՐ ԽԱՅԻ

Նորմալի Մանկանց Բայնի մէջ Երեք օր Մանիքի տպերուն

Մեկնում՝ Մայիս 24, Երբեք առաւո — քան 8ին: Վերադառնալ՝ Մայիս 26, Եր — րեք կուրսի երեկոյ ժամը 21ին շարքէ: Ժամագրութեան Գործը 9րդ, 79 Ռիւ Լափոնք, Մարտ Մանիքային:

Երեք օրուան ընթացքին Կարծիք խա — լուհիներու աւանդական հերտարու — թիւն պատյաններով (Մոն Ան Իշէլ) հա — րամարար: Տեղերը ապահովուի եւ ժա — րամանութեանց համար հեռաձայնի:

Նախապատկերներ 985-36-53

Սպաղիկներ 854-35-74

Մտախորտ մասնակցութիւն:

ԱՆՅՈՐԱՎԻԼ Ս. ՊՈՂՈՍ - ՊԵՏԻՍ

ԵՆԵՆԵՆԻ

Այս Կիրակի, Ապրիլ 27, պատարագ հոգեհանգիստ Աղբյուրան նահապետական յիշատակին:

Odyssée d'un Enfant Arménien

par Khoren Margossian Ed. La Pensée Universelle

Prix 26 F. 50

En vente dans toutes les librairies Ainsi qu'à la Librairie Samuël, 51, rue M. le Prince, 75006 Paris H. Palouyan, 9 rue de Trévis 75009 Paris.

ԿԱՍԻ ՌԻՆԵՆԱԼ

Լիւիի Հայ Կաթողիկէ Ժողովրդապա — տութեան տարեկան դաշտահանգիւր ԵՐԵՎԱՆ 29ին

Semaine de la RENAISSANCE ARMENIENNE

ORGANISEE PAR UGAB JEUNE

au Centre Culturel Alex Manoogian 118, Rue de Courcelles, Paris 18

— Exposition de peintres arméniens ASSADOUR, DADERIAN, JANSEME, NORIKIAN du 18 au 27 Avril

— SOIREE ARTISTIQUE Chorale NAIRI sous la direction de K. YANBEKIAN Réécit de piano par Arminé et Gérard GASPARIAN Vendredi 25 Avril à 20 h. 30 Participation aux frais

— CONFERENCE Organisation « Terre et Culture » préservation du patrimoine arménien Samedi 26 Avril à 20 h.

Imprimé sur les presses du Journal «Haratch» 83, rue d'Hauteville 75010 Paris Commission paritaire : N° 55935

EREVAN restaurant

ՀԱՅԵՍՏԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆ

26, RUE BERGÈRE PARIS 9° Tél. 770 85 81

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐԿՈՒՐ ԽՈՐՀԱՅՈՑ — ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԵՐԲ ՄԻՐՈՒՆՈՐՏ

ՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԶՈՐԵԶԱՐԹԻ ԻՐԻՎՈՒՆ՝ ԶԻՐԱՊՈՒՐ, ՄԱՆԹԵ

ՀԻՆԳԶԱՐԹԻ ԻՐԻՎՈՒՆ՝ ԼԱՆՄԱՆՈՒՆ ՈՒ ԶԻ — ՔԵԾԹԵ

ՈՐԲԱԲ ԻՐԻՎՈՒՆ՝ ՍՈՒ — ՊԵՐԵԿ

ԵՒ ԱՐԵՆ ԿԻՐԱԿԻ ԱՌՏՈՒ՝ ՊԱՏՆԻՐԻ ՎՐԱՅ՝ ԽԱՆԵ

ՈՐԲԱԲ ԵՒ ՇԱՐԱՐ

Duo Hartar

ԶԵՐՈՒԹ ԵՒ ՎԻՐԴԵՆ

FERME LE MARDI ԳԱԿ Ե ԵՐԵԶԱՐԹԻ ՀԱՆ ԿԸ ՀԱՅՈՒՍԵՐՈՒՆԻ ՆԱԵՆ ՏՈՒՆԵՐԸ, ԱՍՊՈՐԱԿԻ ՎՐԱՅ:

X

Երեւոյրի, Ապրիլ 29ի Փրովմասը
կը յայտնէր նաեւ թէ Մարտ Գիշիւնեան
փաստարարը՝ Մէլք ժիւրաբի տաճա-
րայ ազատ արձակումի նոր զինում մը
յանձնած է Հարցաքննիչ դատարան Ար-
տիսկանի։ Մէլք ժիւրաբի, այս նոր զին-
մանը մէջ կը կը չեղանք, Մարտ Գիշի-
ւեանի ազատ արձակումը ըլի խաղաղաբի
Հանրային կարգ ու կանոնը, քնդհա-
ռուակ ։

